Diverse oplysninger om Køges borgere

16-1700 tallet

dels om deres gårde og boliger samt borgerskaber og begravelser i perioden 1629-57, hvor kirkebogen ikke er bevaret. Dertil et bidrag til byens og havnens almindelige historie og topografi.

Børge Green

Bemærk: Sagregister I og II, hvor gårdene er registreret under deres gadenummer.

Køge Arkiverne

Sagregister I (bemærk sagregister II med senere tilføjelser)

Adelige begravelser 1629-57, 1o,11,12,13,14,15,21,25.
Afkald(arvesager),29,37,38,43,6o,72,79.
Akkordarbejde indført,79,
Akseltorvet(Køge Torv kaldt) 73
Alterdugen,111,144
Ambecks bro ,29,123,
Anders Bagers gård(Torv.19),67,72 a,96,97,98
Arkivet på rådhuset,59,85,141,
Arvesager(se afkald)
Arresten,54,62,71,14o,141,142
Astrag,1oo

Badstuen ,91
Badstuestrædet,89 a,91,1o4
Bagere,39,46,87,1o7
Bagergård(Torv.11 som Bagergård),87
Bartskærere,32,37,45,54,66,69,137,139(bøde til udenbys bartskærer, 3o b)
Bartskærer-enke plyndret ved fjenden indfald,69
Basuner i Latinskolen,53
Bededage,147,154
Bedemand,42,82
Begravelser i perioden 1629-57, 8 - 25,111
Bertram,Ditlev, residerende på Gl.Køgegård 1654,53
Betlende peblinge,45,
Bevillinger vedr. rådhuset,1o5
Bibelen i Latinskolen(Chr.4.s),111
Billedhuggere,79
Billedsnidere(Hans og Jochum Holst),29,3o,31,32
Bisiddere for skomager-og væverlauget,72
Blodskam, 144
Blodsot,148,154
Blokhuset ved strandenlo9,124,127
Boden ved rådhuset,29,7o,71,1o7,112
Bomstedet ved havnen,122,125,126,127
Bomsluttere,4o,47,61

Køge Arkiverne

Borgerkælderen i arresten,14o,145
Borgernes haver uden for byen,47,73,
Borgerskaber,1 - 7, 3o(nægtede at aflægge borgerskab, 4, 51)
Borgmestre og råd skulle hver juleaften have 2 ½ amme rhinskvin af tolderen, 56.
Boserup,Otto,Chr. og C.F. Petersen,89-98,1o3,1o4.
Bogbinder Claus Jacobsen, 42,59
Branden i 1633,1o1
Brandklokken klemte,56 (Brandlauget, 192 e)
Brandmesteren og hans 3o svende,72
Brandspande,69
Bremerholm, 51
Bremervörde(ved Hannover)82
Breve,dat. Køge rådhus 1534, 26
Brogade 3 b) 33 a. (Om Brogade: Se sagregister II)
- 4) 38
- 5-7) 45,63,72 a,77,9o a,114,131
- 9) 28
- 1o) 38
- 16 a) 57
- 18) 34.49,
-21-23 a) var bygget under eet,6o,61.
- 22) 33 a, 46.
Brokar, 123,128
Brolægning,3o,83,123,125. 274,
Broport, 6o,72 a, 119.
Brunrødt, 117
Bryggen,99 ,276
Bryggerhuset,69
Brønden i rådhusgården, 69
Buck,Hans og hustru,kræmmer, 39,5o,77(Nørregade 2)
Bundgarn at sætte, 84,
Bytinget blev holdt på rådhuset 2o/8 1627,36,68
Byens sejerværker,68
Bådsmænd(udskrevne) indsat på rådhuset,8o.

Charlotte Amalie, dronning,69,84
Christian 3. i Køge,1543, 26
- 4. på Antvorskov slot 1592,1618,1636, 146,147,149
- 4.s.breve fra Antvorskov, 149,15o
- (5.) 69,84,9o b,112,114
Christianspris,grænsefæstning ved Kiel fjord, 37,91
Cortegarden, 72 a.

Køge Arkiverne

Danske kompagni, 99
Danske skolemestre, 31
Danzig ramt af pest 1624, 148
"Delmenhorst",orlogsskib, 121
Doktor havde sit palads på Torvet,6o
Drab på hestemarkedet ved møllerne uden for byen,36
Drabet i rådhuskælderen,138 - 141
Drabssagen efter drikkeriet i kandestøberens hus,47,48 (Kirkestræde lo)
Dragerbroen, 121, (Drab i gården Brogade 9, 33 e.
Dragerne var tillige vægtere i en periode,72
Dronningens livregiment,llo.

Edsaflæggelser på rådstuen(ved borgerskaber og af bomsluttere,dommere, jordemødre, kornmålere,kæmnere,rådmænd og af vejeren på rådhuset samt vragerne), 1,7,3o,5o,61,1o9.
Eksport, 115 - 136
Ekstraskatter, 57,6o,
"Elefanten", herberge, 28
Ellen Marsvins grund(Valløs),117
"Engelen",herberge, 28
Episoden i kirken 1682, 144
Episoden på landevejen mellem Kbhvn. og Køge 1643, 34
Epitafier, 66, 111
Erik af Pommern, 26
Erik Menved, 27.

Fadebursrejser, 57,68,69,81
Falke,83,
Fastelavn, 26,5o
Fattiges forstander, 69,74,78 (Fiskedamme: 273,274,(parker)
Flytteattest, 1o9
Folkelønninger, 79,
Forarmede borgere, døde eller flyttede, 58,71
Forspandsheste, 84) Forordning om måler-og sækkepenge,prampenge ,28 a vognmandspenge)
Franskvin, 99
Frederik 3. ønskede at se Blokhuset og blev roet ud,61,62,124
- 3.gør regnskab for sølvtøj lånt af faderen 1644,
Freerslev mølle, 18
Fyrstelige gæster 1543,1556,1557,1559,1577,26,27,5o,66
Fændediget, 119, 12o. 274,276, 281,

Køge Arkiverne

Gadeuorden om natten ,82,1o9
Galge på Torvet 1668,8o
Galgestigen,84
Gjorslev(betalte kongetienden vedr. Magleby sogn,14,19,6o,75,8o
Glas, 1oo
Godiche, slægt, 31,32,91
Guldskat fundet i jorden ved rådhuskælderen ,69

Halmmagasin i gården Torvet 9,84
Hamborg -postens breve,94 a
Hamborg-borgere,49,63
Hammer, slægt, 33
Haverne uden for byen, 47,73
Havestrædet ud for Noseportstræde, 42
Havnegården(Havnens have),117,119,127
Havnen besigtiges,62,11o,123,128
Havneregnskaber, 115 - 136
Havneskoven, 82
Hellig Kors markedet 1622,36
Helmers(Erich,Hans og Christopher,slægtninge),63,69
Herberger(1532,36) (1621,28)(1648,28)
Hittebarn, 76) Hovby kildemarked, bøder for at deltage, 192 c.
Hoffolk overnattede i Erich Helmers gård,Torv.11)69
Holdsbøndernes forsømmelser blev noteret af skolemesteren 1612)29
Hollandske skippere,116,118)(Holdsvognene på Torvet afløses 165o af vogn mandslauget, 64,65)
Holster (mænd,kvinder og piger begravet), 8,1o
Holst,Hans billedsniders gård, 31,32
Holtug,Hans Lauritsens sag, 6o
Holtugsbønder sælger 11ooo kridtsten, 78
Honnette borgere i rådhuskælderen,66
Humlevrager,4o
Husleje-skatter,4o
Hygiejnen i Køge var under al kritik, 148
Håndværkere i Køge som korneksportører, 33 a,118
Håndværksdrenge, 41,78
Håndværkslaug, 4o,55, 72,78,82
Håndværksmester med dårligt ry 1649,46.

Import, 115 - 136
Indkvartering, 68, 94 a,112,114.

Køge Arkiverne

Jagt,27, jagttøj til Jungshoved og Møn,67 a.
Jennicher,oberst,svensk kommandant i Køge,5o,72,72 a.
Jens Skyttes flugt fra arresten, 142
Jordemødre, 111 (Joens(Johns) fiskerhus: 274 (ved volden)
Jordesærk, 53
Juleaften, 56,78,1o9.) Jungshoved, 67 a

"Kagen" med Peder Døver,som fik et ris i hånden,8o
Kalkhuset, 12o) Kakkelovne, import af i 1621, 3o b
Kastede snebolde efter svenske officerer 165o, 51
Kirkeblokken,74,75,77,84
Kirkebly, 53
Kirken var viet til Skt. Nicolaus, 151 - 153
Kirkens inventar, 111
Klager over rugbrødet,46(over skatten,73) (over stenkul, 28 a) (Herberger) 28 a
Klokken på rådhuset, 56
Klokkere, ansøgninger til stillingen, 81
Klostersmeden uden for Vesterport, 47
"Knagen", en mølle, 73
Knipleskole, 37
Knivstikker i Lyder Siverts kælderbeværtning(Museumsgården),45
Kok bestilt ved prinsesses traktement,66
Kommandantens (svenske) residens, 5o,72, 72 a,
Kongens herberge i 1532, 36
Kongestuen, 1o5,1o6
Kopsættere, 11,25,28,1o7.
Korn på rådhusloftet, 59
Korset ved havneindløbet, 126
Krag, Mogens, dansk kommandants residens, 72
Kridtsten, 78
Kælderbeværtninger,45
Kælderbod,19) Kæmnerens arbejde ved tiltrædelsen,72,81
Købmænd blev klippet hos bartskæreren,54
Køge i 15oo-tallet(Herberge,markeder,postklippere)36
Køge kro(1556,26),58,83
Køgensere der faldt ved fronten, 37,82.
Landeprang(med 13 svin,73),41 (Landmålingsmatriklen : 276
Latinske skolemestre, 31,42,45,55,58,114
Latinsk skolemester groft generet 1651, 42
Lejekontrakter vedr. rådhuset, 1o5,1o6,1o8
Lellinge vandmølle,87
Leonora Christine Ulfeldt i Køge,5o

Køge Arkiverne

Lerpotte fuld af trolddomstøj,143
Ligkister, 83
Ligklæder til kisten,hvide og sorte lagener, 15,113
Lille Vejle bro, 34
Lollandsposten,94 a
Lovgraven uden for Nyportstræde, 5o, 274,275,
Lurblæsning (Christen Skeel til Vallø bad om"at lade lure" ved sin hustrus begravelse i kirken 1653, 153
Lybæk-borgere, 33 a, 43, 49
Lykke,Kay, betalte Magleby kontiende, 77
Lærredskors til kisten, 113
Læredrenge, 41,78,82 (deres blok i kirken, 78)
Lønskat indføres, 79
Læssøe, fiskerfamilie, 6, 19,62 (Se fodnote: 1)
Løsagtige kvinder, 43

Magiske figurer på væggen, 143
Magleby kongetiende, 32,74
Maltbrygning, 26
Manufakturgården, 1o2,1o3
Markeder, 36
"Morianen",herberge, 28,99
Murermestre i 1649, 41
"Museumsgården", 31,41,45,137
Møller,Henrich,generaltold-forvalter,1o2
Møllerne nord for byen,34,36,39,73, 1o9.

Natmanden, 84
Natteleje, 26 (Noseportstræde: 274 (Se også havestræde, 42
Noll,Hans Jørgensens ansættelse som skolemester, 31
Nyboder i Kbhvn. 43
Nybro, 53) Nyportstræde, 274,275
Nyportstræde 3) (ejerliste 1587-1682),28
Nægtede at lade major logere, 114
Nørregade 4) 28,41,45,84
- 1o) 31,47,61, 36 a, 276, 277,
- 22)1o7,112,
- 24)54,14o.
- 31) 85.
Oksehovedet, herberge, 28, 89
Oldermænd(handskemagere,skrædder,slagter,smede) 55
Optrin foran Hans Platz gård(Brogade 18),49
Overfaldet med kårde, 112

1) Tingb. 3o/8 1641 Anders Læssøe boendes i Norge,Bohus len på (Guldholmes)

Køge Arkiverne

Overfald på byens vægter,49
Overkøbmand(32 borgere valgte Johan Katterberg som overkøbmand)1649,44
Overtro og gudsfrygt prægede hverdagslivet, 143 - 145

Pakhuse ved havnen,47,49,129, 13o.
Pall,Peder,maler, 41,56,1o9
Pantegods,7o
Pantemænd, 113
Peblinge, 45
"Peder Døver" på kagen fik et ris i hånden, 8o
Peder Skolemester førte regnskab med holdsbøndernes forsømmelser, 29
Perler til salg, 49
Pestår i Danmark(1564,1592,16o1,1618-19,1624,1636-38,1654,1711) 146 -155
Pestår i Køge(1637-38,53)(1711,155)
Pligtsrejser(klokkerens), 68) Postgården(Torvet 21),1o3
Portene skulle i 1695 lukkes kl.8 aften,1o9) Polen, alliance med, 67 a
Postklippere, 36
"Prins Carls gård"(Nørregade 24), 54
Prinsens stue, 1o6
Prokurator, 1o9
Propopschi,Bartholomæus,maler, 41,66,67,97
Provianthuset i Kbhvn.,1o2

Ravns,Mads,borgmesters begravelsesplads i kirken, 44
Restancer for leje af stolepladser i kirken 1652, 57
"Restrup", gård, 77) Rettersværdet, 59,83
"Rosen" eller "Det forgyldte Kors",herberge(skilt), 28
Rosenkrantz,Erich til Rosenholm kørte med holdsbonde til Kbhvn.,5o
Rostock-borgere, 33 a,39,(pest i Rostock,148)
Rotteplage, 148
Rugbrød, klager over, 46
"Rytteren", herberge, 28
Røde hane,borgerske ønskede at den røde hane ville gale, 73
Rådhuset vedr.,54,55,56,59,63,66,67 a,68,69,7o,71,85,1o5,1o6,1o7,1o8

Sagen om Søren Nielsen Holst gravsted i kirken, 35
Sejerværkerne, byens, skulle stilles efter solens gang,68,69,7o
Sjællandske skarpskytters sygehus(Torvet 21),85
Selvmord i arresten, 54
Skabet på rådstuen, 59,113
Skalkene på rådhusets tagkonstruktion fornyet 1754, 85
Skansen ved Nørreport 1659,31
Skanser,128
Skarnageren,62
Skarnkiste,125

Køge Arkiverne

Skarpretteren,bud efter(165o,62)(1674,83)(1681,84)
Skattefritagelser,68(for skåninge,112,113)
Skat på husleje, 4o) Skatteligning årsag til slagsmål, 3o a
Skat på rentepenge,55
Skatterestancer,5o,57,75,76
Skeltrætte 1625,29 (Skibsbygge-og tømmerplads,byens, 163, 281,)
Skoleholder, dansk,31,79
Skomagerlauget,72,85
Skomagernes laushus som sygehus 1689,85
Skomagersvende løb fastelavn,5o
Skovmøllen, 15
Skuespillertrup på rådhuset,68
Skåninge fritages for skat imod at bosætte sig,113
Slagsmål i rådhusboden, 1o7
Slagtere.forordnede 1672,82
Smedelauget nægtede at arbejde for den kendte vognmand,Thomas Nielsen Guldsmed, 82
Snedkere(Peter van Bohn,66)(Henrich Rehling,38,72)(Johan Snedker,59) (Claus Plato,29,31)(Billedsnidere:Hans og Jochum Holst,29,3o,31,32 (Albert Snedker,63)(Hans Brunsweig,38,72)
Snogeskind under alterdugen,144)
Sociale forhold under og efter svenskekrigen 1658-6o, 74 - 78
Solskiven på rådhuset,71
Sophie Amalie, dronning, 72,77
"Sorte hund", skib, 43
Spanske tønde med jernlænke, nævnt 1612, 29,45, benyttet 178o, 193 a
Spildevandsrende,byens, (haven til Brogade 9),27) 272 -281
Spådommen og dens følger, 145
Stadskælderen,58,63,66,69,83 (Stenkul,grovsmedene klager, 28 a
Stenbro at lægge,på Torvet,uden for Nørreport og ved rådhuset,3o,83
Sten til træhesten på Torvet 1684,71
Stettin,4o
Stevns herredsting,8o
Stodderfogeder, 74,85,149,15o
Store -Heddinge, 13,18,32
Strandpladsen, 125
Sudertorvet, 3o, 32
"Svanen",gæstgiveri,28,114
Svanholm, gods,77
Sygestuer(Skomagerlaugets hus)(Hans Taasis gård)(Ved Stranden) 85 (Sjællandske skarpskytters,Torvet 21).
Syskole, 5o
Sørgekappe,53
Sølvtøj,52,58,59

Køge Arkiverne

Taksereborgere,69
Takstbog for rejser(vognmandslaugets),81
Takster på oksekød og tørfisk,45
Tavledragere i kirken,112
Teglbrænding i Køge, 26
Teglgården,26
Terkelsen,Søren,fhv.foged på Vallø,nægter at aflægge borgered,61
Tingbænke med 14 drejede piller,29,68
Tingstok, træ dertil,nævnt 1612,29,68
Tobaksspinderi,ansøgning om, 112
Toldsnyd og tyveri af salt, 110
Torvet 3) 28,52,54,108, 276
- 5) 46
- 7) 45,69,139, 276
- 9) 43,49,60,71,84, 276
- 11) 69,77,87
- 13) 88(ejerliste)
- 15) 89
- 17) 89 a,90,90 a,b,91,91 a
- 18) 75
- 19) 92,93,94,95,96,97,98(67,30)
- 21) 28,56,61,66,85,99,100,101,102,103,104
- 23-25) 30
Troldkonekælderen, 141
Trommeslagerne, byens to, fik nye røde kjortler og svensk rok,grå hat og "vandfelde" sko 1653, 59
Tyskøl at prøvesmage på nyankommet skude,47
Træhesten,sten til,1684, 71) Tyske indvandrer, fordrevne 1642,33 e
Tyvekoster fundet i åen, 51
Tvættebroen ved Broport, 60,120
Taagerødgård, 112
Taasis, Hans, sygehus i hans gård, 85 (Nørregade 31).

Ubebyggede grunde 1579, 27
Udlån af tallerkener, fade og duge 1556,1577,26,27
Ukvemsord, 49, 73
"Ulfeldts gård"(Nørregade 22) 107
Underslæb hos kældersvende i stadskælderen, 58
Uønskede personer, 43

Køge Arkiverne

Vallø, 1o1,117
Ved til maltbrygning og teglbrænding 1544, 1547, 26
"Verninge", gård, 59
Vestergade 13) 28,47
- 16) 9o a,,b,91 a.279,
- 23-25) 38, 273
- 32) Kommandantens residens,5o,72,72 a.(Oberst Jennicher)
Violiner og andre strengeinstrumenter,137,138(lavet af byens snedkere)
Vognmands-logementet,51
Volden, den gamle, 72 (Se 272-281)
Volden omkring byen,47,72, 272, 273-281.
Volden ved Nørreport, 31
Volden ved Nyportstræde,72
Voldgrave bliver fiskedamme 1586, 27
Vragerbroen, 12o,123 (Vragøl, 28 a)
Vragere af humle,fisk,vin og øl,4o,47(og bomsluttere.)
Vragerstedet,61,119,123,128,129
Vægten i vejerhuset, 68
Værthusholdere, 88,89
Værtshusliv i Køge for 3oo år siden,137 - 141
Væverlauget, 72

Øl (Man vaskede sår med øl og lagde en klud vædet med brændevin på såret,48
Øl til murere, 114
Øltildeling for særlige tjenester, 72,83, 1o9
Ønskede at den røde hane ville gale, 73
Ølby, Ølsemagle (Overdrevet, lyngen nord for Køge fælles, 192 a
Gl.Køgegård og Køge)

Køge Arkiverne

II.

Sagregister II.

Adelsvej, nedlagt ud for Nyportstræde, 166

Admiral Poulsens ligfærd fra bryggen til kirken,164 a

Ahlefeldts kompagni,

Alexandrestiftelsen, 159

Alhed Jensdatters agevej,163,164,194

Alterklæde og messehagel stjålet fra kirken,167

Apotekergården(årene mellem 1557 -1665,hvor apoteket oprettedes,216-221.

Arrestens tilstand 1798, 194

Armaturværelset på rådhuset,198

Arresteret dansk major ved svenskekrigens slutning,67 a

Badstue, 33 b, 52 a

Badstuestræde,178

Bagravet i urtehaven under krigen 18o7,2o6

Begravelse i kirken, 53 a 67 c,

Besvangret i arresten,19o

Billedhuggere, 79

"Billet", engelsk brig,

Billesborg,214,215, (Bjerget: 277

Blegdammen,67 d , 273

Blodig is ved Gjorslev,67 b

Blodpis,168

Blodregn,67 b

Blomster på kirkens gravstene

Blaatårn,33 e

Borgered,nægtede at aflægge,61

Borgerkælderen,199

Borgernes forsamlingsstue,195,198,2o1

Borgersamling,193

Borgervagten,191,195,2o1

Køge Arkiverne

Borgervæbningen,53 a,b,198,2o3(Densvåben sendt til hovedkvarteret 18o7)
Bosniak,2o1
Boserup,købmandsfamiliem 21o,214
Breve til offentliggørelse blev slået på rådhusdøren,61 70
Brogade 1) 36 a,53 a,216-221,28o,
- 3 a) 33 b,163, 28o,
- 3 b) 33b,163, 28o,
- 5-7) 3o a,53 d,72 a,114,114 a,157,158,163,179,273,28o,
- 8) 52 a
- 9) 3o a,33 a,b,c,e,27,53 c,163, 273, 281,
- 11) 33 a
- 12)211,216
- 15)33 a,b,2o4
- 16)216-221
- 17)59 a,1o9,179,2o4,281,
- 19)157, 273, 281,
- 18)1oo a
- 21 157, 281,
- 23)157,2o4, 281,
Brolægning, 43 a
Broport,43 a,1o9, Broports lyng, 192 c.
Bryggen(dens bredde fra husrækken til bolværket,2o alen,2o9
Bryllupper på rådhuset,53 a
Bryllup i gården Torvet 21,1oo a
Brande på rådhuset,176-178,181
Brændejern til borgervæbningens geværer,198
Brænde-og materialhus i rådhusgården,2o1
Buksbom til pynt på kirkegården,172
Brødnid(byen skulle have ny klokker)174
Brønd på Torvet,
Brønd fælles med naboer,52 b,
Brønshøj,33 c
Byens hyrde,5, 273, (Bygårdsstræde: 274, 276,277
- lyng udbudt i forpagtning,195
- tambour,196, (Deltog når Den spanske Kappe blev båret gennem byen, 193 a)
- vold,3o a,165, 273-281.
Bytinget(da det blev holdt indendørs 33 e),33 c,d,27o
Bødkerlaug,169
Børnehuset,187

Køge Arkiverne

C.F.Petersen , købmandsslægt,265,266
Carlsen,Peder,arrestforvarer,2oo,212
Cathrine,Sct.alter i Roskilde,242,243,
Chr.4. 33c,59 a, 72 a.
- 5. 156
- 6. ønsker sig fritaget for borgervæbningens fremmøde, 53 a
Chrane,Christoffer,tømmermand,dræbte to matroser,2oo,2o5,2o6,2o7,2o9
Corps de güarden(vagten på Torvet), 72 a,191

Dans og drikkeri , 53,175,176
Danske kommandant, 72 a
"Delmenhorst",orlogsskib, 59 a, 121
Drab i Kirkestræde efter et drikkeri,47,48
Dræbte to matroser(18o7), 2o5-2o7
Dæmning over Tudsegraven ved Nørreport,273,
Eksercit og våbenøvelser, 197,2o2, 192 c,
Engleledshuset,214
Englænderne 18o1-18o7) 196, 2o2-2o5,2o7

Fadeburstransporter, 271, 275,
Faderskabssag, 52 a
Fanesmeden, 2o1
Feltberederen, 174
Feltpostekspeditør,211
"Fikintehuset",175(Fiskedam, 6o
Flensborg, 39 a
Flygtet fra arresten, 199,212
Flytteafgift
Forplejning for svenske officerer, 67 a
Forprang,269
Frederik 3. 59 a, 67 d
- 5. 53 b,183
- 6. i Køge, 211
- 7. 272
Fulde bønder, 1o9
Fændediget, 43 a , 119,12o,274,276,281,
28 a

Køge Arkiverne

Gabestokken skulle fjernes, 172
Galge og træhest på Torvet, 27o,
Gammel Køgegård, 176 , 192 a,b. Gannebecks bro, nord for Køge, 192 c.
Geværer og patrontasker(borgervæbningens)
Giftmord,forsøg på, 33 c,158
Gjorslev, 67 b
Grædende børn i moderens liv(overtro),185
Guld fundet ved rådhuset, 69
Guldkniplinger og messehagel stjålet i kirken, 167
Guldsmykke tabt ved bryllup på rådhuset, 53 a
Gørslev, 175

Havnebryggens bredde fra husrækken til bolværket,2o alen)2o9
Havnepladsen 17) 2o9
- 35) 2o4
Havnegården(huset) beliggenhed, 163 ,281,(Skibsbygningsplads og tømmergrav)
Hammer, en slægt, 33a53 a
Hamborg, 39 a
Hasardspil, 17o
Helsingør, 39 a
Hekseri, 182
Henrettelse uden for byen,19o,191
Hemmelighedshus, sag om, 33 c,e
Herfølge hospital,184
Herlufholm,
Herberger,213, 28, 28 a
Hestepærer på gaden skulle bruges som gødning, 172
Hjertemedicin, 52 a
Himlingeøje,183,184
Hollandske tobaksblade, 172
Hovedvagt, svenskernes, 72 a) Hovveje over lyngen til Gl.Køgegård,192 a,b
Hunde, ihjelslået af natmanden, 197
Hyrde, byens, 273
Højelse kirke, 33 a
Håndværkere som korneksportører, 33 a
Håndværkslaug,skrædder, slagter,smede, 55 (bødkerlaug,169)møllerlaug,173
Haarley, 183,184
Hvide Khæ (et hus nord for byen), 192 a, 2ol,

Køge Arkiverne

Indkvartering(engelsk) 2o3,2o4,2o9 (Grev Solmers hos Mads Ravn,53 d)
Indkvartering på rådhuset, 197, 2o1,21o
Ildpåsættelse(13-årig piges) 186
Jagttøj 67 a
Jeppes have, 173 , 273,
Juellund, 19o,249
Jungshoved, 67 a

Kagen(Kagmanden), 219, 269,27o,192 e,(Slæbte en syg kvinde til kagen)
Kalvekastning, smitsom kvægsyge, 166, 168,182
Kapellangården(som postgård), 2o3
Karise, 176
Kiel, 36 a, 39 a
Kirkeblokken, 67 c
Kirkegården, 161,162 ,Kirkeskoven, 3o b
Kirkestræde 8), 231-235
- 1o), 47,48,236-237
- 12-14,16) 243
- 13) 222- 23o
- 2o) 238-241
- 25,25) 244,245
Klippede by,Nordrup sogn,
Klippegildet i gården Torvet 21, 258
Klosterhaven, 159,16o
Klosterkirkegården, 67 d, 159,16o
Klosterkirkens beliggenhed, 162
Knapmagerhuset, 214
Kniplinger fra Tønder på markedsdage, 167
Kolberger Heide, 59 a
Kongebesøg, 59 a
Kongelige (herskaber) 53 a,b,59 a,67 a, 172
Kopsætning, 33b, 52 a, (Kontrafej af snedkeren Hans Brunswig, 38)
Kopsættere, 36 a, 52 a, 1o7
Korneksportører, 33 a
Kornerup(dansk hovedkvarter 18o7), 2o3
Kortspil i i stadskælderen, 17o
Krageskoven, 188
Krigsfanger, 21o
Krigsslup, 2o6
Kyndby,Horns herred,2o7
Køge bugt, 59 a
Køge kro,34,2o2
Køge kirkes økonomi, 171 (Køge lyng , 192 a,b,
Køge venskabelige klub, 193
Kørevej, nedlagt, 165 , 192 a,b. (Kagstrup bymænds)

Køge Arkiverne

Landevejens vedligeholdelse fra Nørreport til Dines Møllers vænge,192 c.
Landeværnets våben kastede englænderne i åen, 2o7
Leer, toldsag om indkøbe leer, 39 a,b,
Lejermål, 59 a
Ligbærerlauget, 164 a
Lille marked, 53 a
Lindetræet ved rådhuset, 197
Lollandsposten, 214
Louise, dronning(Fr. 5.) 176
Lovgravens spildevand brugt til ølbrygning, 165,272
Lovporthus, 273
Lyngen udbudt i forpagtning, 195) Fællesskabets ophævelse , 192 a,b.
Læredrenge,deres blok i kirken,67 c,169,173,193
Lægekunst eller kvaksalveri, 18o
Løse svin, 166

Manufakturgården, 1o3 a
Markedsdage, 198, 2o1,211, 27o
Matroserne i 18o7 raserede fuldstændig to huse ved bryggen,
Musik hos værtshusholdere,
Musikanter, 197, 198
Møllerlaug ønskes oprettet, 173
Møllerstrædet ved vejen til natmanden, 2o1
Natmanden indsat i arresten, 168, 2o1(Natmandshuset nedbrudt 1852)
Natmandens kone var ofte på nattearbejde, 181, 182-185
Norske Løve, 17o,195,197,213, 192 c,
Nyportstræde 11), 211
- 17), 43 a
Nørregade 1) 21o
- 3) 2o3
- 4) 39 b,41,53 d, 254
- 5,7) 2o3
- 6) 59 a
- 8) 2o4 (Nørregade 8 var oprindelig 2 grunde til langt hen i 18oo-tallet)
- 1o) 36 a , 277.278
- 22) 157, 2o3, 246-253
- 24 2o3
- 31 238 a
Nørreport, 43 a ,273 (3o b), 279 b, dens beliggenhed: Jochum Holst og søn, Mathias Jochumsens gård: 29,3o,31,32, 43 a.
Oksehovedet, værtshus, 175, 176, 18o
Overtroiske kunster(Natmandens kone)182,185,

Køge Arkiverne

Parade for kongefamilien
Park(fiskedam eller til spildevand fra byen)
Peder Carls hus i 1757, 186,187(uden for Vesterport)
Peder Carlsen, arrestforvarer 1803, 197
Pest i byen og ligbærere, 53, 147.148,150,155 (Pestmester: Se begravelser 1637 Gert Bartskær Pestmester.
Polen, 67 a
Polsk regiment, 67 d
Postgangen mellem Køge og Ringsted, 181
Postmestre, 169,170,181,214,262
Postvognen væltede, 214
Pottemager, 166 (Lærlingekontrakt, 193)
"Prinsen", 213,214(Det store Værtshus)
Provianterings-kommissærer 1807,
Pæl i arrestens kældergulv til at binde en fange ved, 196

Ravns, Mads, hans begravelsesplads i kirken, 33c,d,44
Reberbanen, 43 a
Regimentets bukser(brødnid om at få lov til at sy dem),174
Rendestene, 43 a
Rytternundering, 175, Roskilde, 178
Rottekrudt, 158) Rottbier lybsk øl, 28 a
Russiske fanger i arresten(flygtet) 188,189
Russisk flådebesøg i byen, 179
Rådhusboden, 53 a,55,107,114 a,157
Rådhuskælderen, 53 a
Rådhusklokken.178,197,198,272
Rådhuslygten, 197,210
Rådhusets inventar, 33 e,67 a,c,68,193,195,196 c,197,198,208,211
Rådhusets reparationer, 85,86,156(nye skalke 1754)

Sandplads ved byens østligste stræde, 30 a
Sangerpulpituret i kirken, 53 a(benyttet af borgerne ved gudstjenester)
Schack,geheimeråd,175
Sjællandske bank gård(Torvet 21), 255 -267
Sct. Gertrudsstræde, 28
Selvmord i arresten, 54
Signen og manen, 197
Sigteøvelser,197 (Skansen, svenskernes, 31
Skarn på gaden, 172,(lagt ved Lovport og Nørreport, 30 b)
Skeltrætter, 33b, 52 b
Skilderhuse, 191
Skillingskroen,
Skoleholder, dansk, 79
Skomagernes kro,192, laugshus,211
Skovmøllehuset, 171

Køge Arkiverne

Skørbrug, 52 a
Slagelse marked, 39 b
Slangerup marked, 39 b
Slukefter,kro ud for Prambroen, 214
Snedkere, 43 a, 222- 23o
Sophie, enkedronning, 33 c, 151
Soldatervagten på blokhuset, 1o9
Spanske tropper spiste varm mad på Torvet til tællelys, 21o,271
Spejdede efter fjenden,
Spildevandsdam(park) ved Norske Løve, 17o,195
Stadskirurgm 178,179
Steens boder, 162
Stengærde om Klostergården,161
Stevns herred, 2o2
Stolestader i kirken, 53 a, 57
Store nordiske krig,
Stræde,som nord for byen løb ned mod stranden, 33 a
Sudertorvet som eksercerplads eller ridebane(dets mål)
Svenskekongen, 271
Svenske officerer, 76 c,d,72 a, 16o
Svenskekrigen, 33 c,67 d, 159
Sygestuer,21o,211

Tingstokke, skamler eller bænke i rådstuen, 33 e
Tjenere, købmændenes, 36 a, 59 a
Tobaksspindere og plantager, 169,172, 251
Tolderen, 67 a
Torvet var ikke brolagt(kun Torvegaden) 43 a 53 b (spisning på Torvet,21o
Torvet 2)
- 3) 53 a,c,54,59 a,114,a,b
- 5) 114 b,
- 6-8)
- 7) 114 b,
- 9) 114 b,259
- 1o) 39 a,43 a
- 13) 174
- 15) 67 c,18o
- 17) 9o a,b,91 a, 178,179
- 18) 39 b
- 19) 33 c, 43 a, 72 a, 94 a, 2o4
- 21) 43 a,53d, 59 a,67 a,72 a,1oo a,1o3 a,255-267
- 23-25) 94 a, 257
- 26)
- 3o)

Køge Arkiverne

Traktement for svenske officerer, 67 d
Tre-es, kortspil, 17o
Troldkællingehullet, 19o,194
Træbroen over åen, 172 (Tudsegraven,273 ,276,28o,281,
Tugthuset på Christianshavn, 187
Tvættestede øst for Broport, 43 a, 6o
Tyveri i kirken,17o

Vagten på Torvet, 191,271
Vandhus, det store på Torvet, 197
Vandtårn, 17o
Vallø (stift) 18o,259
Vestergade 1,3,5) 39 b,52 b
- 7) 36
- 1o)
- 11) 59 a
- 13 53 d (Vestergade 14) 53 d
- 16) 39 b,53 b,9o a,b,91 a (Vestergade 17) 39 a, 279
- 19) 53 d(feltpost 211), 279
- 2o b) 145,157
- 22)24) 2o4
- 3o) 53 d,157, 2o4,253
- 31) 186,187
- 34) 16o,2o4
Vesterport,159,176(svenskernes voldgrav)
Vildt, 67 a
Virginia tobaksblade,172
Violinspil på værtshuse, 137 f,175, 176
Vinsalg,ulovligt,157(Sag om 16 potter vin, 53
Vinstuen på rådhuset,195
Volden, 3o a,165 (Byens volde,grave og byrender : 273 - 281.
Voldgrav, svenskernes, 159
Våbenøvelser, 197,2o2
Ubebyggede grunde, 94 a, 172
Udbrudte fanger fra arresten, 188, 189, 199
Ulfeldt,Laurits, hans gavebrev, 181
Utugt, 53 b
Ødegårde og grunde 1579, 27
Øl af vand fra Lovgraven, 165 (Rottbier, lybsk øl, 28 a
Ølsalg hos kandestøber, 47,48
Øl på byens regning, 272
Øl til murere, 114 (Østersudsætning i Køge bugt, 193
Åbenbar skrifte,67 c, 16o
Aastrædet i Vestergade, 172, 21o, 193 a,

Køge Arkiverne

Borgerskaber i rådtueprotokollen (Se også bind II)

Datidens borgerskaber var ikke som nutidens branche- bestemte men blot,at borgeren,uanset hvilket erhverv han havde, ved sin ed forpligtede sig til at være kongen huld og tro i alle hans riger.

1618	16/12	Hans Siersen, Erich Helmers,kræmmer,	1618 18/12
-	-	Jost Kræmmer, Willum Hintze, pottemager,	
-	-	Mester Bastian Bartskær, Peder Didrichsen,	
-	-	Niels Murermester, Laurits Skomager,	
-	-	Lorentz Snedker, Søren Kornmåler,	
-	-	Daniel Willumsen Væver, Poul Skomager,	
-	-	Jørgen Andersen Fisker, Hans Sørensen,	
-	-	Niels Hansen Mønboe, Hans Persen.	
-	-	Baltzer Murermester,	
-	-	Rasmus Jørgensen Skinder,	
-	-	Lauritz Andersen Hattemager,	
-	-	Lorentz Bødker,	
1619	15/12	Peder Jørgensen,	
-	-	Niels Jørgensen,	
-	-	Claus Henrichsen Kræmmer,	
-	-	Antonius (Moldag),	
-	-	Jochum Billedsnidder	
-	-	Anders Madsen,	
-	-	Lauritz Jensen,	
-	-	Jens Andersen,	
-	-	Porce Lauritsen Godiche (født i Store Heddinge)	
-	-	Henrich Pedersen ,	
-	-	Anders Hansen Kræmmer,	
-	-	Hans Lauritsen Skrædder,	
-	17/12	Peder Svendsen,	
-	-	Jørgen Nielsen Møller,	
-	2o/12	Hans Lauritsen "aflagde sin borgerlige ed for borgmester og råd".	
162o	3o/6	Søren Skrædder,	
-	-	Claus Madsen Kleinsmed.	
-	4/8	Rasmus Nielsen Kock	
-	3o/6	Claus Plato Snedker (Fremviste 21/7 rigtigt lærebrev og ægtebrev)	
-	14/12	Rasmus Jørgensen Kock	
-	-	Frederich Jensen,Guldsmed	
-	-	Michel Pedersen, Kandestøber	
-	-	Jacob Francke, skomager.	
-	-	Alexis Hattermager,	
-	-	Peder Olsen, skrædder.	

E. S. Ikke alle borgerskaber er medtaget(alle findes [illegible]

Køge Arkiverne

Borgerskaber

1620 14/12

- Ancker Hansen
- Jørgen Skolapper,
- Mathias Thomsen Skrædder(handelsmand)
- Christen Povelsen,skrædder,
- Peder Rasmussen,
- Søren Nielsen, skrædder,
- Anders Tommssen,skrædder,
- Niels Krog,
- Jonas Lauritsen, skipper,
- Casten Nielsen,
- Morten Marcussen, væver,
- Søren Hansen ,væver,
- Peder(Svarer),rockemager.
- 18/12 Oluf Sandersen

1627 14/12 Jacob Henningsen, Henrich Castensen,Casten Jacobsen,
Hans Steffensen,Jens Henrichsen,Esben Hansen,Ditlf Berner
Niels Andersen,Oluf Johansen,Søren Rasmussen,Andreas (Backer),
Christen Madsen,Oluf Rasmussen,
Morten Povelsen, grovsmed,
Berner Bertelsen,væver,
Erich Tomasen,
Niels Frandsen(skinder),
Søren Lauritsen, kom fra Jersie.

1628 17/4 Morten Polschow fra Rostock
- 13/6 Claus Wilde
- 19/12 Jørgen Mortensen
- - Oluf Andersen, væver.

1629 16/12 Søren Nielsen, kræmmer
- - Christen Poulsen, skomager,
- - Christen Lauritsen,skinder,
- - Tomas Christophersen,bager,
- - Claus Olufsen,Bagger,
- - Hans Hansen, tømmermand,
- - Knud Nielsen, snedker,
- - Jurgen Olufsen,
- - Michel Andersen, skomager,
- - Oluf Ibsen,
- - Andreas Becker, tømmermand
- - Niels Remsnider,

Køge Arkiverne

Borgerskaber i rådstueprotokollen

1597	9/12	Morten Mønbo
16o1	16/12	Hans Pottemager
1618	16/12	Willum Hintze,pottemager
-	16/12	Erich Helmers, handelsmand
-	16/12	Jens Joensen,
163o	17/12	Cort Richter,den yngre(Malede Mads Ravns datter som lig 1634)
1627	14/12	Johan Marqvardsen,Stenhugger
-	-	Henrich Aarentzen, handelsm.
1628	17/12	Frants Hammer, handelsm.
-	-	Peder Overgaard
-	19/12	Claus Kock
1629	16/12	Niels Lauritzen Godiche,
-	-	Svend Poulsen,købmand, født i Køge
-	-	Jens Christophersen, Bager,
-	-	Daniel Hansen,Pottemager
-	-	Jens Poulsen(kornhandler ?)
-	-	Laurits Sørensen, Skrædder,
-	-	Casper Fouget,Skomager,
-	17/12	Peder (Hasen) Mads Ravns svoger, Hansen,
-	-	Jacob Dyster, 1641 16/11 Erik Christensen,tidl.ridef. Tryggevælde.
1632	13/12	Jacob Hansen, tidl.foged Ravnstrup gård
1637	2o/12	Gert Borchendingh, født i Lybæk,handelsmand
1647	21/12	Søren Andersen, tidl. foged på Vallø,
-	-	Jørgen Skult,var først tjener for købmand Erich Helmers,sen. kræmmer,kom fra Lybæk i Westfalen ?(Se fodnote 1)
-	-	Lauritz Hansen, født i Havnelev på Stevns,
-	23/12	Ramus Lauritzen,kældersvend i Johan de Voss kælder(Torvet - født i Jylland.
-	-	Anders Jørgensen, kældersvend i byfoged Peder Sonnesens kælder født i Karlslunde ?
1648	25/7	Jacob Jensen Slange,født i Slangerup,Posementmager,
-	16/5	Knud Jacobsen,Sadelmager, født i Haderslev,
1649	2o/12	Lyder Sivert, født i Bergen,handelsmand,
165o	7/1	Jacob Henrichsen von Elwing,født i Preussen,
-	-	Peder Christensen,Kræmmer, Odense,
-	-	Jacob Rasmussen,Vognmand, Karslund,
-	-	Hans Knudsen,Vognmand, Køge,
-	15/1	Børge Andersen, Køge,
-	-	Niels Christensen,
-	8/1	Vincentz Albrectsen,Møller,

Flyttede borgere

1) Johan Skult flytter 16/4 1657 til København(byfogedregn.R.A.) (se note: Henrik Jørgensen,købm.boede Brogade 16 b,flytter 8/4 1657 fra Køge. Skipper Bent Jensen,Vestergade, flytter 29/5 1657 til København. Johan Skult ses førstegang at have fra-flyttet 1645,men kom tilbage.

Køge Arkiverne

1648 18/12 Christian Remmesnider,)
Andreas Rokkemager,
Peder Skrædder,
Marcus Skrædder,
Jacob Bødker,
Hans Dalby,
Rasmus Skolapper,
Niels Poulsen,Skrædder,
Søren Pedersen,Smed,
Hans Baltzer,Feldbereder,
Jacob Lauritzen,Knivsmed.

1621 7/12 Christen Jostesen,
Anders Olsen,skrædder,
Petter Kontrafejer,
Søren Jonsen,
Niels Hansen, skrædder,
Peder Michelsen, -
Gabriel Duus,sværdfeger,
Laurits Festesen,skomager,
Hans Skytte,
Hans Rasmussen,
Hans Jensen,
Petter von Bohn,snedker
Henning Berthilsen,
Marcus(Kambeyr), ?

1607 11/12 Daniel Skult, kræmmer
- - Raphel Kopsætter,
- - Ole Nielsen Lollik,lammekræmmer,

1608 14/12 Anthonius Jansen van der Brøgge,
- Jens Povelsen,
- Mads Nielsen, Ringsted,

1609 13/12 Hermand Rode, bartskær,
- Jørgen Jørgensen, guldsmed,
15/12 Frantz Henrichsen Brunsteen,handelsm.Brogade 9,

1610 14/12 Claus Thor Smede, handelsmand,Torvet 9,

1611 18/12 Aarentz Kock,
- Oluf Holst,

1612 18/12 Hans Christensen,
- Giert Skomager(van Drey ?, hollænder,
- Skipper Oluf.

1613 17/12 Hans Christensen,
- Gregers Hansen,Holsten,
- Skipper Svendt,

1614 16/12 Casten Femmerling,
- Heyen Kræmmer,
- Mads Andersen,guldsmed,

1615 13/12 Søren Knudsen,
- Jost Guldsmed,
- Casper Hansen(bartskær)

1614 16/12 Morten Olsen(guldsmed)
- Frederik Jensen, -

1620 14/12 Frederik Jensen,guldsm.

Køge Arkiverne

1629 16/12 Morten Michelsen, skomager,
- - Søren Nielsen, kedelsmed,
- - Rasmus Nielsen,
- - Lauritz Poulsen.

- 17/12 Casper Væver,
- - Jacob Dyster,
- - Jens Andersen,
- - Anders Carlsen,
- 18/12 Willum Hansen,
- - Jerominus(Berends),

1630 25/6 Hans Andersen, skrædder, født i Tønder,
- 22/10 Michel Nielsen,kræmmer, født i Fyn.
- 15/12 Oluf Henrichsen, kræmmer, født i Malmø,
- - Anders Carlsen,født i Kongsted,Fakse herred,
- - Hans Herrning,født i Dørring,Weimar,Tyskland,
- - Rasmus Sørensen, født i Køge,
- - Erich Michelsen,skomager, født Køge.
- - Christen Madsen,vognmand, født i Flintning,Musse herred.
- - Peter Pettersen,grovsmed, Helsingør,
- - Frantz von Gyllich,kandestøber,født i Stieht von Kollen zu Wernel.
- - Henning Pedersen, født Jylland på Mors i Sønder herred, Vester Asel sogn og by.
- - Hans Lauritsen, skrædder, f. Vensyssel i Albeck sogn i Stringsholt.
- - Niels Hansen,f.på Hagested gård i Tudse herred.
- - Jens Nielsen, f.Gram Herred,Ødis sogn,i Bramstrup sønden for Kolding i Holsten.
- - Niels Nielsen, skomager, født i Haderslev.
- - Andreas Becker,tømmermand, født i Lante Dyrning i Kollen.
- - Hans Henrichsen, buntmager, født i København.
- - Johan Madsen, skrædder, f.Tolstrup i Voldborg herred.

1631 19/12 Sivert Allers, Oldenburg.
- - Claus Nielsen, Skelskør, (barnefødt i byen)
- - Oluf Poulsen, Øxendrup på Fyn.
- - Niels Jensen, Tostrup ved Roskilde.
- - Geirt Reimers, skrædder, Oldenburg.
- - Hans Christensen Homble,forrige foged Vallø.

Køge Arkiverne

Borgerskaber

1633 18/12 Jonas Jonasen, guldsmed, født i København,
- Niels Pedersen,Guldsmed, kom fra Roskilde.

1634 15/12 Trogels Jacobsen, guldsmed, født i Næstved.
1636 2o/12 Johan de Voss, bartskær, fra Amsterdam.
- 22/12 Oluf Andersen, bager
1637 24/1 Jens Snedker, født i Tisted.
1634 25/2 Thomas Nielsen, guldsmedesvend,(25/2)

1640 15/1 Frantz Hammer (Følgende byer nævnt med forbehold)
1642 19/12 Adrian Zeitler,født i Lybæk)
- - Rasmus Nielsen, Koldby,Jylland,
- - Peder Jacobsen, Flensborg,
- - Gunder Pedersen, Dydeby, Halland
- - Christen Sørensen, Norby, Jylland,
- - Hans Skomager von Bortt (Barth i Tyskland)
- - Michel Sørensen, (Seiholt),Jylland
- - Knud Jensen, skrædder, Forup,Jylland,
- - Christten Nielsen, Gammelgaard, Jylland,
- - Laurits Christensen, Villemose,Jylland,
- - Otte Hermandsen, Herfølge,
- - Morten Ibsen, Droby,
- - Iver Sørensen, tømmermand, Jylland.
- 2o/12 Jost Korning, Vestfalen,
- - Niels Michelsen, Køng, Sjælland,
- - Hans Styhr, nålemanger,kom fra Danzig,
- - David Munthe,farver, kom fra Stralsund,
- - Andreas Hofmand,murermester(kom fra Rostock
- - Johan Katterberg von Solingen

Køge Arkiverne

1662	9/12	Johan Cordt,Bager
-	16/12	Jens Knudsen,Handskemager,
-	-	Christen Jensen,Kornmåler,
-	-	Jens Hansen, Bager, (Jens Jensen ?)
-	-	Rasmus Nielsen,Murermester.
-	18/2	Jens Lauritsen Murermester
1661	16/7	Johan Kohl, handelsmand,
-	17/12	Peder Hansen, Skomager,
-	-	Otto Sørensen,Skomager,
-	-	Hans Clausen,Møller,
-	-	Hans Lucassen,Møller
1663	27/1	Hans Clausen,guldsmed.
1672	3/12	Willum Clerech,Kræmmer fra Lybæk,
-	-	Christian Mathiesen, Snedker,
-	-	Niels Jensen, Snedker,
-	-	Svend Michelsen,Snedker,
-	-	Bent Svendsen, Skibsbygger,
-	-	Olav Ambjørnsen,Skibsbygger,
-	-	Anders Hansen, Savskærer,
-	1o/12	Christen Jensen, Fisker,
-	-	Michel Marcussen,Skipper, Hans Nielsen, Skipper,
-	-	Lauritz Olufsen, Møller,(1673 7/1)
1673	7/1	Marcus Evertsen,Møller,
-	-	Frederik Hansen, Møller,
1661	2o/12	Mads Hansen Lystrup,
-	-	Anders Reisen,Skrædder,
-	-	Niels Andersen,Skrædder,
-	-	Niels Madsen, i Karen Badskærs kælder,
-	-	Jørgen Lauritsen,kræmmer,
-	-	Mads Pedersen Ølby,
-	-	Søren Jensen,Ålekræmmer ?
1663	24/2	Peder Christensen Lemvig, kræmmer,
-	26/5	Hans Hansen, Væver,
-	1/12	Marcus Hansen, Hattemager, født i Nyborg,
-	-	Niels Rasmussen, Lædertoug. - Køge,
-	-	Bertil Michelsen,Skomagersvend, født i København,
-	8/12	Rasmus Jørgensen, har tjent på Taagerødgård(Lidemark sogn)
-	-	Herman Skuldt,Kleinsmed, ankommen fra Bornholm,
-	-	Henrich Jørgensen, hidflyttet fra København,
-	-	Jens Andersen,Skomager, født i Skelskør,
-	-	Knud Tygesen, Blegmand, f.ved Fussing i Jylland,
1664	13/12	Christoffer(Baas ?)

Køge Arkiverne

Borgerskaber

1663 15/12 Niels Lauritsen i Det lille Vognmandslaug,
- - Povl Hansen, Garver, født i Køge,
- - Simon Michelsen, Farver, fra København,
- - Niels Hansen Holst, født iKøge,
- - Morten Jacobsen,Drejer ? fra København,
- - Christen Nielsen Guldsmed, født på Gulland,
- - Oluf Nielsen,Tømmermand,fra København,
- - Povel Christoffersen,Skoflikker, født i Odense,
- - Peder Sørensen,Arbejdsmand,født i Viel sogn i Salling,
- - Peder Andersen,som arbejder ved stranden,født i Halland,
- - Jens Pedersen,Urtegårdsmand,
- 22/12 Claus Lauritsen, født i Køge.(Jørgen Detering,glarmester) 2o/12
1664 13/12 Christian Bartskærer(Pedersen)
- - Christen Hansen, Kræmmer,
- - Ebbe Hansen Bager,
- - Tommes Nielsen,
- - Jacob Joensen,Skipper
- 2o/12 Christoffer Thomsen,Bager,
- - Peder Jensen,Bager,
- - Christen Ibsen,
- - Jørgen Jensen,
- - Jens Sørensen,
- - Peder Andersen,
- - Simen Jensen,
- - Jørgen Detering,Glarmester
- - Lauritz Hansen,

1665 1o/1 Christen Hansen,
- - Jørgen Pedersen,
- - Morten Andersen,
- - Bernt (Handersen ?)
- 25/4 Sivert Andersen,
- - Peder Ibsen,
- - Niels Poulsen,
- - Adam Tappert,Kobbersmed,
- - Hans Jensen,Anders Bendsen, Niels Nielsen,Søren Jensen, Daniel Hansen,Espen Jensen,unge Anders Læssøe, 2.maj Lauritz Sørensen, Hans Rasmussen. 5.decbr. Henrich Cortsen,Hattemager. Oluf Nielsen,Hattemager.Jens Laursen,Væver.Sejr Madsen,Kræmmer. Svend Larsen,Sejlingsmand, Anders Rasmussen,Arbejdskarl.

Køge Arkiverne

51 borgere vægrede sig ved at aflægge borgerlig ed

Tingbogen 26/1 1663 remser 51 borgere op,som trods flere henvendelser fra byens to tjenere stadig ikke henvendte sig på rådstuen for at aflægge deres borgerlige ed,hvilket de ifølge loven havde pligt til:
Chr. Guldsmed,Niels Holst,Christen Nielsen,Henrich Jørgensen,Rasmus Ladefoged,Terkel Nielsen,Mads Sørensen,Anders Klokker,Bent Louagger,Povl Skoflikker,Jens Nielsen Højelse,Niels Bagger,Jens Skoflikker,Michel Kleinsmed, Peder Maattemager,Niels Tysk,Claus Lauritsen,Niels Tommesen Bager,Niels Kedelbøder,Erik Normand,Sax Tommesen Slagter,Simen Farver,Rasmus Sværdfeger,Peder Rasmussen Murer,Morten Rokkemager,Ebbe Hansen Bager,Peder Bagger,Marcus Hattemager,Adam Kobbersmed,Svend Bådsmand,Laurits på Bjerget, Rasmus Kok,Peder Vognmand,Rasmus Vognmand,Hans Maler,Peder Sørensen,Hans Holst,Søren Smed,Jens Møller,Hans Louagger,Simen Ledig,Christen Hansen Bagger,Hans Guldsmed,Børge Povlsen, Niels Nielsen,og Simon Pedersen,Hans Jensen,Anders Bendsen,Anders Andersen Ejby,Niels Lædertoug og Jep Olsen.

Så godt som alle mødte for bytinget og gjorde rede for deres udeblivelse: En del lovede snarest at indfinde sig på rådstuen, andre var udeblevet,forde de havde til hensigt at flytte til påske.Anders Klokker havde ingen delation fået,trods det at han ringede med den store klokke,men fik han ikke det,ville han ophøre dermed. Et par borgere ville søge deres næring andetsteds.Peder Murer havde ingen penge,fordi der intet arbejde var om vinteren, og Rasmus Sværdfeger svarede,at det havde været så besværlig en tid,men lige såsnart o.s.v.

14 efterkommer opfordringen

Allerede dagen efter henvendte følgende sig på rådstuen for at aflægge deres borgerlige ed: Jens Nielsen Højelse,Jens Svendsen Skoflikker,Jep Olsen Slagter,Peder Rasmussen Murermester,Christoffer Baast Skomager,Hans Clausen Guldsmed,Mads Christensen,Rasmus Nielsen Kok,Peder Rasmussen Vognmand,Laurits Nielsen Vognmand,Hans Knudsen Maler,Terkel Nielsen Hadstrup, Hans Andersen Louagger og Bent Arildsen Louagger.Rådstueprt. 27.1.1663.

Køge Arkiverne

Borgerskaber

1666	18/12	Hieronimus Hollerst,Skomager,
-		Michel Brun, Kleinsmed,
-		Mads Sørensen,Arbejdskarl,
-	2o/12	Mogens Jensen,Vognmand,
-		Christen Pedersen, Tømmer,
-		Olaf Jensen,Feldbereder,
1667	8/1	Andreas Glanderup,handelsmand,
-		Johan Peal,Væver,
-	2/4	Nicolai Hansen af København,
-	17/12	Hans Hansen, Bager,
-	Jens Pedersen, Handskemager,	
-	Povl Lauritzen,Skomager,	
-	Enevold Jensen,	
-	Christen Sørensen,	
-	Espen Bjørnsen, Pottemager,	
1668	15/12	Henrich Jørgensen,
-	-	Laur. Lauritzen, Smed,
-	-	Morten Murermester,
-	-	Christoffer Lauritzen,Vognmand,
-	-	Jørgen Pedersen, Bødker,
-	22/12	Jørgen Hansen,Handelsmand,
-	-	Peder Nielsen,Hjulmand.
167o	11/1	Jacob Clausen,Kudsk,
-	-	Jens Lauritzen Winter,
-	-	Peder Ibsen(Isaksen ?) Kræmmer.

Køge Arkiverne

Uddrag af kirkeregnskabernes lister over begravede

1629	26/6	En holster kvinde, St.k. (Inden man begyndte at føre kirkebogen)
	14/8	Alf Richter i kirken,
	16/8	En Stralsunds kvinde, St.k.
	9/7	En holdster pige, St.k.
	16/8	Hans Bucks hustru i kirken,
	29/8	Gert van Dreys hustru i kirken,
	5/9	Jens Jensens søstersøn, St.k.
	12/9	Niels Hammer i kirken,
	-	Frandtz Hammers barn i kirken,
	2o/9	En holdster mand,Jacob Ibsen,St.k.
	25/9	hans barn,St.K.
	22/9	En pige lagt i Gl.Køge kirkegård,
	29/9	Oluf Jensen i kirken,
	8/1o	Claus Bagger i kirken,
	-	Rasmus Krasis(Krausis ?) barn i Gl.Køge kirkegård,
	27/1o	Frandtz Hammers barn i kirken,
	29/1o	Skipper Olufs søn, St.k.
	2o/11	Jens Jensen Tyskølfører i kirken,
	6/12	En holdster pige,St.k.
	7/12	Hermand Tøffelmagers kvinde,St.K.
	-	For en piges lejested til Hans Spillemands død
	17/12	Kort Richters moder i kirken, "Havde ingen klokker"
	25/12	Et barn på Gl.Køge kirkegård
163o	5/2	Daniel Hansen Pottemagers barn i "den liden kirkegård",
	11/5	Gert van Drey Skomager i kirken,
	1/6	Laur.Sørensens hustru,Vesterstræde,i kirken,neden under tårnet.
	11/7	Anne Windtz søn Mouritz i kirken(forarmet),
	1o/8	Anne Windtz søn, Jens, i kirken,
	5/12	Rasmus Pedersen i Vesterstræde i hans faders grav i kirken (Peder Pedersens)
1631	19/2	Prædiket over sal. Niels Krabbes
-	28/1	Niels Andersen i kirken.
163o	18/6	lod Hendrich Rubart,som var kommet fra Stralsund begrave sin søn, St.k.
	11/8	Lod Elias Kræmmer begrave sin søster og hendes børn,St.k.
	13/8	Lod Elias Kræmmer begr. en lille pige, St.k.
	1o/1o	Blev Ditlev Berner begravet,St.k.
	14/12	Elias Kræmmer, St. k.
		På Klostergården
163o	1/8	En holdster pige,
	2o/8	Peder Skrædders kone i Gl.Køge,
1631	2o/3	Gabriel Sværdfegers moder,
163o	13/5	En pige,der døde til Peder Hammer på Sct.Gertruds kirkegård.

Køge Arkiverne

1631	2o/1	Anne Sværdfegers begravet,som manden blev hængt fra (på Klostergården)
1632	13/1	Søren Knudsen i kirken(Brogade 1)
1631	21/8	Peder Holtug, St.k.
-	28/8	Hans Skaaning i Vesterstræde, St.k.
-	14/11	FrederikGuldsmed, St.k.
-	2o/12	Mette Lolliks (Vestergade 3o-32) St.k.
-	14/6	Rasmus Krasis(Krausis ?) i Gl.Køge, Gl.Køge kirkegård, (Sdr.Gl.Køge)
-	4/12	Peder Jørgensen i Nr.Gl.Køge,Klostergården,
-	14/8	Hans Bartskærs kone,Klosterg.
1632	29/3	Anders Bagers hustru, St.k.
-		Peder Skrædders kone i Gl.Køge nordre,Gl.Køge kirkeg.
1633	14/8	Poul Orgemester(organist) i kirken,
-	16/1o	Christen Pedersen,borgmester i kirken,
-	19/1o	Velb.Elisabeth Billes indsættelse i kirken, ført til Højelse kirke og nedsat,brændt 1 pd.vokslys.
-	25/11	Laur. Hattemager, St. k.
1634	26/1	Begravet Mads Ravns datter(Margrethe) i kirken,
-	9/2	Hans Svergesen på Torvet, i kirken,
-	15/1	Peder Hammers to børn,Klosterg.
-	2/3	Aarentz Kocks hustru, St. k.
-	2o/7	Albredt Gudmundsen i kirken,
-	21/11	Tolder August Willows barn i kirken,
-	2/6	Mads Jensens hustru Gl.Køge kirkegrd.
-	3/8	Wensel Kleinsmed, Klostergården,
-	1o/1o	Lod Gert van Drey Skomager begrave en bådsmand af Bergen (Klostergrd.)
1635	21/7	Blev vor lensmands,Niels Trolles,søn,Børge Trolle indsat i kirken og andendagen bortført.
-	1/5	Lod borgmester Gregers Hansen begrave sin broder,St.K.
-	14/5	Lod Cort Richter den ældre sin tjener begrave,St.K.
-	29/5	Hans Rasmussen Grovsmed.St.K.
-	14/9	Anders Bagers tjenestepige.St.K.
-	4/1o	Jacob Sværdfegers kvinde.St.K.
-	12/11	Jens Skomager fra Nørre Gl.Køge, Gl.Køge kirkegård.
-	1/12	Jens Frandsen Byskriver begravet.St.K.
-	19/12	Niels Hald begravet på Klostergården.
1636	8/3	Jacob Henningsen, St.K.
-	19/3	Anders Eskesen.St.K.
-	3/3	Laurits Brændevin af Sdr.Gl.Køge,Gl.Køge kirkegrd.
-	11/3	Mikkel Svendsen af Sdr.Ggl.Køhe, Gl.Køge kirkegrd.
-	27/11	Borgmester Christen Jostesens barn i kirken.
-	27/11	Gamle Søren Jensen Kræmmer af Nørrestræde begravet næst oven prædikestolens dør.Kirken.

Køge Arkiverne

1637	9/1	Peder Jørgensens kvinde(Brogade 3 b),Birgitte Thors begravet i kirken,bekostet 1 pd. vokslys at brænde ved båren.
-	-	Hr. Hans Svendsen i kirken(kapellanen), Kirken.
-	13/1	Jørgen Møller i Sdr.Gl.Køge. Gl.Køge kirkegård.
-	7/2	Niels Krog, Klostergården.
-	18/1o	Et barn som var druknet i Tudsegraven.Klostergrd.
-	5/5	Lod velb. fru Jytte Brock sin søn begrave i Axel Skeels begravelse. Kirken.
-	18/9	Lod Trogels Guldsmed sin hustrus to brødre begrave.Kirken.
-	24/9	Jørgen Christensen Alsing.Kirken.
-	15/1o	Laurits Randulfs hustru,Anne Sørensdatter.Kirken.
-	27/1o	Byfoged Rasmus Jensen.Kirken.
-	17/11	Kræmmer Gielles Kollendals tvende børn.Kirken.
-	27/12	Begravet Skipper Svend(Olsens)hustru(Vesterg.34).Kirken.
-	3o/4	Sognepræst Mester Olufs barn. Kirken.
-	14/1o	Sognepræsten,Mester Oluf Bendsens barn.Kirken.
-	11/11	Mester Oluf Bendsens barn,Bent, Kirken.
-	24/11	Mester Olufs datter.Kirken.
-	1o/9	Velb.Morten Venstremands barn.St.kirkegård.
-	1o/9	Claus Plato,Snedker. St.Kirkegård.
-	2/1o	velb. Morten Venstremands barn.St.kirkegård.
-	8/1o	Mester Gert Bartskær.St. kirkegård.(Se fodnoten) 1)
-	25/1o	En skolemester hos kræmmer Jørgen Hauchen,Nørregade.St.kirkeg.
-	6/11	Jørgen Stenhuggers tre små børn.St. kirkegård.
-	6/11	Ellen,sal. Rasmus Jensen. St. kirkegård.(hendes køkkenpige.)
-	21/11	Casper Hansens tvende børn. St. kirkegård.
-	28/8	Rasmus Krasis(Krausis ?) Gl.Køge kirkegård.
-	5/9	Nicolaus Urtegårdsmand.Klostergård.
-	5/9	Begravet en fattig holstermand.Klostergård.
-	16/9	Begravet Hans Pibers(Krantz) to små børn.Klostergård.
-	19/9	Begravet Hans Kunstpiber(Krantz)Nyportstræde 41.Klostergård.
-	19/9	Anders Læssøes hustru.Klosterggård.
-	4/1o	Mester Oluf Bendsens karl. Klostergård.
-	23/6	En fattig kvindes barn,som døde på gaden.Klostergård.
1638	13/2	Anders Brygger.St.kirkegård.
-	13/2	Søren Nielsen Skomager.St. kirkegård.
-	16/2	Tolderen Aug. Wellows hustru.Kirken.
-	21/3	Johan Bartskær(de Voss) på Torvet.Kirken.
-	18/6	Gregers Hansen,rådmands hustru.Kirken.
-	19/6	Rådmand Morten Michelsens barn(Torvet 21) Kirken.
-	5/12	Cort Richter.Kirken.

237 børn og unge blev ofre for pesten

1) Var antaget som pestmester,men døde 14 dage efter sin tiltrædelse.

Køge Arkiverne

1638	5/12	Willum Christensen på Torvet.Kirken.
-	18/4	Skipper Rasmus Pedersen. Store kirkegård.
-	14/6	Jørgen Kopsætter.St. kirkegård.
-	29/6	Kræmmer Claus Henrichsens fader i Vesterstræde.St. kirkeg.
-	7/11	Maren,sal.Jacob Bryggers. St. kirkegrd.
-	14/11	Johan Stenhuggers hustru. St. kirkegård.
-	15/11	Jonas Guldsmeds fader. St. kirkegrd.
-	7/1o	Blev den tyske mand i klostersmedens have begravet.Klosterg.
-	16/11	Søren Kræmmer i Hestemøllestræde.Klostergrd.
-	3o/12	En fattig fordreven mand.Klostergrd.
-	14/1o	Et fattigs barn optaget på gaden.Klostergård.
1639	27/8	Velb. Tyge Braghes hustru.Kirken.
-	19/9	Tolder Aug. Wellows brodersøn. Kirken.
-	26/7	Hans Nielsen Bomslutters hustru.St. kirkegård.
-	17/9	Peder Overgårds hustru.St. kirkegrd.
-	27/12	Michel Hammers kvinde.St. kirkegård.
164o	14/2	Anne, Søren Kræmmers hustru(Nørregade 4).Kirken.
-	29/4	Elisabeth.hr. Rasmusis. Kirken.
-	21/2	Peder Overgårds søn.St. kirkegård.
-	1/3	Maren Abrahams.St. kirkegård.
-	14/4	Hermand Tøffelmager,Vestergade. St. kirkegård.
-	15/4	Peder Lolliks hustru.St. kirkegård.
-	2o/4	Oluf Strøbys hustru.St. kirkegård.
-	22/4	Laurits Kræmmer på Torvet.St. kirkegård.
-	25/4	Oluf Kræmmer i Nyportstræde.St. kirkegård.
-	4/11	Mester Oluf Bendsens(præstens) ammes barn.Klostergård.
-	4/11	En gammel kvinde. Gl.Køge kirkegård.

Både i kirkeregnskaberne og i kirkebøgerne forekommer de begravelser, som er registreret, adskilt efter det begravelsessted,de efterladte har valgt med hensyn til deres økonomi, f.eks. I kirken, den store kirkegård og Klosterkirkegården.Endelig var der nogle fra Gl.Køge, der foretrak Gl.Køge kirkegård.

Den stor kirkegård var for middelstanden,og det var heller ikke så ringe, at blive begravet her.Tusinder er med årene blevet begravet her på den store kirkegård syd for kirken,som var mest eftertragtet.Så at sige ønskede meget få at blive lagt på "den lille kirkegård"nord for kirken.I åren 1629-58 blev kun to begravet nord for kirken.Kirkegården var sikkert også anlagt med de mange begravelser mod syd for øje. Avlsbrugerne i Store-Heddinge havde fra arilds tid gravstederne syd for kirken.Så kunne bønderne fra landsbyerne få den resterende del

Køge Arkiverne

1640 7/9 blev fru Sitzelle Parsberg nedsat i kirken.
- 11/2 Anders Bysvends steddatetr, Klostergrd.
- 4/8 En fattig karl,som blev stukket ihjel.Klostergrd.
- 1/11 Laurits Kræmmer på Torvet. St. kirkegård.
- 21/11 Søren Holst hustru på Torvet.St. kirkegård.
- 26/11 Mester Hermand begravet. St. kirkegård..
1641 6/1 Oluf Bysvend.Klostergrd(14/4 begr.unge Corts hustru på Torvet. (Kirken)
- 16/1 Peder Bagers barn på Torvet.Klostergrd.
- 28/1 Erich Helmers lille søn i kirken.
- 12/2 Peder Hammer på Sct. Gertruds kirkegrd.Klostergård.
- 17/2 Laurits Pedersen i Vestergade.Kirken.
- 2o/2 Erik Christensens barn.Brogade 5.Kirken.
- 28/2 Hans Holst hustru.Klostergrd.
- 19/3 Peder Jørgensen i Brostræde 3 b.Kirken.
- 26/3 Morten Madsens fader i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.
- 27/3 Hans Ebbesens Bagers hustru på Torvet.St. kirkegrd.
- 2/7 Blev Peder Sonnesens byfogeds barn begr.i den store gang,som Anders Bager bevilgede fri under sin sten at måtte lade ned - sætte,liggende næst op til borgm.Gregers Hansens sten.Kirken.
- 31/7 Betalte rådmand Jacob Hansen for velb. fru Anne Gyldenstjerne, som døde hos ham i Brogade,og for at hendes lig blev ført bort til hendes begravelse. 9 dl. (Efter at have stået i kirken)
- 16/8 Velb,Morten Venstremand betalte for sal.jomfru Anne Venstre - mands nedsættelse i kirken.
- 21/1o Blev rådmand Christen Jostesen begravet i koret.Kirken.
- 22/1o Mette Lytcken som døde hos Hans Christensen Homble.Kirken.
- 27/1o Borgmester Gregers Hansen i kirken.
- - Begravet Casper Hansen bartskærs moder. St. kirkegård.
- 28/1o Lod en skipper af Hermandsund i Bohus len sin bådsmand begrave, som døde i skuden. Klostergården.
1642 7/2 Mester Oluf Bendsens barn begravet i kirken. 7 pd.vokslys.
- 4/3 Blev Christoffer Guldsmed begravet i kirken.
- 17/2 Svend Jensen Pottemagers hustru.Klostergrd.
- 8/3 Svend Pottemager. Klostergrd.
- 13/5 Et lille barn af Gl.Køge. Gl.Køge kirkegrd.
- 26/6 Hans Henrichsen,tidl.underfoged. Klostergrd.
- 3/8 Boel.sal.Jørgen Glarmester. Klostergrd, og hendes søster sammen begravet. Klostergrd.
- 14/8 Jep Olsen i Gl.Køge. Gl.Køge kirkegrd.
- 19/7 Begravet Anne, sal.Cort Richter på Torvet.Kirken.1 pd.vokslys.
- 14/8 Blev Erich Helmers hustru begravet i kirken. 9 pd,vokslys.
- 15/9 Jens Laursens hustru i Nørrestræde,Maren,Poul Organist.7 pd.v.
- 6/11 Blev Søren Nielsen Holst begravet i kirken.

Køge Arkiverne

1642 19/9 Blev Ole Hansen Lougmand,som druknet neden Broport,begr.Klostergrd.

- 15/5 Betalte fru Birgitte Thott for sin husbonds,Otto Gøyes nedsættelse i kirken.
- 4/6 Lod tolder August Wellow sin kældersvend,Tommas Andersen, begrave på den store kirkegård.
- 2o/7 Blev Jens Carlsen begravet på den store kirkegård. 2 pd. lys.
- 14/8 Betalte Jørgen Poulsen i Faxe for sin husbonds,Chr. Grubbes, til Lystrup, hans nedsættelse,som var sket for år siden,men resterede med betalingen. 15 dl. Kirken.
- 1/12 Betalte fru Edele Rosenkrantz for sin husbonds,Gabriel Laxmand til Frøslevgård, hans nedsættelse i kirken.
- 23/12 Blev Reiholt Drit Maler begravet på den store kirkegård,

1643 3/2 Blev Jørgen Buch lagt under sin faders,Hans Bucks,ligsten i kirken.

- 22/3 Blev Inger,sal. Jens Madsens begravet i kirken.lo pd. vokslys.
- 28/5 Karen, sal.Hans Svergesen på Torvet.Kirken.
- 3o/5 Dorthe,sal.Morten Mønbo på Torvet. Kirken. 9 pd.vokslys brændt.
- 5/3 Blev Adrian Zeitlers hustru (Guldsmeds)hustru.St.kirkegård.
- 4/8 Lod købmand Trogels Andersen(Brogade 11) brænde kirkens vokslys over Anne Muncks søn fra St-Heddinge,som druknet her for Køge. 4 pd.
- 15/8 Bent Nielsen,som døde hos Trogels Andersen.Kirken.12 skålpd.lys.
- 2/6 Blev Jacob Franckes hustru og barn begravet sammen. 4 skålpd.
- 1o/6 Betalte Jørgen Mortensen Samsing for en fremmed skipper,Mads Jensen, som døde hos ham. St. kirkegård.
- 12/9 Claus Kræmmers hustru. St. kirkegård.
- 5/1o Jacob Nielsen Bagers hustru. St. kirkegård. ½ skålpd. vokslys.
- 31/1o Los velb. Birgitte Gyldenstjerne sin tjener begrave(Brostræde) St.kirkeg.
- 19/12 Blev Gielles Kollendals hustru begr.i kirken.
- 1/6 Hans Bartskær begravet på Klostergården.
- 15/6 Et Peder Kongens beretning (stodderfogeden) begravet et hittebarn,Christen,som for nogen tid siden blev fundet her i kirken og døde til Maren,Peder Holst. Klostergården.
- 9/11 Begravet en tysk indkvarteret soldats barn.Klostergården.
- 26/11 En soldat som døde på vejen fra Næstved med troppen,da de med vore tyske soldater skulle marchere på vejen over til Skaane. Klostergrd.
- 14/11 Efter borgmesters bevilling og begge kongers ord begravet "StumpeDorthe",som døde i en bod i Nyportstræde. Klostergården.

E.S. 1642 11/5 lod lensmand Frederik Reedtz brænde vokslys på alteret ved sin datters og hendes brudgoms bryllup i kirken.

1642 22/6 lod velb. Christen Skeel opsætte en stol over fønthusets dør og betalt derfor lod dl.

Køge Arkiverne

1644 2/2 Jacob Graas hustru,Maren Graa.Klostergrd.
- 19/4 Peder Lolliks Vognmands hustru. Klostergrd.
- 8/2 Udlånte Erich Helmers et stykke af kirkens klæde,gav 1 dl.
- 3/3 Blev Aage Hammer begravet på den store kirkegård.
- 3/4 Blev Svend Poulsens hustrus moder,Maren Hansdatter Skaanings, begravet på den store kirkegård.
- 7/4 Poul Byskrivers hustrus moder.St. kirkegrd.
- 27/1o Betingede Gert Borgendich jorden til sin hustrus fader, hestemøller Søren Jensen. 1 ½ skålpd. St.kirkegrd.
- 5/5 Johan Stenhuggers hustru. St. kirkegård.
- 7/5 Jens Arentzen for sin stedmoder,Aarentz Kocks hustru.St.kirkegrd.
- 7/11 Claus Jacobsen,Skomager for sin hustrus moder,Maren,sal.Jost Guldsmed.St. kirkegrd.
- 2o/11 Hans Kældersvend i Brostræde, St.kirkegrd.
- 21/11 Begravet Jochum Holst og hustru på samme tid. St. kirkegård.
- 4/12 Trogels Guldsmed begravet på den store kirkegård.
- 13/12 Johan Snedker i Brostræde. St. kirkegård.
- 15/6 Blev velb. Otto Skeels lig,som kom fra Gjorslev,indsat i kirken og siden ført til København.
- 7/11 Betalt for velb. Chr. Holcks lig,som døde her i byen,blev indsat i kirken.
- 12/12 Blev Hans Lauritsen den ældre lagt i kirken.
- 15/12 Blev Claus Waldkirch lagt i kirken.
- 1/6 Blev Christen Lauritsen Skomager på Torvet begr.Klostergrd.
- 14/12 Maren,sal.Jens Roed Snedkers begravet.Klostergrd.
- 27/12 Bestilte kræmmer Mathias Thomsen i Vesterstræde jord til sin nabo op mod kirkegården,Peder Sørensen. Klostergård.
- 14/12 Bestilte den tyske feltpræst under oberst Buchwalds regiment et gravsted i Klosterkirken til sin hustru.

1645 31/1 Bestilte Jørgen Mortensen Lybsk og Christen Skinder i Nørre - stræde gravsted i Klosterkirken hos den tyske præst Justus.
- 25/1 Begravet Hans Christensen Homble(Brogade 1)i kirken.
- 1/2 Niels Nielsen i Vesterstræde, hans hustru.Kirken. 11 skålpd.lys
- 4/2 Borgmester Jacob Hansen begravet i kirken.
- 13/2 Borgmester Hans Christensens hustru. Kirken. (Brogade 19)
- 7/3 Karen, sal. Jacob Hansens begravet i kirken ved sin husbond.
- 5/1 Betalt for ritmester Ditlev Rodtlefs,som døde her i byen og "uden ringen og klokken" indsat i kirken.
- 29/1 Blev Hans Holst begr. på den store kirkegård.
- 4/3 Lod Hans Hansen i Vesterstræde sin sal.broders,Jacob Hansen, tjener begrave på den store kirkegård.
- 24/3 Blev Jacob Brandenburg Væver begravet.St, kirkegård.

Køge Arkiverne

I kirken

1645 3/5 Gabriel Jacobsen(Torvet 9).
- 29/8 Frands Henrichsen.
- 12/9 Christen Bager lagt i våbenhuset.
1646 2o/3 Svend Olufsen.

Store kirkegård

1645 13/4 lånte møllerkvinden i Skovmøllen(hørte under Hadstrup) 1) "kirkens det bedste klæde,som blev brugt på hendes sal.husbonds lig".
- 26/4 Morten Michelsen begravet.
- 27/5 Jens Hattemagers hustru.
- 28/5 Brygger Oluf Andersens hustru i Vesterstræde.
- 6/6 Oluf Jensen Smeds hustru.
- 5/1o Casper Hansen.
- 29/1o Jacob Bagers stedsøn,Søren Holdensen.
1646 1o/3 Jens Hattemagers moder.

Klostergården

1645 24/4 Lod Oluf Sandersen Christen Nielsen,som blev opskåren her i byen begrave.
- 9/5 Peder Rasmussen i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.
- 22/8 Modtog af kvartermesteren under Sehesteds kompagni for et stk. klæde over en rytters lig.Begravet på Klostergården.
- 11/9 Peder Murermesters hustru.
1646 29/1 Christen Pedersen Kræmmers hustru i Nyportstræde.
- 11/2 Lod Abel i Reinholts hus begrave Hans Hansen i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.

1646 I kirken
- 9/5 Blev velb. Sivert Urnes hustru lagt i kirken.
- 11/5 Mads Nielsen.
- 12/8 Lod Gielles Kollendal sin steddatter begrave.

Store kirkegård

1646 11/4 Arent Kock.
- 25/5 Jørgen Faxes hustru.
- 1/7 Kræmmer Mathias Thommesen i Vesterstræde.
- 28/7 Mads Guldsmed.
- 27/8 Kirsten Knudsdatter.
- 28/1o Anders Carlsen.
- 2/11 Anders Carlsens hustr.
- 16/11 Hans Rasmussens hustru.
- 3o/12 Hans van Bardt Skomagers barn.(von Barth)

1) Skovmøllehuset"ved Køge" lå 1664 stadig øde efter krigen. 1676 nævnes Laurits i Skovmøllehuset.Siges at høre til Egøje,men lå i skoven til Hadstrup.

Køge Arkiverne

Begravelser på Klostergården

1646 23/8 Hans Sippel Pottemagers barn,
- 27/9 Tillich Pryds begravet,
- 23/1o Hans Lystrups broder.
- 12/12 Niels Michelsen Smed i Nørrestræde,

I kirken

1646 24/11 Mester Christen Hansens moder, Maren.
- 2o/12 Jacob Sørensen.
1647 3/3 Peder Sørensens hustru.
- 12/3 Jørgen Mortensen.
- 21/3 Iver Caspersen Schiøllers hustru.

På den store kirkegård

1647 23/1 Isak Abrahamsen.
- 9/2 Peder Sonnesen(byfogeds) hustrus moder.
- 1o/2 Jacob Frigast hustru.
- 12/3 Sorte Niels i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.
- 11/3 Anne Hansdatters barn i Sdr.Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.

I kirken

1647 2o/4 Kgl.Mjestæts tolder Aug. Wellow begravet i koret..
- 15/1o Henrich Aarentzens hustru.

Store kirkegård

1647 21/4 Mathias Thomsens hustru i Vesterstræde.
- 3/7 Anne,sal.Frants Guldsmed.
- 28/8 Niels Bertelsen Skinders hustru.
- 28/9 Skipper Oluf Jensen.
- 5/1o Christen Lauritsen Skinders hustru.
- 6/1o Jens Nielsen Skrædder.
1648 1o/2 Hans Kock.
- 14/2 Diderich Sverresen på Torvet.
- 29/2 Mathias Hattemager.
- 29/3 Løjtnant Peder Lauritsen.

Klostergården

1647 29/7 Laurids Murermester.
- 3/8 Abel i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.
- 18/9 Købm.Svend Poulsens søster,Karen Poulsdatter,i Vesterstræde.
- 5/8 Niels Olsen i Egøje,var den mand,som blev ihjelslagen her i markedet af en plattenslagers tjener(Skete i Brogade).
- 16/9 Niels Skrædder,som kom fra landsbyen og døde på gaden.

Køge Arkiverne

I kirken

1648 7/4 Johan Rotkich.
- 25/4 Jost Kiørnings.
- 26/4 Niels Nielsens hustru i Vesterstræde.
- 3o/4 Reinholt Thor Schmede(Torvet 9).
- 9/6 Christen Bager.
- 3o/6 Borgmester Enevold Rasmussen Brochmands hustru.Koret.
- 13/11 Niels Christensen Knivsmed(Nørregade 31).Brændt 2 pd. vokslys.
- 26/11 Karen, sal. August Wellows hustru på rådhuset.
- 4/1o Købmand Hans Buck (Nørregade 2).For kirkens store stager,6 mark.

Store kirkegård

1648 1/4 Jens Hattemager.
- 3o/4 Rasmus Jørgensen Skinder.
- 2/5 Claus Guldsmed.
- 19/5 Jens Michelsen i Vesterstræde.
- 1o/11 Poul Byskriver og hans hustru.
1649 25/2 Povel Povelsen Skrædder.

Klostergården

1648 24/4 Jens Sørensen Kældersvend.
- 25/5 Jørgen Kornmålers hustru.
- 25/7 Et fattigs barn ihjelslagen i Gl.Køge.Gl.Køge kirkegrd.

I kirken

1649 3/6 Cort Richters hustru.
- 5/6 Oluf Svendsens hustru(22/6 begr. hans datter)
- 2o/6 Mester Christian,sognepræstens hustru. 5 pd. vokslys.
- 2/9 Kræmmer Gielles Kollendals i Vesterstræde.

Store kirkegård

1649 3/4 Hans Wulff,feldbeders hustru.
- 8/4 Margrete Heidens.
- 2o/4 Unge Hans Lauritsens hustru.
- 14/5 Tommes Bager i Nørrestræde.
- 18/5 Christen Tommesen Skrædders hustru.
- 3/8 Hans Knudsen i Nørrestræde.
- 16/9 JensMichelsen Tingskriver.
- 7/1o Jacob Sønderborgs hustru.
165o 11/1 Søren Tygesen.
- 15/2 Claus Blanch Skomagers hustru.
- 17/2 Niels Christensen Skyvholms hustru.
- 17/3 Sivert Allers Bomslutter.

Køge Arkiverne

Klostergården

1646 2/4 Jørgen Hugger i Gl.Køge. Gl.Køge kirkegrd.
- 21/5 Lod skipper Jacob Rasmussen af Kerteminde sin styrmand begrave.
- 18/7 Jacob Kocks barn i Christen Skeels hus,begr.i Gl.Køge kirkegrd.
1649 8/4 Walter Snedkers hustru.
- 25/4 Jacob Møller på Sct.Gertrud kirkegård.Klostergårde,
- 29/4 Laurits Nielsens barn i Gl.Køge kirkegård.
- 16/6 Lod skipper Jan Jansen i Holland sin bådsmand begrave.
- 24/7 Jacob Mogensen Bødker.
- 26/8 Niels Lollik.
- 11/11 Niels Paradis hustru.
1649 Klostergården(på byens regning)
- 6/6 Niels Godiche.
- 21/1o Et barn,som blev dødfunden i Niels Skinders kælder(Barnets moder,hans svigerinde,blev halshugget.Selv flygtede han).
- 1/11 Oluf Skomager.

1650 4/1 Klostergården
- 4/1 Torben Murermester.
- 29/1 Baltzer Bøssemagers hustru.
- 6/2 Hans Bøssemager.
- 24/2 Henrich Frendesen Skomagers hustru.
- 2o/5 Havde Søren Ebbesen i Gl. Køge bestilt spirklokken til at ringe for en drengs lig,der blev begravet i Gl.Køge kirkegrd.
- 1o/9 Jacob Sværdfeger. (Fattige bevilget fri jord og spirklokken)
- 9/1o Hans Bøssemagers kone på Bjerget.
- 22/1o Laurits Hugger i Gl.Køge. Gl.Køge kirkegrd.
- 4/5 Niels Fogedsevends søn,som drulnet i åen.
- 21/5 Niels Fogedsvends kvinde,som for nogen tid siden druknede.
- 16/7 En fattig mand kom ind fra landsbyen og styrtede om på gaden.
- 19/9 En fattig dreng kom ind fra Gl.Køge og døde i boderne

I kirken

1650 3/3 Anammet af Henrich Aarentzen i Vesterstræde for kirken det bedste klæde,der blev brugt over hans broders,Jens Aarentzens lig, i Store-Heddinge, da han blev begravet.
- 18/3 Anammet af Hans Helmers for kirkens klæde til en kvindes lig i Freers lev mølle.
- 24/6 Lagt Anne Winds hos sin salige husbond i kirken.
- 3/11 Jens Hansen Tolders hustru begravet i kirken.For de store stager.
- 15/11 Peder Sørensen lagt i kirken.
1651 2/1 Blev Hans Helmers lagt i Hans Siersens lejested,der var frikøbt.
- 29/4 Maren, Niels Andersens i Kirkestræde.

Køge Arkiverne

I kirken

1651 4/10 Johannes Falles barn.
- 7/3 Niels Nielsens barn i Vesterstræde.

Store kirkegård

1650 21/4 Betalte Hans Skade for sin broders,Peder Skades lig.
- 4/8 Peder Ibsen i Brostræde.
- 1/9 Anders Abrahamsen. 2 pd. vokslys.
- 28/9 Peder Poulsen Skades barn.
- 29/10 Hans Glarmesters barn.
- 12/12 Michel Steffensen Skomagers hustru.
1651 3/2 Jørgen Kleinsemds barn.
- 23/2 Rasmus Hansen Smeds barn i Nørrestræde.
- 11/3 Tommes Guldsmeds datters lig.
- 16/3 Tommes Guldsmeds barn.
- 16/4 Lod Ingeborg sin mand,Tyge Skrædder,begrave.
- 16/5 Poul Nielsens barn på Torvet.
- 19/5 Laurits Spill.
- 29/8 Skipper Laurits Torstensen i Vesterstræde.
- 31/8 Anders Tommesens kvinde i Lovportstræde.
- 24/9 Morten Smeds kvinde.
- 19/10 Frands Kandestøbers barn.
- 19/11 Jacob Bortigs spæde barn i Brostræde.
- 9/12 Jochum Hansen Kræmmers barn.
- 21/12 Hans Pedersens Skomagers barn i Vesterstræde.
1652 21/1 Gert Borchen dinchs barn i Nørrestræde.
- 24/2 Hans Pedersens i Brostræde.

Klostergården

1651 17/4 Niels Andersen,Gl.Køge i Gl.Køge kirkegård.
- 11/5 Anders Læssøes barn ved stranden.
- 3/2 Peder Bager i Nyportstræde.
1652 3/2 Lod Mester Johan i Vesterstræde et barn begrave.
- 10/2 Lod Jacob Pedersen Holllænder(Gl.Køgegård) sin datter begrave.
- 27/4 Jacob Simmelbagers hustru.
- 11/5 Maren Blegkvinde på Ravnsborg.
- 13/9 Hans Wildsø,som blev dræbt i rådhuskælderen.
1653 2/1 En fattig Kvinde,som døde i Søren Terkelsens kælderbod.

1652 I kirken

- 19/5 Niels Nielsens hustru i Vesterstræde.
- 31/7 Peder Stigsens hustrus moder. Brostræde.
- 11/9 Blev fru Anne Lunge til Gjorslev nedsat i kirken.
- 8/10 Christen Caspersen Schiøllers faders søster nedsat i kirken.

Køge Arkiverne

I kirken

1652	1o/1o	Erik Christensen i Brostræde, ved den søndre side af Skole-
-	17/1o	Borgm.Enevolds søn,Jacob Enevoldsen. (mesterens stol.
1653	3o/1	Ingeborg,sal.Claus Thor Schmede.
-	4/1	Johan Katterbergs hustru.
-	15/4	Henrich Aarentzens hustru.
-	19/1o	Borgmester Enevold Brochmand på Torvet. 3 pd. vokslys.
-	28/11	Sal.Karen Hansdatters lig nedsat(Brændt kirkens lys for 2 dl. 3 mk.4.sk.
1654	17/3	Morten Pays lig.

1652 Klostergården

-	27/5	Anders Nielsen Kældersvend i Brostræde.
-	1o/6	Lod Peder Holst ved stranden sin broder,Tyge Nielsen begrave.
-	21/6	Lod Købmand Zakarias Lytcken Henrich Duffrich begrave.
-	21/7	Marcus Drager i Brostræde.
-	8/1o	Jens Pedersen I Christen Skeels hus. Gl.Køge kirkegrd.
-	26/1o	En bådsmand af Fyn.
-	9/11	Hans Flensborg,som døde i armod.
-	21/11	Peder Holst ved stranden.
-	8/12	Peder Børgesen på Fennediget.
-	9/12	Lod Niels Mogensen på Vejerhuset to spæde børn begrave,
-	15/12	Lod Anne,sal.Peder Ebbesen i Gl.Køge sin mand begrave på
-	31/12	Jørgen Kornmåler i Lovportstræde. Klostergrd.
1653	25/3	Mester Johan Bartskær i Brostræde sit barn begrave.
-	5/4	Blev Jørgen Møllers lig begraven på "den liden kirkegård"
-	19/7	Casper Nielsen Skomager.
-	12/8	Ellen Billes.
-	25/8	Mads Jensen Skaaning.
-	8/1o	Blev Jens Pedersen begravet i "den lille Klosterkirkegård"
-	23/12	Søren Nielsen Skrædders hustru.
1654	23/3	Laurits Overgårds kvinde.
-	31/3	Peder Jacobsen Flensborg.

Store kirkegård

1652	27/5	Jens Christensen i Kirkestræde.
-	18/7	Rasmus Olsen Pottemagers barn i Nyportstræde.
-	11/8	Jens Bødker.
-	15/8	Karen Hennings.
-	17/8	Niels Ravn.
-	22/8	Laurits Fiskebløder.
-	1o/9	Anne Caspers i Vesterstræde.
-	22/9	Oluf Lauritsen Skrædders kvinde.
-	23/1o	Michel Falstring på Torvet.

Køge Arkiverne

Store kirkegård

1652 1o/1o Jacob Kocks moder.
- 21/1o Peder Stigsen i Brostræde, hans hustru.
- 7/11 Claus Skrædder i Kirkestræde.
- 11/11 Tommas Jensen Klokker.
- 17/12 Peiter Maler.
- 17/12 Jacob Francke Skomager i Vesterstræde.
- 29/12 Lod Niels Tomsen i Lønge på Sorø gods sin moder,Maren Smidt, begr.
1653 23/1 Jens Friis i Vesterstræde.
- 11/2 Peiter Snedker Lovportstræde.
- 13/2 Lod Skipper Jens sin hustru begrave.
- 13/2 Købmand Zakarias Lytcken i Nørrestræde begravet.
- 13/2 Lod Ludtze Kræmmers i Nørrestræde sin søster begrave.
- 13/3 Mads Christensens hustrù Brostræde.
- 16/3 Jens Poulsen i Vesterstræde i Køge kirkegård begrave.
- 2o/3 Bodil,Niels Adsersens i Kirkestræde.
- 25/3 Oluf Lauritsen Skrædder.
- 12/4 Anne Jensdatter,sal.Jens Troelsens.
- 16/4 Lod Karen, sal.Peder Knudsens sin salig husbond begrave.
- 26/4 Lod Karen Snedkers i Brostræde sin halvvoksne datter begrave.
- 26/4 Lod Karen Siverts sin husbond,David Brun begrave.
- 3o/4 Christen Lauridsen Skinder.
- 4/7 Peder Sommer Skolemesters halvvoksne datter.
- 7/7 Anders Jensen Haarlev.
- 23/7 Mads Hansen Skomager.
- 1/9 Lod Maren,sal.Rasmus Jørgensen Skinder sin søn,Knud Rasmussen, begr.
- 13/9 Jesper Skrædder.
- 21/9 Poul Feldbereder.
- 24/9 Slagter Willum von Gyllichs hustru.
- 26/9 Jacob Dyster i Brostræde.
- 15/1o En københavns rebslagers søn,som døde hos Hans Lystrup,Brostræde
- 23/1o Laurids Hemmesens hustru,Maren Hald.
- 8/11 Birgitte,sal.Jens Haarlev.
1654 7/1 Jens Tommesen.
- 12/1 Rasmus Poulsen.

I kirken 1653 29/1o haver velb. Christen Skeel til Vallø ved sin tjener, Jens Sørensen,ladet lure(blæse på basuner) for den gode velb. herres frues ligs nedsættelse i kirken og for klokkerne,som blev ringet,da hendes sal.adelige ligs ceremoni og adelige begravelse er holden.Penge 1o rdl.

1653 5/11 anammet af Henrich Madsen rådmand,som er bleven given for alle klokkerne,der for velb. Henrich Romels ringede,da det her igennem Køge by er bleven ført og ledsaget.

Køge Arkiverne

I kirken (1654 var der pest i byen,og der blev ikke holdt marked for at begrænse epidemien)

1654 2o/4 Rådmand Henrich Madsen,Nørrestræde.
- 14/1o Jens Hansen Tolder. I koret.
- 31/12 Niels Nielsens hustru.
1655 13/2 Maren,sal.Henrich Madsen.
- 24/3 Ludtze,sal.Jens Kræmmers.

Store kirkegård

1654 23/4 Hans von [illegible] (Bortig.)
- 26/4 Poul Kleinsmed.
- 12/6 Rasmus Poulsen.
- 13/6 Adrian Zeitler Guldsmed,Nørrestræde.
- 2o/6 Anne, sal.Christen Pedersen.Begravet i kirken.
- 7/7 Anders Tommesen.
- 29/7 David Væver.
- 29/7 Maren,sal.Rasmus Skinder.
- 28/8 Zakarias Spillemand(2/9 hans barn. 9/9 hans barn).
- 13/9 Peder Christensens hustrus søster.
- 15/9 Anne Stenhuggers søn.
- - Anne Stenhuggers søster.
- 3o/9 Anne Stenhuggers mand,Christen Christensen.
- 17/9 Margrethe Kandestøber.Hendes søn,Christen Andersen betalte.
- 24/9 Margrethe Kandestøbers søn,Christen Andersen.
- 28/9 Peder Slagters hustru.
- 3o/9 Peder Slagter.
- 28/9 Poul Nielsen i Nørrestræde, hans hustru.
- 3o/9 Karen Snedkers halvvokne datter.
- 2/1o Niels Christensens hustru i Vesterstræde.
- 7/1o Mette Nielsdatter i Kirkestræde.
- 7/1o Johan Skults hustru.
- 11/1o Anne Stenhuggers mindste barn.
- 12/1o Jens Lauridsen Vognmands hustru.
- 14/1o Peder Christensen Skinders hustru.
- 14/1o Jørgen Apotekers moder.
- 16/1o Hans Ebbesen Bagers halvvoksne datter på Torvet.
- 7/11 Skolemester Peder Sommers søn.
- 13/1o Kirsten,Jens Poulsens halvvokne datter.Vesterstræde.
- 13/1o Mette Bryggers halvvoksne søn.
- 18/1o Mette,Carsten Skrædders.
- 18/1o Peder Hansens hustru i Kirkestræde.
- 18/11 Poul Billedhuggers barn i Vesterstræde.
- 22/11 Poul Billedhuggers lille pige.
- Hans Wulff Feldbereders hustru.
- 23/11 Hans Wulff Feldbereders stedsøn.

Køge Arkiverne

Store kirkegård

1654 24/11 Tvende af Frands Kandestøbers halvvoksne døtre.
- 25/11 Peder Stigsen.
- 28/11 Albert Snedkers hustru.
- 3o/11 Jørgen Rasmussen Skinders hustru.
- 11/12 Rasmus Holst Kræmmers hustru.
- 16/12 Marcus Jørgensen Skinder.
- 16/12 Povel Billedhugger i Vesterstræde.

1655 16/1 Hans Wulff Feldbereders 2 børn.
- 6/2 Hans Brunsweigh.
- 17/2 Rasmus Nielsen Brems Toldskriver. Nørrestræde. 22.
- 23/1o Peder Steffensen Bødker.
- 27/1o Aaselle,Jens Friis.

Klostergården

1654 15/4 Claus Blanch Skomager.
- 16/4 Johan Bartskær. (Johan de Voss,der var fra Amsterdam)
- 14/5 Peder Slagters hustrus søster.
- 5/8 Niels Holst hustru.
- 8/8 Peder Slagters tjenestepige.
- 12/8 Simon Bager.
- 21/8 Laurits Overgård.
- 22/8 Wulff Pottemager.
- 22/8 Peder Hjulmand,Lille Kirkestræde.
- 2/9 Søren Danskes barn.
- 12/9 Søren Danske og hans barn.
- 16/9 Jens Klokker og tvende af klokkerens børn.
- 21/9 Søren Møllers hustru.
- 24/9 Anne,Mads Skaaning.
- 24/9 Dorthe Kocks mands lig.
- 26/9 Søren Møller på Sct. Gertruds kirkegård.
- 3o/9 Hans Malers hustru.
- 5/1o Mathias Rokkemager.
- 11/1o Rasmus Skinders hustru.
- 11/1o Anders Hansens hustru ved Broen.
- 13/1o Walthe Snedker.
- 13/1o Jockum Tysk Louager. På Gl.Køge kirkegård.
- 14/1o Michel Skrædders hustru.
- 18/1o En fattig tysk kvinde.
- 19/1o Cornelius Snedkers hustru.
- 19/1o Tvende af Hans Malers børn.

Køge Arkiverne

Klostergården

1654 22/1o Knud Christensen Snedkers hustru.
- 24/1o Walter Snedkers barn.
- 25/1o Poul Kornmåler.
- 31/1o Oluf Nielsen Kornmålers hustru.
- 31/1o Oluf Henrichsens hustru.
- 2/11 Søren Skoflikkers hustru. 13/11 Søren Skoflikker.
- 6/11 Hans Pottemagers hustru på Fennediget.
- 6/11 Knud Holtugs barn.
- 8/11 Laurits Overgårds barn.
- 22/11 Christen Skomagers datter,Bodil,på Torvet.
- 25/11 Peder Mortensen Skrædders hustru.
- 14/12 Karen,sal.Christen Skomagers moder.

1654 Klostergården med jorden og spirklokken frit.

- 4/9 Anders Rebslager.
- 16/9 Peder Brydes hustru,Bente. 5/1o Peder Brydes barn.
- 3o/9 Maren,Oluf Bagers. 3/1o Maren,Oluf Bagers datter.
- 28/9 Christen Dragers hustru.
- 3o/9 Christen Drager. 7/1o Christen Dragers 2 børn.
- 4/1o Christoffer Helsted Skrædder.
- 8/1o Hans Poulsen Skrædder.
- 9/1o Espen Skoflikker.
- 11/1o Sal.Espen Skoflikkers barn.
- 17/1o Sal.Espen Skoflikkers 2 børn.
- 14/1o Jochum Kræmmer,død i armod.
- 2/11 Maren,Peder Holst.
- 2/11 Maren,Peder Hammers.
- 16/11 Michel Steffensen,død i armod.
- 6/12 En fattig kvindes tvende børn,døde i Morten Pays bolig.
- 24/12 Jens Bager i Ravnsborg.

1655 Klostergården

- 11/1 Peder Christensen Kræmmer.
- 15/2 Maren,Søren Kornmålers.
- 16/2 Cornelius Snedker.
- 28/2 Danske Skoleholder Jacob Kock.
- 18/1 Simon Skrædder.

Store Kirkegård

1656 11/5 Anders Bager.
- 27/5 Henrich Bolt Grovsmed.
- 28/5 Adrian Hollænder.
- 15/6 Peder Flensborgs hustru.
- 24/9 Hans Hattemager.

1656 I kirken

- 1/11 Rasmus Christensens hustru,Valborig,og deres datter.

Køge Arkiverne

Store Kirkegård

1656 26/9 Michel Smed.
- 1/11 Jens Dals hustru.
- 2/11 Peder Iversen Skrædder.
- 2/11 Hans Lystrup,Brostræde.
- 9/11 Hans Rasmussens hustru.
- 14/11 Henrich Aarentzen.
- 23/11 Johan de Voss Bartskær,Torvet.
- 23/11 Frentz Lyder,Skomager.
- 3o/11 Jens Olsen.
- 1o/12 Henrich Skrædder.
- 11/12 Karen,Oluf Strøby.
- 15/12 En fattig student, Hans Kyse.
- 17/12 Karen,sal.Peder Knudsen.
- 26/12 Margrethe,sal.Laurits Jensen.
1657 21/1 Diderich Speermands hustru.
- 25/1 Jens Kopsætters hustru.
- 13/2 Hans Guldsmed.
- 15/2 Johan Bartskærs barn.

Klostergården

1656 7/4 Laurits Skinder.
- 27/5 En hollænders kvinde på Gl.Køgegård.
- 6/7 Laur. Jensen Bådsmand.
- 3/9 Peder Murermesters hustru.
- 19/9 Laurits Olsens kvinde på Gl.Køge kirkegård.
- 28/9 På samme tid begravet 4 af Johan Skults børn.
- 21/1o Peder Flensborg.
- 3o/1o Hans Pedersen Kornmåler.
- 5/12 Vincents Møller.
1657 16/1 Jens Nielsen Kræmmers kvinde.
- 6/2 Albert Snedker.
- 8/3 Peder Bryde.
- 13/3 Jacob Hansens kvinde på Gl.Køge kirkegård.
- 31/3 Jacob Rasmussen Vognmand.

1656 Anammet for et ligklæde brugt over en hollænders lig på Rudholt.
- Anammet af velb. Bjørn Ulfeldt for alle klokkerne ringede,da velb. Otto Brahe Stehnsens frues ligs begængelse holdtes her i kirken. 15 dl.
- For kirkens ligbør til Hr. Hans begravelse i Borup, 2 mark.
- Anammet af fogeden på Sandbygård af klokkerne ringede,da velb. Rønne Billes begravelse holdtes her i byen. 12 dl.

1657 Anammet af en københavner stadepenge,for han stod for Laurits Knudsens gård i det lille marked. (Brogade 1,som kirken nu ejede)

Køge Arkiverne

1429 fik Erik af Pommern skøde på en gård i Køge.Tilhørte Arve Steeg.
Breve i Køge rådstuearkiv (Danske Magasin 5.329)

Grev Christoffers forleningsbrev til hr. Anders Bilde på Vordingborg len blev skrevet på Køge rådstue:"Givet og skrevet udi vor Købstad Køge,Mandagen nest efter Sct. Knuds Konges Dag 1534(lo.juli)

Frihedsbrev til indbyggerne i Skelskør 1534: "Køge,Mandagen nest efter Sct. Hansdag".
(Danske Magasin 3)

Rentekammeret bestilte 6.aug.1543 natteleje i Køge til Christian 3,der dagen efter skulle rejse til Sorø)om tirsdagen).
(Danske Magasin 4.ræk.1.6)

1544 Besked til Gunde Lange,at han bringer ved til Køge til kongens maltbrygning.

1547 Peder Skrams brev til kronens,kloster-kirke og præstetjenere overalt i Bjærverskov og Ramsø herreder, at alle,som ikke har ført 5 læs ved til Teglgården i Køge, at de med det allerførst retter dem efter Kgl.Majestæts befaling.
(Danske Magasin 6. 4 ræk.1.)

Kancelliets brevbøger

1556 2/1 Da Hans Majestæt skal have fyrstelige gæster til fastelavn,bedes følgende effekter udlånt i Køge:(alt udlånt skulle mærkes)
50 tinfade
80 tintallerkener
30 saltsirkener
2 kedler på hver 1/2 td.
60 lige brede duge
15 lysestager hver med 2 piber

Køge kro bygges

1556 11/7 Livsbrev til Michel Jude på Køge kro: at han straks skal bygge gode huse der og holde gode staldrum, øl,mad og havre,så den vejfarende kan få, hvad han behøver til skjellig pris (33).

1556 16/2 Får byrådet i Køge besked på at underholde hertug Christian en nat i byen. Kongen vil holde borgerskabet skadesløs derfor, hedder det.

1557 1/4 får byrådet besked på, at kongens datterdater,Elisabeth,ville opholde sig en nat(5/4) i Køge med nogle af kurfyrst August råder.Byen får besked på at skaffe dem underholdning og foder til deres heste (84).

Køge Arkiverne

1559 4/8 At der til kroningen skulle skaffes kurfyrst August af Sachsen med følge herberge og fyrstelig underholdning. (298)

1577 2/5 Til kongens barsel skulle følgende udlånes i Køge
8 kedler,henholdsvis 1 td.1/2 og 1/4 td.
8 par lysestager,
40 - underog overduge,
100 tinfade,
60 tallerkener,
6 bænkedyner.

1577 16/5 Da hertug Ulrich vil forlyste sig på jagten med ledsager, der skal føre ham til de skove, skulle han overnattte en nat i Køge.

1579 12/8 Hedder det bl.a.: Kgl.Majestæt har bragt i erfaring,at der Køge findes mange øde gårde og jorde(grunde) tilhørende adelsfolk,præster,fogeder og andre. Borgmester og råd i byen får i den anledning ordre til at henvende sig til sådanne indehavere af øde gårde og grunde med besked om at bebygge diss indenfor en bestemt tid,de de ellers vil være forbrudte,den ene halvdel til kongen og den anden til byen.

1586 3/4 Gavebrev til borgmester Peder Pedersen(Vestergade 23-25) på den gamle bygrav(voldgrav) mellem Vesterport og Nørreport.Det hedder sig, at han måtte gøre sig nyttig med graven med fiskevand(damme) eller på anden måde. Sjæll.register 12.519.
(1665 18/9, 93, får Vallø ved velb.Otto Skeel skøde på nævnte enghave af Peder Christensen Skyvholm) Ting.

Tingbog 1643 27/11 Byens brede rende i gårdenes baghaver

Handelsmanden Frantz Henrichsen(Brogade 9) henviser ved by tinget til en gammel dom med borgmester og råd,dat.11/7 1606 med Frantz Henrichsens formand i gården,hvoraf fremgår, at byens rende ikke måtte gå igennem dennes have bag gården uden vederlag fra byen.(Spildevandet fra gårdene langs Brogades østside førtes i trærende ned til en bred rende i gårdenes baghaver.Samme rende kom helt henne fra Lovportstræde,blev ført over Bygårdsstræde og fortsatte til Fændediget og ud i åen.)

1288 Ifølge Francisca Carlsen gav Erik Menved enhver,der byggede gård i Køge, skattefrihed i fire år.

Køge Arkiverne

1619 22/1 blev Jens Mortensen stævnet for at have indført 2 læster vragøl, som han oplyste at have købt af Christopher Høyer i Rostock. En skipper, Povel Jacobsen, havde ligeledes indført 2 læster fra samme mand. Øllet blev nedsat i prisen, og begge fik besked på ikke at handle mere med Høyer i Rostock. Rådstueprt.

29/1 1619 bekendte Christen Kræmmer, at han havde 2 fade lybsk Rottbiier i sin kælder, som Hans Pladtz havde hidført, hvilket var forbudt at indføre "af kongen og byen".

Køge Arkiverne

Byens herberger i 1621

Ifølge rådstueprotokollen 1621 2/3 uddelte byrådet følgende tavler

Svanen	til Frands Henrichsen(Brogade 9)
Morianen	til Jens Jensen tyskølfører(Torvet 21)
Oksehovedet	til Søren Jensen Kræmmer(Nørregade 4)
Rytteren	til Jacob Cortsen (Vestergade 13)
Elefanten	til Hans Lauritzen(Torvet 22)

Rosen(eller Det forgyldte Kors) til Oluf Jensen Skipper(Torvet 3)

samt en tavle med Christian den 4.s navnetræk til Mads Ravn(Brogade 5-7)

Tingbogen 1636-37(12o) oplyser at Køges kopsætter var Jørgen Steinlin. Denne var bl.a. to gange på Nykøbing slot i 1631 for at kopsætte enke - dronning Sophie.

Et nyt herberg

Ifølge rådstueprt. 1648 18/1 blev Jens Christensen forordnet at holde gæsteri og herberge for fremmede folk og overladt den tavle, som hang for Anne,Frands Guldsmeds dør(Hjørnet af Torvet og Nyportstræde).Hun havde fået tavlen " en engel" ved en forordning i 1646, bl.andre borgere,der modtog tavler samme år.

Rådstueprt. 1648 11/1(78) omtaler gården nuv. Nyportstræde 3

1597 24/1 solgt fra Peder Frandsen til Peder Holst Skomager.

1616 22/4 skødet til Anders Olsen Brygger.Item at Peder Holstes hustru Karen Sørensdatter havde givet købsbrev til Anders Olsen 2o/3 1646. Muligt en fejl.Anders Brygger døde 1627, skifte 268.bd.II Enken, Mette Bryggers døde 1638, skifte III.146

1642 siges gården at tilhører Frands Henrichsen (Brogade 9)

1648 iboede Claus Hansen gården.

1659 siges gården at tilhøre Lauritz Andersen

1667 Chr. Reinholdtsens gård - tidl. Laurits Andersens gård

1672 -82 Hieronimus Skomagers gård,som Laurits Andersen har prioritet i.

Gårdens jordskyld til kirken var gennem årene 4 1/2 skilling.Den omtales i tingbogen 1662,5.5.pag.64.

Køge Arkiverne

Rådstueprt. 1620 11/3 Forordning om prampenge, måler-og sækkepenge og vognmandspenge:

Om sommeren af hver læst sække	12 skilling
Vognmandspenge af malt	12 -
Prampenge	12 -
Vognmandspenge af byg	1 mark
Målerpenge	12 skilling
Tjørnepenge	2 -

Om vinteren beregnet fra Sct. Mortensdag til påske:

Hver læst sække	16 skilling
Vognmandspenge	16 -
Hver læst malt og byggen	20 -

Tilrejsende havde svært ved at få logement

Fremmede folk havde i juni 1622 beklaget sig over " ikke at kunne bekomme losement hos dem,som er forordnet at losere fremmede/for deres penge,er i dag af borgmester og råd disse efterskrevne borgere,som tavler udhænger,forordnet at annamme fremmede folk og herberge dem for deres penge når som helst de besøges under den straf som vedbør", hedder det i rådstueprotokollen 21.juni.

" Er Jens Jensen, Frantz Henrichsen, Søren Jensen Kræmmer,Jørgen Køen (sidstenævnte boede Vestergade 30).I lige måde er skipper Oluf(Torvet 3) forlangt at udhænge den tavle ham er ladet og losere gott fremmede folk (han skulle ikke modtage hvem som helst) for betaling som forbemeldt er".

En sag om gode eller onde stenkul

Byens grovsmede beklagede sig i 1622 over nogle indførte skotske stenkul Jens Grovsmed havde sagt til skipperen,da de blev losset:" De er sådan som de (smedene) kunne nøjes med.Senere udtalte han i retten, at kullene syntes gode, men var skøre, for når de kom på ilden og skulle bruges, " da var det skarn og derudi ikke at smede med". 18/9 1622,rådstueprt.

Annammet af Ingeborg, Niels Boisen for 14 væggerum hus at bygge ud til åen ved Fændediget.Kæmnerregn. 1617-18 14 væggerum hus ud til åen ved Fændediget

1622 24/8 fik Hans Bucks og Søren Kræmmers tjenere (naboer i Nørregade) 4 mark 2 sk. hver i bøde for slagsmål.. To tjenere i slagsmål

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaber

1612-13 Betalt for 2 bastliner til bommen.

4/6 Betalt Hans Smed for en jernlænke til Den spanske Tønde, 2 1/2 mk. Købt af Søren Kræmmer en lås til samme lænke, 1 mk.

8/7 Betalt Søren Kræmmer for 1 stk.16 alen træ til en tingstok,5 mk. og betalt Christoffer Tømmermand for han gjorde samme stok færdig, 1 mk.

1o/7 Betalt Peder Skolemester for han skrev det regnskab på de holdsvogne,som havde set overhøring(ikke var mødt),1 mk.

19/11 Claus Bager for 1 ½ tylt 1o alen træ, blev forbrugt til Ambecks bro, 6 mk.og for 1 tylt 7 alen træ, 3 mk. og 1 ½ tylt lægter, 12 sk. og 1 træ til nagler,som tømmer og lægter blev tilfæstet med på Ambecks bro.Peder og Mikkel Tømmermand for samme bro at forfærdige, 3 mk.

25/11 For 2 tylter deller forbrugt til den kælder nest ved Hans Bucks (Nørregade 2), 12 ½ mk.For 1 x 1o alen træ til fodstykker, ½ mk. 2 x 5 alen træ ,2o sk.,15o lægtesøm, 2 ½ mk. 2 hængler og 2 kramper til en dør for samme kælder.Og for store søm at slå det vindue til med som var på den inderste dør.2 sk. (Boden nord for porten)

Rådstueprt. 1619 1o/12 Peder Sønnesen boende i Lugge herred i Skaane og hustru,Margrethe Jensdatter, født i Ebberup,Særløse sogn,Voldborg herred på Sjælland, giver afkald vedr. en arvesag i Køge.

Skeltrætte Tingbog 1625 18/7,96.

"Jochum Holst Snedker borger i Køge indførte vidnesbyd,som er gammel Hans Holst Snedker borger i Køge ibid.,vandt med oprakte fingre og ed efter loven,at han fire år,før sal.højlovlig Kong Frederik døde,da tjente han forbemeldte snedker,boende i det hus,Jochum Snedker nu ibor.Da havde han en stald bagud i sin gård som endnu står og bag samme stald var en hemmelighed". Efter Jochum Snedkers begæring skulle 8 mænd syne Christen Kleinsmeds nye tværhus i hans gård.Om det er opsat Jochum Snedker "uden trængsel og på hans jord og ejendom uden skade,desligeste på en halv brønd og plankeværk,som af begge gårdes ejere haver været lige af arilds tid".
(Naboer var ofte fælles om en brønd,der lå i skellet).

Køge Arkiverne

Om Sudertorvet

Kæmnerregnskabet 1624 viser, at Rasmus Brolægger lagde bro fra Claus Baggers gård(Torvet 19) og til Iver Christoffersens gård(Torvet 23-25) og forbedrede rendestenen omkring Sudertorvet,hvor der var behov.Gregers Hansens dreng opbrød stenbroen omkring Sudertorvet og bar sand og sten til brolæggeren.

Claus Bagger boede omtrent midt den nuv. gård Torvet 19,som i ældre tid bestod af 3 gårde.Hans broder,Anders Bagger,overtog den 1630 og byggede efter branden en gård på 14 fag,og hvor Badstuestræde gik igennem.Svenskerne rev gården ned og flyttede den til lejren i Brønshøj.

Det kunne se ud som om,det kun var Sudertorvet, der var brolagt,og at det havde straks sig hen til Claus Baggers gård.

Jochum Billedsnidder, som ifølge"Danmarks Kirker" er mester for en stor del af Sct. Nicolai kirkes inventar, fik borgerskab i Køge 15/12 1619. 16.juni 1620 beklagede han sig for retten over, at en snedker - svend ved navn Claus, som arbejdede på Claus Baggers gård i Brostræde (nr.21,som blev opført på daværende tidspunkt,men brændt 1633), havde overfaldet ham med ukvemsord.Han bad derfor Claus Bagger om at bede Claus om mere at hellige sig sit arbejde.

1619 27/8 mødte Mester Hans Billedsnidder op for retten og forpligtede sig at betale begge sine svende ved navn Claus, den ældste 7 mark,og den yngste 5 dl. 1621 19/1 beskæftigede retten sig atter med Mester Hans svende,som over for retten godtgjorde, at de ikke længere ville arbejde for ham.I den anledning hedder det bl.a.: "Da skal de afværge hvad han har bekostet på dem,og hvis det over er,skal han give dem.". Til gengæld blev det dem forbudt at tage arbejde hos nogen anden mester i Køge "under den straf som vedbør,hedder det.

1620 30/6 hedder det: Snedker Claus Pladto er i dag bevilget at bekomme borgerskab. 21.juli s.å. stod Claus Pladto igen for retten "og lod læse rigtig lærebrev og ægtebrev". (Køge rådstueprotokol). Han købte senere den nuværende "Smedegård" i Kirkestræde,hvor han boede til sin død under pesten i 1637.

Køge Arkiverne

163o 15/11 bad byrådet 8 mænd om at vurdere og sætte i penge en øde sandplads" udi det østerste byens stræde uden for Køge østen for Mads Ravns Have fra Hans Christensens have-hjørnestolpe og i nord en pæl,der findes.Derfra i øster mod stranden så vidt ud som,som Frantz Henrichsens have strækker sig,og derfra til Frantz Henrichsens østerste hjørnestolpe." Samme jordsmon og sandplads vurderedes for 5o slette daler.Tingb.pag.7o.

163o 29/11 beskæftigede bytinget sig med en skeltrætte mellem Mads Ravn (Brogade 5-7) og Frantz Henrichsen(Brogade 9),og hvor Mads Ravn i den anledning bad om at få synet følgende:
"Om Frantz Henrichsens hjørnestolpe og en del af hans enebær-stavegærde nest sønden op til Mads Ravns have fra Frantz Henrichsens portstolpe ved den gamle bys vold og grav og ud til åen ikke findes at være for nær indbygget på Mads Ravns havegrund og derom at lade 8 mænd gøre deres afsigt.

Skatteligning som årsag til slagsmål mellem to kræmmere

11.aug. 162o beskæftigede rådstueretten sig med et slagsmål,som fandt sted i Jacob Cortsens Kræmmers gård(Vestergade 13). En skomagersvend,Jesper Jensen vidnede, at i søndags forleden blev han indkaldt i Jacob Cortsens hus, da så han at Elias Kræmmer(Kirkestræde 19) og Jacob Cortsen havde fat på hverandre og sloges så blodet flød. Han fik Elias ud ad døren,"og da så han, at Jacob var som død udi hans skjorte og var meget blodig".
Den følgende ugedag var sagen for igen,og her mødte kræmmeren Jørgen Køen (Vestergade 3o), som forklarede, at han på Sct. Ibs marked i Næstved hørte Elias beklage sig over, at Jacob havde sat ham for højt i skat,"så han skulle drages udi hans hår". Elias var drukken ved den lejlighed, fremgik det af forhøret,og dette bekræftedes at kræmmeren Claus Henrichsen(Vestergade 17) og skomageren Jacob Francke(Vestergade 12),som begge havde overværet udtalelsen ved markedet og slagsmålet i gården. Skomageren havde dog ikke bemærket, at Elias havde en kniv i sin hånd. 25.aug. mødtes de to slagsbrødre i retten: Jacob afstod for videre sagsmål, og de gav begge hinanden hånden og lovede at være gode venner og leve efter et kristeligt levned.

Køge Arkiverne

Rådstueprotokollen bringer 24/8 1621 en sag om noget flæsk,der efter tolderen, Mads Ravns udsagn var udført uden told. Skipperen, Albrecht Gudmundson,blev spurgt og svarede: Det var borgergods. Ejeren, Jens Jensen, holdt på, at godset "var ansagt",og Mads Ravn holdt på, at skipperen skulle selv komme i tolderen hus og sige det an. Import af kakkelovne

1621 21/12 krævede Mads Ravn handelsmanden Frantz Henrichsen(Brogade 9)for told af nogle jernkakkelovne, som denne havde indført, 18 speciedaler.

7/9 s.å. udtaler Mads Ravn i en anden sag,"at han ikke havde stroppet retten med tørfisk eller saltfisk, sagde han noget, så fik han og vel ret".

1622 1/3 bevilgede borgmester og råd på menighedens viegne, at sognepræsten, Mester Christen Lauritsen,måtte berige og beholde Kirkeskoven for 1 slet daler årligt at betale hver påske(skoven var indhegnet, hed det).

26.februar s.å. fik 3 personer, Jens Jensen, født i Hassing herred i Thy, Jens Christophersen fra Roskilde og borgeren Rasmus Pedersen ordre til at begive sig til Frederiksborg og arbejde for Hans Majestæt.

Laurits Fiskebløder ført Rasmus Vognmand som vidne om fejemøg og skarn, der var kastet forskellige steder: Vognmanden havde set, at en dreng fra BoSkinders gård(Brogade 2o) havde lagt noget møg ved Enevolds have og ved Mads Ravns havelåge.Per Prammands kvinde havde mange gange kørt møg på en hjulbør og lagt det ved Lovporten.En anden vognmand havde set Rasmus Snedker føre møg til samme sted.Jens Olsen Vognmand bekendte, at hans lille dreng undertiden kørte noget urent sild på en slæde til Lovporten.Selv havde han kun kørt møg andre steder end uden for Nørreport.
Søren Drager bekendte, at han havde lagt fejemøg ved Lovporten og samme bekendte Jens Kalkslager og Michel Knivsmed, at deres tjenestepiger havde båret møg til Lovporten.

Søren Hadeller bekendte at have udført møg ad Lovportstræde"og neder til stranden og lagt det udi gangen",undertiden uden for Nørreport ved Hans Christensens(Brogade 19) have på nær to læs, som blev lagt ved Lovparken. Antonius Kandestøber bekendte, at hans dreng kørte møg med en hjulbør til Lovporten,"men vil hjælpe med at drage det derfra igen", hedder det. Rådstueprt. 1622 8/3,15/3. Bartskæreren Mester Adrian forpligtigede sig til, at første gang han overtrådte følgende aftale med byens tre bartskærere, at begive sig ud af byen og ikke mere at befatte sig med nogpatienter ellerde skader,som barskærerne"kunne vedkomme". 3.maj 1622 mødte bartskærerne, Mester Herman Rode, Mester Casper Hansen og Mester Hans Thomsen,bartskærere i Køge,og indlagde deres skriftlige aftale med Mester Adrian: " At han må blive i tre uger efter denne dag i byen,og at han kun i denne tid hjælper de patienter,som han nu haver under hånden,dog ikke befatter sig med friske skader,og skal give og fornøje bemeldte bartskærere for hvis skader han dem indtil haver gjort,6 kurant daler.

Køge Arkiverne

Skødeprt. 29/11 1641

Her giver Jochum Holst pant i sin gård vesten i Nørrestræde mellem den byggeplads,han købte af Hans Buck på søndre side og Nørreport næst op til på nordre side.

1643 23/1o sætter Jacob Jochumsen på sin faders,Jochum Billedsnidders, vegne pant i gården i Nørrestræde.

I de fattiges regnskaber 1669 siges det om Jochum Snedkers gård i Nørregade, at den blev ruineret under krigen.Pladsen har de fattige til ejendom. 1659 siges under jordskylden, at her ligger skansen (kirkergn).

I 1682 siges pladsen,der har nr. 216, at være uden for byens indhegning. 1736 havde borgmester Ebbe Jacobsen lejet den af byen. 1778 har den nr. 2o2. (Torben Witt har nr. 2o2 på østre side,men regnskaberne siger på vestsiden) ?

Hans Jørgensen Noll skolemester i Køge latinskole

I tingbogen 6/9 163o stævner Søren Jensen Kræmmer(Museumsgården) skolemester Hans Jørgensen Noll for nogle kostpenge,kræmmeren havde til gode i den tid Noll var skolemester i Køge.Blandt de tilsagde vidner var Maren Darum og hendes svoger,Søren Jensen, begge fra Store-Heddinge, samt David Hansen fra Højerup. Kræmmerens søn,Peder Sørensen, forklarede, at al den stund Noll var skolemester i Køge, fik han kosten hos Mester Christian og hos hans fader,Søren Kræmmer. Borgmester Jens Jensen fra Store-Heddinge(Noll var måske nu ansat ved skolen i St.Hed. ?) spurgte Peder Sørensen,om hans fader havde haft en fortingning med Noll om kosten,men det vidste sønnen ikke. Jørgen Hauchen Kræmmer(Nørregade 1o) vidnede, at han den tid Noll var i byen var ansat hos Søren Kræmmer og kunne bevidne, at Noll spiste der. Samme udsagn gav Peder Lauritsen Sommer, den danske skolemester.

Sagen blev afsluttet ved at man fremlagde en seddel, underskrevet af sognepræsten Mester Christian,hvori det hed: "Anno 1618 den 9.maj anammede Hans Jørgensen Noll Køge skole. Anno 162o den 11.september resignerede han skolen igen".

Slægten Godiche vedkommende.

Afkald: David Poulsen i Nykøbing Falster tog Niels Godiches hånd og gav

Køge Arkiverne

ham på sin stedmoders,Sidsel Lauritsdatters, vegne et fuldkomment afkald på den arv han med rette kunne tilkomme efter sin sal. fader, Peder Hansen Bartskærer,der døde her i Køge. (Tingbogen 6/9 163o)

Niels Lauritsen Godiche havde overtaget Porce Lauritsen Godiches gård på Torvets sydside efter dennes død 1629. Sidsel Lauritsdatter var muligt en søster. Familien Godiche var en rådmandsslægt fra Store-Heddinge.

1662 7/7 blev Mathias Jochumsens gård tildømt De fattige på grundlag af nogle gamle pantebreve: Mathias Kroll Snedkers fra 1617 og Jochum Holst dat. 16/11 1641 (Mathias Jochumsens faders) som De fattiges forestander havde overtaget. Hovedgården beskrives som liggende i Nørrestræde, vesten gaden.Dertil kom en bolig på søndre side af gården og 3 boliger på nordre side. Jordsmon og tømmer blev vurderet til 16o slette daler. (Tingbogen).

Magleby kongetiende , som Fr. 2. havde skænket indtægten af til de fattig i Køge, blev 17o8 bortfæstet til Jens Christensen Kølssen i Store-Heddinge. 17 tdr. rug,2o tdr. byg, 9 tdr. havre og 2 skp. gode byggryn. Byggrynene skulle leveres in natura. I fæstebrevet henvises til den tidligere fæster, Rasmus Ibsen. (Tingb. 9/7 17o8.pag. 2o1).

Om rendestene ved Torvet hedder det i rådstueprotokollen 14/6 1642

For Morten Michelsens gård på Torvet(nuv. nr. 21) og for Jost Guldsmed(Hjørnet af Torvet og Vestergade) og Michel Jørgensen(Vestergade4) og de andre naboer neden for til byens rendekiste bør deres render synkes og udvides,så vandet af Sudertorvet kan have sit rette vandløb formedelst som det af arilds tid haver. Hvad sig Sudertorvet belanger kan nu ikke efterses der noget at afstige, før rendesten bliver efterkommet,og den urenlighed afages som findes på Torvet."

Byens rende var ført over Vestergade ved"Bagergården",hvorfra spildevandet førtes videres ned til åen.

Køge Arkiverne

Kildehenvisninger vedr. slægten Hammer, som optræder gentagne gange i stadens arkivalier: Tingbogen 1642(136) Frantz Hammer,ridefoged Kronborg.

3o/6 1623 solgte Niels Hammer sin gård på Torvet(tingprt.)

12/9 1629 blev Niels Hammer begravet og lagt i kirkens våbenhus(kirkergn.)

1628 17/12 fik Frantz Hammer borgerskab(rådstueprt.)Han omtales i rådstueprotokollen 165o 5/2(148) i forbindelse med Vordingborg Færgegård,samt i tingbogen 1653(223,232) sammen med Peder og Jacob Hammer vedr. deres slægtsskab med købmand Frantz Henrichsen(Brogade 9) Frantz Hammer borgerskab igen 15/1 1640

1658 3/7 betalte Frantz Hammer 2 dl. til de fattige på grund af sin forseelse imod borgmester Ditlev Bertram(Fattigregn.) 1631 11/3 ses Frantz Hammer at have en skude på 24 læster(Rådstueprt.)

Handelsmanden Ove Hammer,der bagtalte Chr. 4. og kom i Blåtårn omtales i tingbogen 1649 28/5 og Køge byfogedregbskaber 1639-4o(Rigsarkivet).Han boede i gården Torvet 3(Omtalt i Dagligliv i Køge på Chr.4.s tid,pag.71).

Køge Byarkiv. Peder Hammer,latinsk skolemester skøde i tingbogen 2/12 1644.

Rådstueprt. omtaler 1648 3/1o (164) en sag,hvor Melchior Heidesen havde overfaldet Sten Hammer,der var sognepræst Peder Hammer til Rorup og Glim sogne,hans broder og tjener.(Maren sal.Michel Hammer omtales 3o/4 1638 tingbogen)

Slægten Hammer forekommer tillige følgende steder:

Tingbogen 1652-54: pag. 49,61(11/1o og 8/11), (Tingb.22/5 1642 og 3/12 1644)

Rådstueprootokollen: 1652 3o/11(127), 1653 7/6(171,176)Skødebog.23/5 1642.

Hans Hammer nævnes i tingbogen 28/5 1649. I rådstueprt. oplyses1661 22/1o at Boel, sal.købmand Hans Hammer under et besøg i Køge bliver krævet for sin mands resterende gæld.Det siges at hun på det tidspunkt var boende i Halden i Norge. I tingbogen 1662 1o/3 (45) siges at Hans Hammer havde forladt byen for flere år siden.

17/12 1661 fik Hans Clausen Hammer borgerskab som møller i Køge.(Rådstueprt.

Hans forekommer i skifteprtotokollen 1669,pag. 3o3. 1642 23/5 solgte Ove Hammer til sin broder Peder Hammer 5 bind. hus i Vestergade(se fodnote)

Fantz, Hans og Niels Hammer omtales i "Dagligliv i Køge på Chr.4.s tid" pag. 28,77 og 85 (Køge byhistoriske Arkiv).

Ifølge nævnte skøde til Peder Hammer var deres fader,Michel Hammer i Salby gift med Maren Jacobsdatter,dat. Køge 1/4 1619 efter tingsvidne 23/11 1661.

Køge Arkiverne

Håndværkere som korn-eksportører

Byens køb-og handelsmænd havde tilsyneladende eneret til at eksportere korn og malt.Alligvel ser man af og til, at også håndværkere købte korn af bønderne,oplagrede det,og når der var skibslejlighed solgte det til udenlandske skippere,bl.a. skomagermester Gert van Drey (Brogade 22) og Birgitte,Hans Rasmussens(Brogade 3 b) i 1619.

1639 blev nogle håndværkere dømt i samme anledning.Det hedder her ifølge Sjæll.Tegnelser 11/5 1639(758): Til lensmanden Niels Trolle: (Kancel.brev) " Da nogle håndværksmænd haver købt korn hos bønderne,oplagt det og solgt det,siden fået dom: Lige så mange læster korn,de haver solgt,lige så mange varer beregnet efter værdien,skal de have forbrudt,dertil 4o mark til deres laug.

De (håndværkerne) haver nu begæret,om det måtte være dem tilladt,at ernære sig ved køb og salg og forskånes for samme dom. Hertil svarer kongen, at fordi byrådet trods ulovligheden havde set gennem fingre med nævnte handel, skulle de nu bistå håndværkerne i deres sag. (Fortsættes pag. 33 d)

1639 16/3 sagsøger Johan Siebrandt af Rostock køgeborgeren Andreas Buggenhagen for resterende gæld. Sjæll.reg. (Kancelliets brevb.7o2)

Tingbogen 164o 21/12 Sag mellem Frants Henrichsen Hammer(Brogade 9) og Anne Windtz.

Tingbogen 1656 25/7, pag. 3o9. Nævnes et stræde nord for byen,som løber ned til stranden.

Tingbogen 1632 1/1o: sælger Frants Hammer,nu ridefoged over Vording - borg len til Troels Andersen(Brogade 11) en gård vest i Brogade mellem Hans Christensen Hombles gård(nr. 16 b) og Marine, Jens Andersens lille gård(nr 12).

Brogade 14

Ifølge en sag i tingbogen 1637 6/3.pag.1o7 ses Michel Hammer,som havde været kirkeværge for Højelse kirke ved sin død 6/1 1637 at være blevet kirken skyldig 199 dl.1 mark og 1 sk., hvilket beløb man nu krævede af hans efterladte hustru og arvinger fra Roskilde kapitels side.

Tingbogen 163o 18/1o : Bertram Henrichsen og hans svoger Frands Hammer gav Laurits Jensen skøde på gård i Brogade. (Laur. Jensen Bagger). Bertram Henrichsen ses at have ejet Brogade 15.

Køge Arkiverne

Det lille hul i Mads Ravns badstue,som beviste, at tolderen Henrich Fresche tidligere havde boet i gården.
Bytinget beskæftigede sig getagne gange i august-september 1633 med en sag om et lille hul i gavlen til borgmester Mads Ravns badstue,hvorfra vandet, når borgmesteren badede,løb ind til naboen,Peder Jørgensen Kræmmer.

Mads Ravns var i forvejen ikke gode venner med sine naboer,men han havde sine venner,der gerne svor en falsk ed i retten for at blive betænkt i en anden retning. Hullet som ikke var større end, at en kæp lige kunne gå igengem,blev efterhånden til en stor retssag,hvorunder henved 25 forskellige vidner blev afhørt. Borgmesteren mødte med sine vidner,der alle kunne huske det lille hul gennem mange år. Kræmmerens vidner havde aldrig bemærket det, selv om de havde arbejdet i hans gård.

Vidnerne blev,medens sagen var løbende,også hentet ude fra landsognene,end- og helt fra Store-Heddinge. Det var ældre mennesker,som havde tjent i Peder Jørgensens gård,og som kunne huske helt tilbage til sidst i 1500-tallet. Ingen havde nogen side bemærket hullet. Kræmmerens bedste vidne var imidlertid borgeren Anders Bagger,der viste sig at have en aldeles fortræffelig hukommelse ,eller også må have skrevet alle de tal han kom til ned i sin regnskabsbog: Det skal her bemærkes,at Mads Ravns boede i nuv. Oluf Jensens gård og Peder Jørgensen i den sydligste del af Handelsbankens ejendom, som i ældre tid var to gårde.

2.sept. 1633 vidnede Anders Bagger med oprakte fingre: at 1594,den første dag i marts kom han med sin sal.broders,Claus Baggers skude fra Rostock her på reden i Køge,og samme dag ved 11 slet middag døde salig Tord Boesen. Anno 1598, den 8. dag i marts blev han Anders Bagger trolovet med sin første hustru,som var Tord Boesens datter.
Anno 1599,da fik Hans Rasmussen Birgitte Tords,og anno 1616 døde Hans Rasmussen.1601, den 24. dag i juni måned blev sal. Ingeborg Tommasdatter begravet. Anno 1617 døde sal. Henrich Fresche Tolder. Og havde Anders Bagger,før han rejste til Rostock og siden været i Ingeborg Tommasses hus udi hendes enkesæde,og så siden hun fik Henrich Fresche. Han havde også været i sal.Tord Boesens gård,medens Birgitte sad enke,og også siden hun fik Hans Rasmussen. Og aldrig mindes han at have set,der havde været noget hul ind under den gavl af Mads Ravns gård og ind i Peder Jørgensens gård. "
Aarent Henrichsen Kock vidnede,at i Henrich Fresches tid,da Peder Juel blev begravet,var han i den gård Mads Ravn nu ibor,og kogte,og da gav Henrich Fresche ham lov til at sætte noget i badstuen han havde med,men da så han ingen rendesten eller hul,da han tog vare på sit arbejde. I Hans Rasmussens tid havde han været inde i den gård,Peder Jørgensen ibor,og da heller ikke set noget hul.Og Peder Jørgensens hustru havde været 46 år i gården som Peder Kræmmer nu i 10 år.Jørgen Kopsætter vidnede,at i de 10 år han havde boet i byen,havde han undertiden kopsat Mads Ravns ,somme tider een gang om året og somme tider to gange.Og det vand han brugte løb ud af badstuen,men hvor vidste han ikke.

Køge Arkiverne

13.december 1630 beskæftigede tinget sig med en helt anden sag,som mere handler om sproget mellem byens honnette borgere,hvortil begge parter hørte,nemlig Mads Ravn og hans nabo mod syd, handelsmanden Frants Henrichsen, end Ravns evindelige skeltrætter.

" Mandag 29,november kom Frants Henrichsen,fuld og drukken,og med unyttig proces og anden underlige fagter. Blandt andet sagde han til Mads Ravn,at han skulle kysse hans røv,og dermed hævede han sin arm og knyttede sin næve som han holdt udi vejret." Under den store tumult kom der folk,som med magt førte Frandts Henrichsen fra tinget og igennem rådhusdøren.

Anne,Frants Guldsmed (Torvet 20) vidnede, at ved et møde 13.december,hvor 8 mænd skulle forsvare den bygning mellem Mads Ravns og Frants Henrichsen, stod Frants uden for tinget,da teksten blev oplæst som et hemmelighedshus. Da svarede Mads Ravn:"Det er et skidehus",hvortil Frants råbte: Hold mund til".

Blandt de mange gamle køgensere,der nævnes på den foregående side, er Tord Boesen,Birgitte Tords,Hans Rasmussen og Peder Jørgensen knyttet til gården Brogade 3(b).Ingeborg Tommasdatter,som døde 1601, var gift med tolderen Henrich Fresche i gården Brogade 5-7 og af hvis toldregnskaber det fremgår, at Chr.4. og hans moder,enkedronning Sophie gennem en årrække benyttede tolderens gård som fast opholdssted,når de passerede Køge.

Anders Bagger ses at have forpagtet Stadskælderen i årene 1608 -31,hvorefter han købte en af gårdene ved Torvets sydside,den midterste af de tre gårde,som i ældre tid optog arealet nuv. Torvet 19. Gården brændte tilligemed de øvrige langs sydsiden i 1633. Efter genopbygningen var han i bundløs gæld, således at han til sidst måtte forlade den. Da svenske - krigen udbrød 1658 havde den stået ubeboet i mange år. Den blev nedrevet og materialerne af den 14 fag store gård blev ført til den svenske lejr i Brønshøj.

Bytinget beskæftigede sig i 1637 med Mads Ravn,som efter sin død i Blaa - tårn ikke måtte begraves i Køge kirke på grund af sin medvirken i giftmordet på datteren. Erik Clausen Bagger, der var broder til Mads Ravns henrettede hustru,Alhed Clausdatter, indstillede nådigst til Chr. 4. ,om Mads Ravn måtte få en kristelig begravelse. Tingbogen bringer en dom mellem slotsherren og nævnte Erik Bagger 30/1 1637,der lyder således:

" At vi ej anderledes derpå at kunne kende, end at Mads Ravns døde legeme bør at begraves i heden jord".

13.februar beskæftigede tinget sig med arvesagen,hvor det blev gentaget, at det på den almindelige herredag i København "26.oktober nu sidst forleden" var stadfæstet, at halvparten skulle tilfalde Kgl.Majestæt og byen og den anden halve part "Margrethes søster og eneste arving,Bodil Madsdatter".

Køge Arkiverne

Mads Ravns begravelssted

Borgmester og råd bevilgede 18/1 1648,at professor ved Københavns Universitet,Rasmus Enevoldsen Brochmand, der var gift med Mads Ravns datter,Bodil Madsdatter, fik adkomst på et begravelssted i Køge kirkes kor,som Mads Ravns havde købt 1626 for 4o rdl., og fordi der ingen adkomst fandtes til datteren på samme gravsted. (Rådstueprotokollen).

En borger, Casten Femmerling, omtales i rådstueprtokollen 3/3 162o. og 28/4 s.å. "om Michel Smeds nye bygning var for tæt på naboens, (1618-21)
Sophia Rosenkrantz. Skeltrætte.

1642 25/7 beskæftigede bytinget sig med nogle borgere af tysk afstam - ning,som boede med deres koner og børn forskellige steder i byen.Byrådet ville gerne vide,om de var fordrevne på grund af krigen.I øvrigt drejede det sig om deres aflæggelse af borgereden,såfremt de blev i byen.

Claus Scherf, skibstømmermand, kom fra Barth,
Claus Miniche, tømmer, kom fra Barth i Tyskland,
David Mundt(Munth) af Stralsund, farver,
Andreas Hophmand(Hofmand),murermester,kom fra Rostock,
En nålemager ved navn Styhr,kom fra Danzig og opholdt sig hos Hans Lystrup
Poul (Reinhart)skomager, af Stettin i Brogade,

(Se "Dagligliv i Køge på Chr.4.s tid" om den tyske menighed,som på daværende tidspunkt blev oprettet i kapellet på Klosterkirkegården)

Følgende borgere blev i 1635 tiltalt for at have benyttet både deres håndværk og købmandsskab:

8 skræddere
2 skomagere
1 pottemager
1 bødker
1 skinder. Tingb. 1635 24/3.

Køge Arkiverne

Da bytinget blev holdt indendørs den 29.november 1630

En retssag mellem Mads Ravn og Frantz Henrichsen om nogle ærerørige ord, der var sagt i bytinget ved en skeltrætte mandag den 29.november 1630. Sagen drejede sig om et hemmeligheds-hus,som Frantz Henrichsen havde ladet opføre,og efter teksten i tingbogen at dømme blev tinget den dag holdt inde på rådhuset,ligesom der ved nævnte sag var mødt en del tilhører op,både mandlige og kvindlige ifølge vidneudsagnene. Følgende ordvekslinger fandt i den anledning sted:

Mads Ravn spurgte tingmændene"og ellers de andre borgerskab som til stede var",om den tid han bad Frantz Henrichsen komme inden tinstokkene,om han (Frantz) ville ham noget,"og om de ikke så og hørte, at Frantz H.lod sig rykke og drage tilbage og ville have været inde på tinget?" Dertil de svarede ja.

En kleinsmed vidnede, at han så Frantz H.stå uden ved tinget," da det blev oplæst, som udi tingbogen var indført anlangende Frants H.s hemmeligheds - hus". Da spurgte Frantz H. hvad det var ? Hvortil Mads R. svarede: "Det er et skidehus". "Hold munden til" råbte Frantz, hævede hånden og knyttede nævven.Ydermere så kleinsmeden, at Bertram Henrichsen (En broder til Frantz) droges med Frantz og ville have ham fra tinget.

Kleinsmeden blev spurgt,om han ikke havde set, at Frantz havde truet ad tingstokkene? Nej, det så han ikke.

Et andet vidne havde set, at Frantz H. stod ved tinget og lagde sin arm over tingbænkene.Også Anne, Frantz Guldsmeds havde set Frantz H. lægge sin arm over tingbænkene. Et tredje vidne havde set Frantz H. hæve sin arm i vejret over tingskamlerne.

Ifølge broderens,Bertram Henrichsen Brunsteens skriftlige forklaring hedder det bl.a.: " Da stod Kgl.Majestæts byfoged op og tilspurgte menige almue og dannemænd,som stod uden tinge,om de hørte nogle ærerørige ord eller ikke? Hvotil de svarede nej, at de ikke hørte dem". Tingbogen 1630-31,pag.83,84, 89). Et klammeri med døden til følge fandt sted i Frantz Henrichsens gård marts 1619. Der må allerede på den tid have været en slags herberge i gården. Ved denne lejlighed var velb. Ejler Gyldenstjernes to tjenestedrenge og karlen Gregers oppe at slås i stuen. De blev skilt af tililende, men siden sloges Gregers og Albret. Da Albret rejste sig for at gå mod stuedøren, slog Gregers ham pludselig for brystet "og gav ham sit banesår" Albret tog selv kniven af sig, kastede den under bænken og sagde: Hvor stak han mig".

Køge Arkiverne

En episode på landevejen mellem København og Køge

1643 9.10. beskæftigede bytinget sig med en sag om nogle bønder fra Ringsted kloster,som var blevet fortrædiget på landevejen mellem København og Køge. Blandt de mange tilsagte vidner,henholdsvis fra Køge og Næstved, var Peder Skaaning,som forklarede, at den 9.juli var han på vej til Køge og havde en borger,David Meiling,på vognen.Da han kom til Toftes vang, holdt der 5 bønder og spærrede vejen forham,da han ville køre forbi,så han måtte køre bagefter dem til sidst.

Noget senere ved Lille Vejle bro såhan en af bønderne,som holdt der og var i færd med at bære sten op i sin vogn. Kort efter kom han med sin passager til Køge kro,hvor han bedede en times tid.

På vejen fra kroen fik han selskab af Hans Vognmand fra Næstved,som kørte for to karle, der skulle til Næstved.En halv mils vej længere fremme fik han øje på bønderne,som havde lagt sig i vejkanten for at bede. "Der ligger de Skælmer,som kreperede os på Vejen",udbrød David Meiling", og bad ham stoppe. Bonden, der tidligere havde samlet sten på sin vogn,rejste sig nu,spændte sin ene hest fra og gik ned til stranden for at bede. Meiling fulgte hurtigt efter ham,og nede ved stranden huggede han bonden i hovedet med sin kårde,dog med bælgen på, forklarede Peder Skaaning.

Hans Vognmand og den ene karl var også sprunget af vognen. Vognmanden greb en økse og huggede et hjul i stykker på bondens vogn,og da han smed økse fra sig, greb karlen den og huggede et andet hjul i stykker. Begge karle bar kårde, men Skaaning så ikke,at de benyttede den.Bønderne havde ikke rejst sig,men "gav David Meiling nogle onde Ord".

Peder Skaaning og Hans Vognmand fulgtes nu ad til vejrmøllerne uden for byen, hvor de skiltes, men han så ikke, hvilken vej de andre kørte ind i byen.

Bonden,Anders Sørensen, fra Kværkeby,der havde lidt mest overlast,kom også til Køge og spurgte,hvor byfogeden boede.

Købmanden Hans Pladtz,der var tilsagt, forklarede, at vognmanden havde sat de to karle af hos ham(Brogade 18) og var kørt ud af byen. Jacob Dyster,der boede lidt længere henne i Brogade mod Torvet,vidnede, at vognmanden havde banket på hans dør sent på aftenen og spurgt, om han kunne købe noget havre til sine heste. Sagen må være afsluttet ved de tiltaltes hjemting i Næstved.

Køge Arkiverne

Sagen om Søren Nielsens gravsted i kirken

5.juni 1643 mødte Thommas Klokker i retten som vidne i anledning af, at borgeren Mads Nielsen gjorde krav på det lejested(gravsted) i kirken,hvor Søren Nielsen Holst(Torvet 10) for nogen tid siden var begravet,og som nu hans efterleverske, Sille Erichsdatter, stod som ejer for.

Ifølge klokkerens forklaring kom Mads Nielsen til ham i kirken den søndag efter højmesse, da Søren Holst skulle begraves, og sagde:" Se, de tager mit Lejested i Kirken fra mig",hvortil Thomas svarede, at han vidste ikke,hvem stedet tilhørte,for der var ingen begravet i hans tid.

Da spurgte Mads ham,om han ikke havde set en gammel kone,der ofte havde strøet sand på det sted, hvor graven nu var kastet? Hertil kunne Thomas kun svare bekræftende, men konen havde også strøet sand på andre grave.

Derefter vidnede Marcus Graver og sværgede med oprakte fingre, at da de havde gravet graven til Søren Holst på det sted, Hans Helmers(kirkeværgen) havde udvist,kom Mads Nielsen til dem, da klokken ringede 12,sammen med Erich og Hans Helmers. Da bad Erich Helmers, at de skulle grave graven noget fra pillen i den østre ende,så at pillen kunne være fri.Derefter gravede de en alen ungefær længere henne, således at Søren Holst kom til at ligge øst for pillen. "Er du nu tilfreds ?",spurgte Helmers."Jeg for nøjes",svarede Mads, "for Kisten skal i Jorden".

Peder Graver vidnede i lige måde, at da klokken var 12 den søndag,hvor Søren Holst skulle begraves,gik han ned i graven og rensede bunden .Mads viste sit købsbrev på stedet til Helmers,og derefter gravede de et andet sted øst for pillen,men der var ingen kiste nedsat,hvor de først gravede,ligesom der kun fandtes en lille firkantet sten på graven.

19.juni var der på ny møde i sagen,fordi Mads Nielsen stadig påstod, at hans salige formand, Albrect Gudmondsen, var begravet på stedet og havde bedt 3 mænd syne stenen på graven og udtale sig om stedet,og om ikke Søren Holst var begravet for tæt på Madses gravsted. Først undersøgte de stenen og fandt Lauritz Nielsens navn og mærke på den samt årstallet 1574.

Der var nu også kommet sten på Sørens gravsted,men som de nu kunne se,var der ikke plads til at sætte to kister ned,fordi sal.Christen Simonsen lå lige ved den vestre ende,og på den nordre side,hvor Albrect var begravet,lå Karen,

Køge Arkiverne

Hans (?) gravsted. De fandt derfor, at gravstederne var lagt for tæt, idet Mads Nielsens lejested ifølge købsbrevet skulle være halvtiende sjæl - landske alen i bredden. Ifølge Anders Petersen(Køge Byes historie) var Albract Gumondsen født i Løyne i Halland og død 15.juli 1634.(Personalhistor. Tidsskrift II. gravsten nr. 31.) Christen Simonsen var født i Vejle og død 1635. Stenen har A.P. givet nr. 34 i sin beskrivelse af kirkens gravstene. Mads Nielsen døde 1646,og hans sten har nr. 39. Albret Gudmmondsen ejede gården Vestergade 7, 1o/8 1629 (skøde), begr. i kirken 2o/7 1634, kaldte sig skipper.

Frederik 1.s danske registranter

1528 meddeles menige købstadsmænd i Sjælland, at der kun skal holdes marked i Roskilde og Køge.(18/7 1528).

1532 nr. 62,Dansk Tegnelsesbog, meddeles Boel Rodes i Køge, at hun i sin livstid må være fri for rytterhold,dog skal hun herberge og huse kancelliet,når Kgl.Majestæt kommer til byen.

1542 16/12 får Herman von Embden brev på Peder Ofverschers gård i Køge,som den nu er, mod at flytte ind i riget og være Kgl.Majestæt huld og tro som tro undersåtter bør være deres herre og konge.

1555 Befaling til Peder Godske at holde en postklipper i Køge for at føre kongens breve både til København og Tryggevælde. Kancelliets brevb.

1627 2o/8 blev bytinget holdt på selve rådhuset og ikke under åben himmel som sædvanlig. (tingb.).

Drab på hestemarket ved møllerne nord for byen

Ifølge tingbogen foregik drabet på Hellig Kors markedet 1622.En pige,som nævnte dag skulle overnatte i Peder Huggers bod ved makedet,forklarede, at murermester Laurits Thomsen kom ind til hende om aftenen og fortalte, at han desværre havde gjort en ond gerning ved at stikke en mand ned. Han mente ikke at han kunne overleve. En skræddersvend vidnede, at han nævnte aften sad sammen med en bådsmand Oluf Høg og drak under en vejrmølle på hestemarkedet. Imidlertid gik Oluf hen til et kvindfolk,hvilket Laurits bemærkede. Han rejste sig, tog en sten i hver hånd og gik hen mod Oluf og kvinden. Oluf følte sig truet og trak sin kniv,men på Lauritses opfordring kastede han den fra sig ,hvorpå Laurits greb den og stak ham 6 gange i hovedet med den.
Et nævningeting dømte Laurits til "Galge og gren",men han var imidlertid flygtet ud af landet. (Tingb. 1622, 28/1o,18/11)

Køge Arkiverne

Overfald og restancer på sagefald

Tingbogen 1632 26/3: Niels Krog blev på hjemvejen fra Mester Blasius (Brogade 21) til sin gård i Nyportstræde overfaldet af Tyge Skrædder "slået med en sten på det højre øre,så han blev blå og blodig i ansigtet og en del af hans skæg afrykket", hedder det.

Dyrt at "beligge" sin kone før vielsen

9/4 s.å. blev flere borgere stævnet for restancer af bøder til byfogeden: En almindeligt slagsmål kostede 6 mark til byen og 6 mark til kongen. Hans Tømmermand blev idømt 6 mark for at have slået Hans Jensen i Søren Knudsens kælder(Brogade 1). Fire borgere blev idømt 9 mark for at have beligget deres kone før vielsen og derfor stået åbentbar skrifte.Anders Skrædder måtte af med 6 dl."for løfte til en kvinde ham haver ladet sig beligge".Det var altså særlig dyrt,når man ikke giftede sig bagefter. Ingen af de tiltalte mødte i retten.

Byens kopsætter

Byens kopsætter boede gennem årtier i Nosoppestrædet(hvor skolen nu ligger i Kirkestræde) 1636 19/12 erkendte Jørgen Kopsætter at være kirken skyldig 2oo mark,som hans formand,Raphell Kopsætter havde fået til låns, og som Jørgen Kopsætter også havde forrentet,siden han kom til byen.Tingbogen.

Byens store købmænd begyndte som regel som tjener hos en stor handelsmand eller købmand i byen. 1637 16/1 ses Jacob Pomeyer at være tjener hos Søren Nielsen Holst Kræmmer(Tingb.) Johan Katterberg,der blev en af 16oo-tallets største købmænd,begyndte som tjener hos kræmmeren Jørgen Hauchen (Nørregade 1o).Som"tjener" skulle de varetage alle husbondens interesser, møde i retten,handle på hans vegne og foretage rejser og indkøb.

17.august 1637 blev der gjort arrest i på skipper Hans Svenske og dennes bådsmand,Michel Poulsen,som førte kræmmeren Jørgen Hauchsens skude, at de skulle blive i byen,indtil toldsagen om nogle leer indført fra Kiel .Denne arrest gjaldt også Johan Katterberg,som på sin husbonds vegne havde indkøbt nævnte leer og andre varer.

Køge Arkiverne

Hans Bartskær boende på Fændediget mødte 25/7 1617 i rådstueretten"og lovede og forpligtigede sig at ville nu igen annamme(modtage) Peder Bartskærers datter af Store-Heddinge til sig under sin kur og lægedom og gøre sin største flid næst Guds hjælp og forskaffe hende sin helbred og med hende at handle som han for godt og alle mestre udi det håndværk vil forsvare og være bekendt,og som formeldte mester ,Hans Bartskærer, Peder Bartskære tilforn lovet haver,da han samme hans datter under sin hånd annammede ". (Pag. 24.25)

Når Hans Bartskære siges at bo på Fændediget,skyldes det, at han ikke måtte forveksles med Hans Bartskær(Schurtz),der boede på Torvets sydside

Bartskæreren Herman Rode(Brogade 8),der var forholdsvis ny i byen og skulle derfor kanøfles: "Jacob Feldbereder vidnede, at sidste onsdag aften var han i Herman Rodes hus og lod sig klippe. Medens han sad der kom Hans Bartskærs svend,Jørgen,fra Fændediget ind i stuen og kaldte Metser Herman en skælm og hans hustru en hore(Rådstueprt. 14/11 1617(36). Vallentin Dal - dorff,der arbejdede som svend hos Mester Herman, forklarede under sagen, at Mester Hanses svend,Jørgen,havde kaldt hans mester en skælm og en "podelsk kumpan",og at Mester Herman ligeledes var blevet generet under et besøg i stadens vinkælder. 13/2 1618 dømtes Mester Hans som bod at betale alle sine embedsbrødre her i byen 16 rdl. unden nogen viedere rettergang. (pag. 47).

Som det fremgår af nævnte sager var der flere bartskærere i byen.Derimod var der kun behov for een kopsætter.Byens store handelsmænd lod sig barbere hos kopsætteren siges det under en sag,hvor man hører, at Lauritz Sonnichsen kom ind hos kopsætteren Raphel Marschalk for at lade sig barbere. Lauritz var broder til Diderich Sonnichsen(Nørregade 24 a).Rådstueprt. 15/11 1616 (1o.11).

Raphel Marchalk(Marchen) døde 162o(skifte 1621).Enken,Eline Andersdatter, ægtede kopsætteren Jørgen Steinlin,der tilligemed embedet overtog huset i Nosoppe-strædet.(død 1638). Han efterfulgtes af Jens Andersen,kopsætter, hvis hustru døde 1657 25/1. Jens Andersens skifte 1677 6/2.

1767 ses Else Kopsætters at bebo stedet.(Kæmnerrgn.)

Tingbogen indeholder 2o/6 1625 et afkald fra Raphel Kopsætter.

Køge Arkiverne

Tolderens datter lærte at kniple

Pernille, Christen Badskærers krævede 1647 7/12 Karen Pedersdatter,sal. Augu. Wellows for 7 dl.,hun resterede af 16 dl.,som Karen P. havde lovet Pernille for at lære hendes steddatter,Helwig Wellow at kniple.
Cort Richters datter blev ved samme sag krævet for 1 års lære i knipling, 8 dl. Desuden havde Pernille gjort nogen arbejde for Corts hustru.
Kilde: Rådstueprt. 1647. (Cort Richter boede Torvet 2).

Unge køgensere der var faldet ved Christianspris

Rådstueprotokollen 14/12 1647 indeholder en sag,der var rejst i anled - ning af skifteforretningen efter Christen Nielsen Bager(enke:Anne,Christen Bagers) Vestergade
Sagen drejede sig,om Christen Bager havde haft en broder,hvis børn så var arveberettiget:Løjtnant Daniel Hansen Goldschmidt vidnede i rådstueretten, at Christen Bagers søn, Niels Christensen(født i Køge) blev stukket og skudt i det slag for Christianspris(grænsefæstning ved Kiel fjord) så han døde på stedet. I lige måde så løjtnanten, at Christen Lauritsens stedsøn,Poul Pedersen, lå død samme sted iblandt andre,"der samme gang blev slagen til døde".Ydermere vidnede han, at han så sal.Porse Lauritsens søn, Laurits Porse,som også var barnefødt i Køge,"lå samme Sted dødslagen iblandt andre". (1643).

En borger, Niels Pedersen, der havde været under hauptmand Steens kompagni,vidnede med oprakte fingre og bekræftede løjtnantens forklaring til fulde,"eftersom han selv blev af Svensken fanget og var stedt blev dem, der plyndrede de døde"(pag. 88,9o)
at han kom til Køge for 49 år siden,og da tjente han hos Christen Bagers fader,Niels Lauritsen, der boede i Nørrestræde og på de tider var en mand på 7o år og kun havde samme Christen Nielsen til søn(95).
Imidlertid fandt retten frem til Niels Lauritsens skifte fra 16o2 i Køge,hvoraf fremgik, at Christen Nielsen var eneste søn. Retten fandt derfor, at Enevold Gundersen og Enevold Nielsen var de rette arvinger.
7/3 1648 kom sagen op igen(1o4),og det fremgår her, Enevold Sørensen, der boede i Lem i Silkeborg len,havde 3 døtre,hvoraf den ene,Kirsten, blev gift i Køge med Niels Lauritsen Bager.Datteren Dorthe blev moder til

Køge Arkiverne

Enevold Gundersen og Eline til Enevold Nielsen. Begge arvinger var bosat i Jylland. Rådstueprt. 25/7 1648.

6.juni 1648 oplyser rådstueprotokollen, at Anne, sal. Christen Nielsen Bagers var død(127). Hun havde i levende live tilskøde byens fattige alt sit jordegods, således at der ikke engang var penge til hendes begravelse.Da fattigforstanderen ikke var i byen,måtte Hans Frederiksen hestemøller betale hendes begravelse af egen vilje,Sagen forfulgt: rådstueprt. 1648 7/3 og 25/7

Rådstueprotokollen

1663 15/12 stævnede Henrich Rehling,Snedker Erich Normands hustru,Anne Michelsdatter,for nogle ærerørige ord, hun havde sagt om Rehlings steddatter,Johanne Hansdatter.At Johanne gik fra Annes spisekammer ind i sengen til oberst Mogens Krags regimentskvartermester,Jørgen og blev derinde i to timer.Hun havde også sagt, at hvis hendes bryggers kunne tale,da ville det fortælle,hvilken pige Johanne var, og at efter den dag ville hendes hjemmebryggede øl ikke lykkedes.En ordonnansrytter forklarede,at Anne Michelsdatter havde sagt til ham, at Johanne Hansdatter"ej var vel puggen i pugen bagtil".Tiltalte indrømmede at havde sagt alle disse ord, men det var om Johanne Hansdatter og ikke om Johanne Hans Brunsweigsdatter,som Rehlings steddatter hed, samt at ordene var sagt om en hændelse for henved tre år siden, da oberst Mogens Krag var kommandant.Retten frikendte Anne Michelsdatter. (pag. 154)

1664 19/4 mødte borgmester Christen Caspersen Schiøller op med to ældre kvinder, Karen,Johan Snedkers[1] og Birgitte,Jacob Dysters[2], begge fødte i Køge og begge bosiddende i Brogade og bad dem bevidne, at sal.kræmmer Rasmus Pedersen(Vestergade 23-25) havde en datter,Anne Rasmusdatter,der nu var gift med borgmesteren, samt at hun varslægtning til Simen Pedersen, hvis søn, Peder Simensen, nu var død i Norge.Begge kvinderne vidnede, at Rasmus og Simen(Simon) Pedersen var søskende, og at Anne Rasmusdatter derfor var eneste arving efter Peder Simensen.(pag. 159)

Skifteprotokollen 1677 opremser boet efter snedker Henrich Rehlings kone, Kirsten Madsdatter,hvoraf fremgår, at der i stuen fandtes et kontrafej af hendes første sal.mand,snedker Hans Brunsweig i sort flammet ramme samt et kontrafej af hans datter.

1) Brogade lo
2) - 4.

Køge Arkiverne

Tingbogen 22/5 1626 nævner, at Hans Troelsen havde solgt sin vejrmølle og møllehave her norden for byen, som Niels Ipsen Bager tidligere ejede, til Anne Simensdatter, sal. Rasmus Bagers efterleverske i Vestergade.

Ved gennemgangen af de fattiges tilgodehavender hos borgerskabet i tingbogen 19/12 1625 ses, at kræmmer Hans Bucks hustru var datter af Thor Hansen af Rostock, der havde stiftet bo i Køge, købt gård og lånt 200 danske mark af de fattige 17 ? 1593. Om Hans Buck (Nørregade 2) lå der et pantebrev lydende på 400 dl. dat. 31/3 1605.

Køge Arkiverne

En toldsag om indførte leer og hamp

Skipperen,Hans Svenske, vidnede ved bytinget,at han var med Johan Katterberg i Flensborg,hvor de indtog lo favne bøgeved,og det var holstenske favne. Fra Flenborg drog de ned til Kiel og tog 2"knøpper"hamp ind og et kramfad med sengeklæder.På spørgsmålet om han også havde indtaget nogle leer og hvor mange, svarede skipperen:Ungefær 23 knipper,som var kommet med vogn.

Købmanden Zakarias Lutcken vidnede med oprakte fingre, at nu i sommer for tre måneder siden var han i Kiel,og imidlertid kom Jørgen Hauschens skude indløbende"med lang bøgeved udi fra Flensborg",hvad folkene havde berettet for ham. Da skuden var inkommet, kom Johan Katterberg en to-tre dage efter fra Hamborg,hvor han kom ned til stranden og talte med ham.Denne berettede, at han skulle have haft nogle leer til Hamborg fra sin fader,men samme leer havde ligget under vandet i 24 timer "så han ikke kunne bekomme de leer.

Siden fortalte Johan Katterberg, at han var rejst fra Flensborg til Hamborg for at hente nogle penge hos en mand,men måtte i stedet for "annehne" noget hamp. Derefter gik Zakarias op i byen,og da kom der nogle Neumünster-vogne med gods,men hvad der var på vognene,vidste han ikke.Senere stod han sammen med Johan Katterberg, da det blev lastet,og de mente begge, at skuden blev overlastet,såfremt nævnte gods kom ombord. Der blev derfor taget noget bøgeved op fra lasten.

Zakarias Lutcken, der selv var i Kiel med sin skude, blev spurgt,hvor meget der kunne være på disse vogne fra Hamborg og svarede: 8-9-lo skippd.,og om der var 4 eller 6 heste for hver vogn, hvad han ikke erindrede.

Der var nævnte sommer leveret så mange leer til byens købmænd og kræmmere, at magistraten mente, at en del af disse ikke var fortoldet, bl.a. var der også indført nogle med en færge fra Helsingør.

Cort Richter,der havde drevet købmandsvirksomhed 4o år i byen, havde aldrig hørt, at nogle førte hamp fra Hamborg til Lybæk eller Kiel for derfra til søs at føre det til Danmark.Erik Helmers kunne efter 27 år i byen heller ikke mindes det.Derimod havde han set, at Jørgen Hauchsen og Claus Kræmmer (Vestergade 17) i år havde leer til falds uden for deres døre.

Søren Nielsen Holst havde boet i byen (Torvet lo)i 27 år,men aldrig handlet med de varer, og han havde aldrig været i Kiel.

Køge Arkiverne

Oluf Sandersen(Torvet 18) blev spurgt om han ikke havde haftleer til salg i år og svarede, at han havde købt 14 dusin af Johan Warst i København og aldeles ingen af Jørgen Hauchsen og Claus Kræmmer. Rasmus Holst havde købt 23 dusin af Claus Kræmmer,og Svend Poulsen(Vestergade 16) havde købt 13 dusin af samme kræmmer. Jens Poulsen i Vestergade havde købt 5 dusin. (Vestergade 1-3-5),som før branden var en stor gård.

Johan Badskær vandt efter loven, at han både havde tjent og forhandlet med købmandsvarer nu på en 14 års tid,men havde aldrig hørt, at man førte hamp fra Hamborg til Kiel og siden til Danmark,dog havde han købt 8 dusin af Claus Kræmmer.

Jacob Sørensen(Nørregade 4) indrømmede at have købt 2o knipper leer og på spørgsmålet,hvor mange der var i hvert knippe, svarede han 12.

Flere af vidnerne blev spurgt om, hvor mange varer, leer og andre købmandsvarer,der kunne være på en vogn, og som to heste kunne trække op fra stranden ? Svarene var enslydende: henved 3 ½ - 4 skippd.

En drager vidnede, at i sommer drog han 32 læs ved op af Jørgen Hauchsens skude,men så ingen leer. Derimod havde han to gange været til market med Johan Katterberg,hvilket var til Slangerup markedet og til Slagelses markedet.De havde leer med og ingen andre varer at sælge. Den halve part blev ikke solgt. (Tingbogen 1637 15/8, 9/9)

Køge Arkiverne

Sivert Allers valgt til humlevrager og bomslutter

En sag i rådstueprotokollen 1648(111) viser, at man ved vragerstedet ved åen foruden vin og øl også undersøgte kvaliteten på andre varer, f.eks. humle og saltede sild.

Peder Sørensen, Johan Katterberg,Gert Borchendinch(havnefoged) og Niels Ravn var beordret tilligemed Sivert Allers,der var tilforordnet som humlevrager, at undersøge nogen humle"både i Tønder og Sække",som Bartolemeines Schøtt i Stettin havde indført til byen. Borgerne skulle undersøge" om den findes så oprigtig og uforfalsket god Købmandsvare at være eller ej, på det at han(skipperen) ikke her skal opholdes".

Sivert Allers havde slået 5 tdr. op og set, at der midt i tønderne var lå gammel humle.Men da de fire mænd undersøgte hele partiet,var de 5 opslåede tønder ikke til at finde.Derimod fandt de 29 tdr. god humle og 15 tdr. humle,der kunne betegnes som gammel og derfor ikke en god købmands - vare. Skipperen erkendte fejlen og mente, at købmanden Jacob Berenth i Stettin,som havde leveret en del af humlen, var skyld i den ringe humle.

Sivert Allers nævnes også som bomslutter og ses at have vraget saltede sild fra Jens Olufsens skude fra Trondhjem.Det skete ved, at Sivert satte en pind i de tønder, der var dårlige. Rådstueprt. 11/4 1648.

Håndværkslaug

Samme dato viser en sag, at der fandtes følgende laug i byen:

Smede - Skomager - Skrædder - Bager - Skinder - Snedker - Væver og Vognmandslauget.

Skat på husleje

Ifølge en forordn. af Chr.4. i 1647 skulle alle,som boede til leje i gårde eller våninger,der tilhørte udenbys folk,betale 1/5 del af årslejen i skat til byen. Lejen af en gård eller våning kunne variere fra 1o til 3o daler årligt på daværende tidspunkt. Efter kongens mening for at disse penge kunne komme byen til gode i tilfælde af dyre udenbys retssager ved eventuelle husleje-restancer. Rådstueprt. 2/5 1648(118-13o).

Køge Arkiverne

Rådstueprotokollen 1649-5o

Ifølge protokollen var der 1649 følgende murermestre i byen:

Torben Nielsen,
Peiter Schou
Pantel Harpke
Peder Hansen,
Jens Henrichsen.(pag. 26)

De fremgår også at "de fattige Håndværksdrenge" s,å. fik uddelt penge på rådhuset.

6/11 1649 findes en større sag om noget stjålet sølvtøj,hvoraf Ane Stenhuggers(Johan Marqvardsens enke i Nyportstræde) fik en sølvstob i bytte for en dyne.

26/11 165o Mester Peter Pall og Bartholomæus Maler klagede i rådstueretten over en udenbys maler,som arbejdede i byen uden borgerskab(pag. 69.7o.)

3/12 165o Foreligger en stævning til Christian Teman,som havde købt 13 svin i en landsby i Vordingborg len og indført dem levende i byen. I retten fremlagde han en vejerseddel,der viste at han dagen før havde vejet på byens vægt:
18 sider flæsk,der vejede 2 skip.pd.,13 skål.pd.ringere,
8 sider flæsk,som vejede 16 lis.pd.og 12 skål.pd.,for hilket flæsk han havde bødet 14 daler til borgmester Hans Christensen.

4.marts 1651 tiltales handelsmanden Lyder Sivert(Museumsgården)for at holde sit nyfødte barn "fra Kirken og Kristendom" imod forordningen, idet han ikke havde ladet sit barn døbe i tide,skønt loven krævede dåb 4 dage efter fødselen. Det blev til en bøde på lo rdl.(pag.lo7).

Køge Arkiverne

Johan Skult forordnet til bedemand

2o/6 1648 blev Johan Skult forordnet til at være bedemand og skulle som sådan have 1 rdl., når han skulle bede overalt i byen og 1/2 rdl. i de tilfælde, hvor det kun drejede sig om en del af byen. Fattige skulle betale 1 mark, når de hans tjeneste havde behov til indkaldelse ved begravelser. (Rådstueprt. pag. 132)

Havestrædet ud for Noseportstræde

Borgmester og råd bevilgede 16/5 1648, at rådmand Erik Christensen måtte indelukke det tværstræde liggende uden Noseportstræde,nemlig Eriks egen have,Christen Caspersens faders og sal. Jens Hattemagers haver samt langs op imod Søren Tygesens have til at pløje og så udi. Rådmanden skulle derfor årligt give byen 1 mark til erkendelse.Rådstueprt. pag. 123)

1649 12/6 fremgår det i anledning af Erik Christens overtagelse af det lille havestræde ud for Noseportstræde:"Er intet til Hinder,når Erik Christensen erbyder sig alt det Vand,der kommer af Nørrestræde og Noseportstræde,det at ville indtage i sin Have,dog at der kan sættes et vist Mål,hvorledes Byen skal holde Renderne vedlige,hvor samme Vandløb skal igennem Eriks Christens Have,så det ej skal komme Lovgraven til Skade. Rådstueprt. 12/6 1649.54.

Den latinske skolemester blev groft generet

Magister Hans Iversen, latinsk skolemester,klagede 29.7.1651 over Jens Christensen Skyvholm, der havde genret ham groft på hjørnet af Nørregade og Lovportstræde,da han kom gående i sin embeds forretning.Claus Jacobsen Bogbinder vidnede,at han havde bemærket ved Berent Riders hushjørne Skyvholm,som løftede sin stok over hovedet på skolemesteren og sagde:"Din Snyder og Kappedrager,betal mig, hvad du est mig skyldig", medens han greb fat i magisterens kappe. Et andet vidne forklarede, at Jens Skyvholm havde sagt:"Dumme Magister, dersom jeg gjorde min Ret,så slog jeg dig over Nakken,så du tromlede i Rendestenen".

Da sagen kom forretten undskyldte Skyvholm sig med, at han havde været beruset.Han kendte kun og vidste ej andet om magisteren end godt og kristeligt var, hvorefter magisteren lod sagen falde.

Rådtueprotokollen 29.7.1651.

Køge Arkiverne

Uønskede personer i byen

Fra myndighedernes side var man på vagt efter uønskede personer. I 1648 blev sognepræsten Augustinus Andersen,der var fradømt sit kald i Lund Hospital og kapellan i i Store Raaby,fordi han havde besovet en kvinde,dømt til omgående at forlade byen,efter at han i længere tid havde opholdt sig ulovligt hos Maren Badskærers. Rådstueprt.1648.153.

En københavner,der overfor rådstueretten opgav at bo i Elefant - strædet i Kongens de ny Boder i den 9.dør fra det nederste hjørne, erkendte, at han var sejlet med skibet "Den sorte Hund" fra København,blev sat af i Lolland og gik fra Bandholm til Nysted. Her havde han en lille båd liggende," med hvilken Skude han alene hid til Byen var kommet". Fra byrådets side rettede man en henvendelse til admiralen,Christoffer Lindenov,på Bremerholm.Denne efterså bøgerne på Bremerholm, om der var en bådsmand på den adresse.Da det viste sig at være usandt,sendte man under behørig vagt manden til Bremerholm,idet han sandsynlig var rømt fra et af kongens skibe. Rådstueprt. 1653,162.

Protokollen omtaler 15.febr. s. å. " to ærbare Rådsherrer fra Lybæk, Godtschalk von ? og Henrichus Saft",der havde tilskrevet byrådet i Køge om råd angående en arvesag efter køgenseren Hans Platz to salige brødre, Jacob og Povel Platz. Rådstueprt. 1653, 151.

Chr.4.s datter Christiane,der var gift med hr. Hannibal Sehested, ses i februar 1658,hvor svenskerne kom til Køge, at have opholdt sig hos købmand Mouritz Dreyer(Torvet 9).Kæmnerregnskaberne. Hun omtales her som "Hr, Hannibal Sehesteds Frøken".

Løsagtige kvinder

Onsdagen 29.maj 1650 mødte 5 kvinder,hvis navne blev oplæst for retten, og som lovede at drage af byen. I modsat fald ville der blive taget dom på dem, hed det.

Køge Arkiverne

Lidt om Torvegadens brolægning

1642 14/6 rådstueprt. (Torvet var ikke brolagt,kun gaden udenom)

Jost Guldsmeds bro er ikke forhøjet ud til Torvet(hjørnet af Vestergade)

Anne, Frants Guldsmeds rendesten ud til Nyportstræde er ikke efterkommet.
(Hun ejede hjørnegrunden ved Torvet)

Anker Hansens bro er ikke forhøjet hen til Morten Michelsens bro.
(Torvet 19 vestligste del mod 21)

1651 8/7 Rådstueprt. Gadebro og rendestene.

Fra det liden stræde,som strækker sig til volden og ind til den nye bro på Sct. Gertrud kirkegård,bør broen ganske forhøjes og rendestene at forligges, at vandet kan have sit løb for den gård,som Arent Kock iboede (Nyportstræde 17).

Fra Mathias Jochumsens nye boliger og til Nørreport broes forbedres og renden uden for porten at holdes ved lige,så vadet kan have sit frit løb her af byen. Bemærk Jochum Holst skøde på øde bygningsplads ved Nørre - port.

Den bro mellem Reberbanen og Fændediget at forfærdiges.

1655(206) Rådstueprt.

For sal. Jens Hansen Tolders gård skal huller på gaden ophøjes(Torvet 21). Såvel som byens rende vil opkastes ind til Arent Marchs have, at vandet derigennem kan have sit løb,thi den er ganske med skarn forstoppet. Arent von Marchs ejede gården Torvet 10).

For Christen Lauritsens bolig ligger der noget møg,så vandet på den side ikke kan have sit afløb af byen,så alle naboer derefter haver sig storligen at beklage.

Havnens bro fra tvættestedet(øst for Broport) til Broport med sten og sand at forhøjes. (Der var også et tvættested ud for Åstræde,som var forbeholdt de borgere,der havde grund til strædet(Brogades vestside).

Tingbogen 1641 29/11 Nørregade vest, skøde:

Hans Buch skøder til Jochum Holst trende boliger og en øde bygningsplads liggende tilsammen vesten i Nørregade med Jochum Holst gård, han ibor på søndre side og Nørreport næst op til på nordre side. Jordskyld: 1 slette daler af den øde bygningsplads. Se pag. 30,31 32

Køge Arkiverne

Handelsmanden Johan Katterberg valgt til overkøbmand

1649 2.oktober mødtes følgende borgere på rådstuen for at vælge "en Overkøbmand" :

Hans Platz
Jacob Bortig
Hans Laustrup
Jens Poulsen
Hans Hansen Beyer
Claus Kræmmer
Ivar Caspersen Schiøller
Skipper Laurs
Hans Hansen Ravn
Laurs Jensen
Morten Pay
Oluf Svendsen
Niels Nielsen
Henrich Aarentzen
Hans Holst
Svend Poulsen
Jens Christensen
Christen Lauritzen
Hendrik Arends
Lauritz Henningsen
Jacob Sønderberg
Rasmus Poulsen
Peder Iversen
Arent von der March
Niels Ravn
Jacob Pomeyer
Cort Richter
Peder Sørensen
Gert Borchending
Johannes Falck
Johan Katterberg
Søren Andersen.

Ifølge en afstemning valgtes Johan Katterberg til overkøbmand.

Kilde: Køge rådstueprotokol.

Mads Ravns begravelsessted

Borgmester og råd bevilgede 18/1 1648, at Rasmus Enevoldsen Brochmand, professor ved Kbhvns. Universitet fik adkomst på et begravelsessted,afg. Mads Ravn havde købt udi Køge kirke i koret for 40 dl., som han havde givet til kirken 1626," eftersom Rasmus Enevoldsen havde Ravns datter til ægte,og der ingen adkomst fandtes til hende på samme gravsted.

(Rådstueprotokollen)

Køge Arkiverne

En knivstikker i i Lyder Siverts ølkælder(Nørregade 4)

En novemberdag i 1649 havde kældersvenden i købmand Lyder Siverts kælder,Jørgen Pedersen, besøg af sin kollega fra købmand Erik Christens ølkælder(Brogade 5-7).Der var en del gæster den dag,men kældersvenden var meget støjende i sin adfærd,og da han efter gentagne gange var bedt om at forholde sig roligt,gik Jørgen hen til ham og sagde: Dersom du ikke vil sidde stille og drikke dit øl, må du gå ud af kælderen. Kældersvenden rejste sig, men stak i det samme sin kniv i ryggen på Jørgen,så han skyndsomt måtte hen til bartskæreren Johan de Voss (Torvet 7).

Myndighederne syntes at have taget sagen meget roligt,selv om Johan de Voss,da sagen kom for retten,fremviste kniven og forklarede, at der var blevet krum i æggen,idet den havde ramt rygbenet. Den fremmede kældersvend slap med at betale bartskrerlønnen, 2 slette daler.Han måtte dog stævnes et par gange af bartskæreren,før han endelig betalte i juli 165o. (Rådstueprt. 1649, 116.117.)

Lyder Sivertsen,der var født i Bergen,fik borgerskab 2o/12 1649.

Rektor Hans Iversens søn betlede ved dørene i peblingenavn

15.marts 165o stævnede rektor Hans Iversen ved latinskolen borgeren Hans Hansen, fordi denne sidste onsdag gik ind i skolen under prædiken "og med Gevalt udtog Rektorens Søn"; så denne led Overlast.Årsagen til Hans Hansens voldsomme fremfærd var sandsynlig, at sønnen havde betlet ved dørene i peblingenavn,hvilket var tilladt ifølge en kgl. forordning. Hans Hansen dømtes derfor til at tilbringe 3 timer i "Den spanske Kappe".(Rådstueprt. 165o,166).

Takster på oksekød,tørfisk m.v.

8,marts s.å. blev det forordnet rådmændene Jens Riber og Erik Christensen, at de ved at sætte køb på fersk oksekød,saltet og tør fisk danskøl og brød skulle gøre en taksering. Og det hedder videre: "Item gøre en billig Takst på spanske og franske vine samt spansk Salt og andet".

Køge Arkiverne

En håndværksmester med et dårligt ry

1649 2o.november mødte Lisbeth, Claus Nielsen Guldsmeds enke(Torvet 5) og klagede over Jacob Jørgensen Frigast,som boede til leje hos hende.Hun havde lovligt opsagt ham,men nu klagede hun i retten over, at han en dag havde overfaldet hende i stegersdøren, hvor han slog hende, kastede hende til jorden og trådte på hende.

Hun havde sine sønderrevne klæder med og viste dem frem i retten,bl.a. forklædet. Ved en anden lejlighed var ham kommet ind i hendes stue ved 8.tiden om aften,hvor han overfaldt hende med mange utilbørlige ord.Han havde en krum kniv i hånden og huggede omkring sig med den som et bittert menneske,hvorefter hun måtte rømme sit hus.Hendes broder,der var til stede ville han også skære med kniven.

Derefter henvendte Lisbeth Guldsmeds sig til borgmesteren,Enevold Brochmand,der tilkaldte Jacob Frigast og pålagde ham at blive i sin egen stue og lade kvinden i fred. I modsat fald ville han blive indsat i byens kælder-arrest. Ved en fornyet afhøring i retten, lovede han at lade kvinden i fred,gøre stuen ryddelig og flytte førstkommende søndag.

Lisbeth var enke og havde 5 børn. Jacob Jørgensen Frigast havde i en del år boet til leje i gården Brogade 22.Han var kendt for at slå sin kone både ørefigner og med spanskrør. Ved påsketid 1649 havde hun forladt ham og medtaget en del af deres fælles ejendom i en vogn til København. Han var beskrevet som en dygtig håndværker, men måtte til sidst forlade byen. Rådstueprt. 1649,pag.99.1o8)

Klager over rugbrødet

23.november 1649 beskæftigede retten sig med byens bagere,der af flere fattige borgere var beskyldt for at have blandet bygmel i rugmelet. De fattige klagede over, at det var meget lidt brød, de kunne få for deres penge,når der var byg i brødet, og det blev solgt for rugbrød.Følgende bagere var mødt op som tiltalte: Hans Ebbesen,Peder Hansen,Simon Jensen, Cort Johansen og Rasmus Jørgensen. De blev truet med bøder og fik at vide, at når en tønde rug kostede 7 eller 7 1/2 dl.skulle de bage et brød for 2 skilling,men kun af rug,som skulle veje 2 bismermark.Af bygmel skulle det veje dobbelt så meget. (Rådstueprt. 1649, pag. 1o5,1o8).

Køge Arkiverne

1637 18/12 tingbogen Sag mellem købmand Zakarias Lutcken og Erik Helemrs. Gielles Kollendal(Vestergade 13) vidnede, at för nogen tid siden var han nede ved stranden og stod sammen med andre i Tidecke Egbredts skude,der lå ved stranden under åben himmel,da kom Erik Helmers tjener,Hans Helmer, gående. Tidecke og Gielles råbte da på ham,om han ville komme til dem i skuden og prøve Tideckes tyskøl.

Sivert Bomslutter forklarede i samme sag at han somme tider var på skuden og nede i rummet og prøve øl sammen med Rasmus Nielsen Toldskriver

Tingbogen 1637 18/12(108) I en sag omtales"Klostersmedens hus i haven, som ligger uden for Vesterport. (Byens grovsmede boede i de tider ved byens porte,bl.a.lige inden for Nørreport og Nyport).

Tingbog 1638 22/1 En kvinde tilstår at have taget en gl.særk fra Anne, som boede i Hans Bomslutters hus i Lovportstræde, og iført sig den.
1638 22/1 Sivert Allers Bomslutters pantetbrev til Jørgen Hauchsen (Nørregade 10) " og satte sin gård og ejendom i pant,som han ibor, liggende ved stranden mellem Cort Richters pakhus på vestre side og Erich Helmers pakhus på øster side (119).

Tingbog 1668 8/1(119) Købmand Arent von der March,hans pantebrev til Jacob Pomeyer(Torvet 2) på en have uden for volden mellem byporten og Noseportstræde " næst op til til byens vold og byens stræde mod syd og Lovgraven såvel strædet ud til lyngen på vester side, strækkende sig i nord til de fattiges haver,som Mouritz Dreyer nu haver i brug,og Hans Fichs have på øster side. Det forklares, at haven,før volden blev gjort i ufredstider, var indhegnet i sin fulde længde og bredde.

Tingbogen 1666 26/1,199 omtaler en drabssag,som skete en lørdag aften den 27.oktober,hvor nogle borgere og et par karle fra Ølsemagle var samlet om nogle kander øl i Hans Jacobsen Kandestøbers hus i Kirkestræde 10.

Blandt deltagerne var Simon Michelsen Farver og ungkarl Hans Lauritsen og dennes svoger,bomand Laur. Pedersen,begge fra Ølsemagle. Efter at have drukket 5 kander øl kom man i skænderi om betalingen,og da det trak op til slagsmål,bad kandestøberen Simon Farver og og ungkarlen fra Ølsemagom at forlade huset.
Farveren var godt beruset og lod sig overtale til at gå hjem. Noget efter kom ungkarlen ind i stuen igen og sagde: Her kan i se den kæp,som Simon Farver ville slå mig med". På kandestøberens spørgsmål,om han havde skadet farveren alvorligt, svarede ungkarlen benægtende.Han havde blot skubbet ham i rendestenen. De øvrige i stuen tvivlede,for alle havde hørt at farveren fik slemme hug ude på gaden. Ifølge snedker Henrich Rehlings udsagn var det sket lige ud for hans gård (Kirkestræde 13).

Køge Arkiverne

Kandestøberens tjenestepige, der havde serveret øllet for gæsterne,vidnede, at efter hendes seddel i stegerset havde de hver fået 5 kander,og de havde også selv,hver gang de fik en kande øl,skrevet det på bordet, hvor de sad. Men hun havde ikke set, om Simon Farver bagefter havde slettet noget,hvoraf uvenskabet kom.

Den voldsomme støj i strædet havde kaldt folk ud af husene. Farveren var helt tilsølet af dynd, da man fandt ham. Han blev hjulpet ind i et bislag, hvor han sad med hovedet lænet mod væggen,indtil hans kone kom og fik ham bragt hjem i seng.

Konen vaskede sårene med øl

Farveren,der havde beskadiget en fod, blødte fra to sår i hovedbunden.Venlige naboer hjalp konen med at give ham en ren skjorte og tørre det værste blod af ansigtet. De klippede hårene af omkring sårene i hovedbunden, for at se hvor dybe de var,men han kunne ikke tåle,at de rørte ved ham. Derfor lagde de blot sukker omkring sårene og gav ham et klæde,der var dyppet i brændevin omkring hovedet. Derefter sov han til den lyse morgen.

Tre dage senere døde farveren.Maren,Simon Farvers forklarede til retten, at han havde ikke været ud af sin seng siden nævnte aften og kun spist noget øllegrød,hun havde kogt med byggryn og smør. På hendes spørgsmål havde han svaret, at det var ungkarl Hans Lauritsen og dennes svoger,Laur. Pedersen fra Ølsemagle, der havde slået ham.Hun vidste ikke hvorfor,for han plejede hvor lørdag at gå hen til kandestøberens og drikke med disse bønder.

Farveren havde brækket halsen

Sagen blev anmeldt til byfogeden,og på dennes foranledning blev farveren synet af bartskærerne Henrich Lyre og Christen Pedersen,der i første omgang ikke kunne finde dødsårsagen.Farveren lå på et bord med en pude under hovedet.De bemærkede den hævede ankel og sårene i hovedbunden,men da de fjernede puden," da duvede hans hoved bag ned til ryggen og lod sig bevæge til hvilken side,de rørte det til". Derefter forlod de huset.

Efter et par dages forløb kom bartskærerne igen,ledsaget af to borgere, Poul Nielsen Trane og bageren Hans Ebbesen oppe fra Torvet,der skulle fungere som synsmænd og vidner. Farveren var på det tidspunkt lagt i en kiste der stod i gården.De tog ham op og lagde ham efter synsmændenes forklaring på bordet i stuen.Derefter skar bartskærerne et korssnit i hvert sår og flåede huden af,for at se om pandebenet var beskadiget.Og da det ikke var tilfældet, skar de ham op bag i halsen og stak deres fingre ind i såret, hvortil de bemærkede" at halsbenet var af sit sted". Farveren havde brækket halsen.

Bønderne kom for en nævningedomstol bestående af 16 borgere med Hans Lauritsen Holtug som formand,der skulle afgøre,om Simon Michelsen Farver var dræbt eller omkommet sagesløs, eller om det var sket af våde. Samtlige nævningsmænd gjorde deres ed,lagde hånden på lovbogen og svarede alle "at de ikke vidste andet,end at Hans Lauritsen var Simon Farvers banemand og bør derfor miste sin fred,og Laur.Pedersen at lide efter for [illegible].

Køge Arkiverne

Et optrin foran købmand Hans Pladtz gård,Brogade 18.

Susanne Jochumsdatter forklarede i rådstueretten, at for 8 dage siden kørte hun en slæde til side, som stod for hendes husbonds dør,eftersom hun skulle gøre rent på gaden.Da kom Johanne Michels til hende og tog fat om tømmen og sagde, at hun skulle lade slæde blive " i djævelens navn". "Mette Spillemands fik Skam, så det får du vel også",fortsatte hun. Så kom Willum Gallitz (købmand fra Hansestæderne) ud,men ham kaldte Johanne en hundsvot, skælm og studetyv.Og da datteren, frøken Willums,kom ud, kaldte hun hende for løber og tysk hore. Et vidne havde hørt, at frøken Willums havde kaldt Johanne for en taske og en fuld tæve. (Rådstueprt.1649 27/2,18.

Overfald på byens vagt

1648, den 2.august kom byens vagt gående på gaden ved Hans Pladtz gård. Klokken var 11,og han bad godaften til Henrich Aarentzen og dennes broder, Hans Pladtz og Richert Albrect,der stod på gaden.Hertil svarede Hans Pladtz og Richert Albrect:"Gud være med Eder". Vagten Peder bemærkede en karl,der kom gående bagefter dem med en stang på skulderen, og spurgte om han skulle gå vagt?"Det er min tjener" svarede Hans Pladtz. Derefter overfaldt brødrene Ärentzen ham (vagten) med hug og slag, så han til sidst måtte søge ly ovre i Aastræde,hvortil de forfulgte ham.

For brødrene Henrich og Aarentz Aarentzen blev det til en større bøde for den vold, de havde begået mod vagten Peder Lauritzen.Ifølge slotsherrens, Oluf Brokkenhus, skrivelse til byrådet, skulle de inden jul betale 2oo slette daler samt give vagten lo dl. for svie og smerte. (Rådstueprt.8/8 1648)

1649 6.marts beskæftede rådstueretten sig Jacab Pladtz gæld til lybækker - købmændene Berenth Kluse og Adeolph Rodde, der begge var mødt op i retten og krævede arrest i hans gods,hvilket befandt sig i Erich Helmers pakhus ved stranden og i Gert Borchendinchs pakhus.

Perler til salg

Jasper Kock af Hamborg stævnede ved Henrich Kock i 1649 handelsmanden Mouritz Dreyer (Torvet 9) for en gæld ifølge et håndskrift dat.18/8 1648 på 849 lybske mark og 4 sk. foruden 12 lod perler, der var tilsendt ham til forhandling,men som han ikke kunne sælge.Desuden forlangte Henrich Kock erstatning for rejsepenge og fortæring undervejs.
(Rådstueprt. 1649.pag. 1o6)

Køge Arkiverne

29/7 1651 krævede Margrethe,sal.Peder Christensen,som holdt syskole, en fader,fordi hans datter havde gået til syning hos Margrethe,hvor hun sad og syede blandt andre piger, men skyldte 3 daler for en sommer fra Sankthans til Mikkelsdag. (Rådstueprt. pag. 2o)
11/11 1651 var "velfornemme Mand,kgl.Majestæts generaltoldforvalter Henrich Müller i byen for at tage vejeren på rådhuset i ed.

1651 18.marts er retten optaget af en arvesag vedrørende afdøde købmand Hans Buch,pag. 99.1oo)

Samme måned løb skomagersvendene i byen fastelavn og måtte bøde 1 rdl. til kæmneren.

Kæmnerregnskaberne viser 26/4 165o,endnu mens holdsbønderne havde pligt til at holde på Torvet, at selv "den lærde Erich Rosenkrantz til Rosenholm ikke holdt sig tilbage for at køre med en holdsbonde til København.Han havde kongens pas på fri vogn,frem og tilbage,dat. Københavns slot,2o.aug.1649. "Holdsbonden Peder Nielausen i Bøgede åg ham did",hedder det i regnskabet.Han kom tilbage til Køge 29/4 og fik en vognmandsvogn til Tryggevælde.

1.juli 165o bekom Hendes fyrst.Nåde,frøken Leonora Christine 3 vogne fra Køge til København.Der var 3 vognmændsvogne,hvorfor hver betaltes 6 mark. (Kæmnerregnskaberne) Lovgraven synes

4.maj 1652 ønsked man at vide, hvor meget fyrtømmer og norske deller, der behøvedes til rep. af lovgraven ud for Nyportstræde.
§Der behøves først et brystværk ud til stedet langs ud med graven,også bro der at forhøjes på den måde, at skarn ikke kan have sit flyd fra graven. For pæle til samme brystværk: 2 tylter 12 alen fyrtømmer og 3 tylter fyrtømmer.Nok fattes omkring selve lovgraven 12o pæle og en ny hammer ved den vestre side.Ellers omkring lovgraven 6 tylter norske fyrdeller(Rådstueprt. pag.81.)

Da man i 1662 blev klar over, at mange borgere endnu skyldte skat for 24 enkeltskatter fra svenskekrigens tid,blev de fjerdingskæmnere,som havde ansvaret derfor,stævnet ved rådstueretten.Om tidspunktet hed det, at det var den tid, oberst Jennicher var kommandant i byen.(Rådstueprt. 14/1 1662)

Køge Arkiverne

Tyvekoster fundet i åen.

Fru Birgitte Thott og hendes fuldmægtig,birkefogeden til Tureby birk, mødte 19.12.1649 op ved rådstueretten i anledning af et skrin,som seks af byens kvinder havde fundet i åen,da de var i færd med at toe deres tøj. Ved den lejlighed var nogle halsklude og særke faldet i vandet på et sted, hvor der kun var ca. en alen dybt.Og da de ved hjælp af en stang prøvede på at løfte tøjet op, bemærkede Lisbeth,der lå på knæ, noget blankt i vandet. Det viste sig at være et skrin,som de tog op, men derved gik låget op. Samtlige kvinder måtte i fruen nærværelse forklare,hvad der havde været i skrinet,der i øvrigt straks blev afleveret til byfogeden:

Nogle hvide stene,der var trukket på et bånd,
2 store jernnøgler og en lille messingnøgle,
1 opblødt brev og 1 rød perle og et sort silkebånd af dem,man sætter bag på håret.

Kastede snebolde efter svenske officerer

15.jan.1650 beskæftigede rådstueretten sig med en vognsvend,Niels Nielsen, fra København på grund af hans dårlige opførsel overfor nogle svenske officerer,som han have kørt for,nemlig: major Ingolf Rosenfeldt,Joachim Frederich von Moltke,kgl. svenske hofråd Georg Sperling og Hans Brochmand von Lubeck.

Allerede på vejen mellem København og Køge havde han forløbet sig i sin mund,og da de kom til Køge ville han ikke køre længe,skønt de havde lejet ham til Vordingborg.

Da de herefter var på vej ud af byen med andre vognmænd,som de lejede og kom forbi Torvet,havde vognsvenden kaldt dem tyske og svenske tyve,medens han kastede snebolde efter dem. Af samme årsag måtte de stige af deres vogne igen og begav sig ind hos borgmesteren,EnevoldRasmussen Brochmand for at anmelde det skete.

Da vognsvenden bemærkede dette,skjulte han sig ved at krybe ind i vognmandslosementets bageovn. Sagen kom for retten,som udtalte, at han andre til eksempel skulle arbejde som fange "udi Jern på Bremerholm i 3 Måneder". (Rådstueprt. 1650,pag.133).

Køge Arkiverne

15/4 1651 fik 4 borgere ordre til at syne Johan Katterbergs hus(sidehus),som han agtede at nedbryde og genopbygge igen.Ifølge protokollen strakte huset sig ind til rådhusgården.Problemet var nogle vinduer,der vendte mod nord.Borgerne skulle derfor syne hvor mange der var,hvor højt de sad og deres vidde og bredde. (pag.109)(Torvet 3). Frihedsbrevet

22/4 1651 fremlagde nævnte borgere for købmand Johan Katterberg hans formands, Dennis Christensens, frihedsbrev,som viste, at Claus Bagger og Anders Jacobsen,borgmestre i Køge, samt rådmændene Jens Pedersen,Henrich Friche,Lauritz Krog og Anders Frandsen og byfogeden Niels Ibsen havde bevilget for Dennis Christensen, at han måtte have de vinduer ind mod rådhusgården," som på samme hus findes op til begge lofterne. Og derpå var deres bevis begæret,for at han eller hans efterkommere ingen trætter skulle have".Køge, 8.februar 1605. Ifølge synsmændenes rapport hedder det bl.a.:

" 3 væggerum fra rådhuset hvis vinduer derudi findes,hermed ikke ment, men her begynder det gamle hus,som skal nedbrydes: Derpå i det første væggerum findes et glasvindue med karm 2 1/2 kvarter høj og 2 1/2 kvarter bred.Under det første loft ovenfor er 4 åbne vinduer med karme hver i sit væggerum på rad, 3 kvarter bredde og 3 kvarter høje. Under det øverste loft,nedenfor i det 4. og 5. væggerum, 2 åbne vinduer med karme,hver 3 kvarter og en fingers bredde i højden og bredden og op under loftet. I det nederste væggerum på samme hus,op til tværhuset, 3 kighuller,hvert hul så store i højden og bredden som en musten stor".

Tingbogen 1630 10/5 nævner en sag om noget forsvundet sølvtøj.Engel Andersdatter giver her vognmand Oluf Ibsen tilsigelse om 36 sølvknapper,en sølvgordie på 4 lod og en kappe vægs på 7 lod,som Herkules Davidsen havde givet vognmanden at føre til København. Denne nægtede i retten og henviste til, at han kun havde fået lidt rødt bay indsvøbt og intet andet. Der kom ikke mere ud af den sag.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1637 2o/3(12o) omtaler en sag,hvor Maren,sal.Peder Thomsen i Frederup sagsøger kopsætteren Jørgen Steinlin for 12 rdl.,som hendes mand havde betalt,hvilket beløb var halvdelen,som Steinlin skulle have for at helbrede Peder Thomsen for skørbrug.

Skrædderen Peder Stigsen(Brogade 8),som havde haft Peder Thomsen boende under behandlingen, mødte som vidne og forklarede: " I sommer sidste forleden kom Peder Thomsen ind til ham meget svag og skrøbelig af skørbrug og lå til losemente hos ham.
Medens han lå besøgte Jørgen Kopsætter ham med sine medikamenter til åre - ladning 4 gange. Da Jørgen Kopsætter var bortgået den 3.gang,efter at han var i badstuen,satte Peder Thomsen sig i døren i regn,kulde og vind. Og da han kom ind var han så forfrossen, at tænderne klaprede i munden på ham og han spyttede blod. Peder Stigsen bemærkede hans store svaghed og sendte straks bud til hans kone, som kom og hentede ham hjem, hvor han døde efter fire dages forløb.

Rasmus Jespersen og Carsten Jacobsen vidnede, at de af tinget var udmeldt at de skulle gå ned til Peder Stigsens hustrus moder, Birgitte Stiesdatter, men at de på grund af skrøbelighed ikke kunne gå. De vidnede dog, at efter aftalen skulle Jørgen Kopsætter hente hjertemedicin i København,men medens drengen var i København efter medicinen,drog Peder Thomsen hjem og levede så fra mandag til fredag.
Jens Andersen tjenende Jørgen Kopsætter vandt lige ved svoren ed, at da hans husbond fik penge af Peder Thomsen, måtte han straks til København om nat - ten for at hente medicin,hvilken han købte hos Esias Apoteker.
Jørgen Kopsætter blev spurgt,hvilken medicin han købte og hvad han gav for den,fordi Peder Thomsen intet fik deraf,hvortil kopsætteren svarede: "at det er lige godt hvad han købte og gav derfor,thi han agtede ikke at lære hans kunst i portene, hvor tingvidne begæredes ".

Peder Thomsen havde lovet Jørgen Kopsætter 24 dl. for at helbrede ham og betalt halvdelen som forskud. Enken krævede nu de 12 dl. tilbage,fordi hendes mand ikke havde fået medicinen.Retten gav hende ikke medhold,thi kopsætteren havde haft hendes mand i bad og benyttede sine medikamenter på ham,desuden havde han selv udsat sig for regn,kulde og vind,hvorfor hun ingen krav havde på tilbagebetaling.Tingbogen 27/3 1637(124).

Køge Arkiverne

Afkald af hvilket det fremgår, at Jens Poulsen var barnefødt i Seest i Koldinghus len. Tingbogen 26/7 1630, pag. 34. Han ejede en stor gård(Vestergade 1,3,5) som brændte 1633(16 82 matr. 24)Han døde 1637,enken, Kirsten,fortsatte bedriften.

1630 11/10 siges ved en skeltrætte, at plankeværket mellem naboerne gik lige over deres fælles brønd. Tingb. 56,

I en faderskabssag forklarede et vidne,som havde ligget i slagbænken og overværet parternes seksuelle forhold ,"at Margrethe var i sin bare særk,og han var af alle sine klæder undtagen sin uldne skjorte og underbukser". En større sag i tingbogen 1639-40,pag. 80,123,131)

Utugt

Sladderen gik i 1631 om Niels Ibsen Tømmermand,som havde et forhold til en pige. Herom vidnede Maren Kandestøbers, der vandt med oprakt finger og ed efter loven,"at hun forgangen sommer havde lånt en kvinde ved navn Anne,som tilforn tjente Claus Baggers hus(Torvet 19) på nogen tid.Og da undertiden kom Niels Ibsen til hendes dør og bankede på.Forbemeldte Anne stod op og lukkede ham ind,og han blev der hos hende natten over indtil om morgenen"

" Og da Maren Kandestøbers fornam deres utugt,forviste hun dem og sit hus og ville ikke huse dem længere.Siden kom Anne i barselseng på Bjerget her i byen(Bjergade) og døde". Rådstueprt. 14/2 1631.

Køge Arkiverne

Et indtryk fra pesten som krævede henved 500 ofre

Pesten,der omkring midten af 1637 og langt hen i 1638 krævede ca.500 dødsfald i byen, ses især at være gået ud over børn og ældre,eller helt nøj - agtig 238 små børn. Deriblandt var der familier,som på samme dag måtte begrave 2-3 børn. Et indtryk fra disse sørgelige dage får man ved et forhør ved bytinget,fordi der efter Lisbeth Kandestøbers død var forsvundet et skrin og en kåbe blandt hendes efterladenskaber.

I den anledning mødte Maren Snedkers op for retten og forklarede, at kort før Lisbeth Kandestøbers fik sin helsot kom hun en dag efter at have"fulgt et lig til jorden" ind til hende og sagde,at hun følte sig utilpas.Hun lagde kåben,som hun havde båret ved begravelsen, på bordet,men fik den ikke med,da hun forlod huset.

Da Maren Snedkers nogle dage efter besøgte hende under hendes sygdom, spurgte hun Lisbeth "om hun havde nogen jordelagen og særk at komme i,om hun døde ?",hvortil hun svarede,at der lå to hørgarnslagner på bænken og en særk i hendes skrin,som hun havde lagt til side til en jordesærk. Maren Snedkers havde også en forklaring med hesyn til Lisbeths kåbe,for da hun skulle begraves,kom hendes søn ind til hende og fik kåben,som han ville tage på til begravelsen, da han ingen sørgekappe havde. (Tingboegn 21/5 1638).

I tingbogen 1637-38,7/5 bliver broen over åen uden for Vesterport kaldt Nybro(177).

Kirkeregnskaber 1654 Leveret til kirken af Ditlev Bertram,residerende på Gl.Køge gård 5 læster og 11 tdr. kalk.

1656 Solgt til pottemager Morten Baade 4 lispd. og 14 pd. gl.bly,som blytækkeren tog ned af spiret på kirken ved dets repartion, a 5 mark lispd.

Blandt kirken inventar nævnes på skolemesterens bopæl: 4 basuner,den ene en kvart basun,og nok en basun købt for børnenes diskant penge. 1656

1637 9/9 blev 6 borgere tilforordnede at skulle bære fattige folk,som var døde af pest, fra deres bolig til kirkegården. For hvert lig skulle de have 6 skilling, hvilket penge skulle tages fra de fattiges efter - ladenskaber. Rådstuepr. Byen havde antaget Gert Bartskær som pestmester til en fyrstelig gage,men han døde kun 14 efter sin tiltrædelse og blev begravet 8.oktober 1737.

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger fra kirkeregnskaber og kæmnerregnskaber.

1631 modtaget 3o slette daler for Bendix Bredes bryllupshøjtidelighed på rådhuset 5-6. juni.

1632 14/1 Skifteforhandling og kontrakt mellem Karen Hansdatter,afg. Søren Knudsen(Brogade 1) enke og Søren Knudsens søster og arving,Kirstine Knudsdatter.(Div dokumenter 1448-1761,Køge rådstue. nr. 36 b.)

1629 ses kirken at have udlejet 13 stolestader på sangerpulpituret i kirken til forsk. håndværkere, a 2 mark. stk.

1640 betalte borgm. Hans Christensen Homble for det bryllup velb. Christen Skeel på Vallø gjorde "udi sommer på rådhuset", 6 dl. Og 3o dl. for fru Magdalene for hendes datters bryllup,der stod på rådhuset.

1640 7/9 nedsat velb. fru Sitzel Parsberg i kirkegulvet.

- til 1644 ses handelsmanden Hans Hammer at have betalt for leje af rådhusboden(Han boede til leje Torvet 3).

1640 gav handelsmanden Christoffer Schrøder en sjette part af sin formue, "formedelst han flytttede af byen og her af riget,byens anpart,2oo daler".

1654 27/2 (tingbogen) siges, at ved velb. Eriks Kaas bryllup på rådhuset tabte bruden et guldsmykke med diamanter.

1664 fandt man noget guld i jorden ved rådstuekælderen.(se pag.69

1658 ses hverken den nordre eller søndre side i sangerpulpituret at være udlejet til borgerne som tidligere.

- Kirkens to præster,som på det tidspunkt ejede gården Brogade 1, fordi ejeren,Laur. Knudsen var rømt af byen på grund af gæld,ses ved det såkaldte Lille Marked at have lejet boden uden for gården til en københavner, stadepenge 2 mark.
- Borgernes farveglæde ses bl.a. af den latinske skolemesters skodder for vinduerne,der var malet røde.

1655 blev Johan Jægermesters bryllup hold på rådhuset.

1740 26/4 skriver Christian 6. til magistraten, at han gerne ville være fritaget for, at borgervæbningen møder op og præsenterer gevær,når han passerede byen.Det hedder"at ingensteds,hvor Vi eller nogen af Vor kgl. hus passerer sådan parade under gevær efterdags sker".

Dat. Frederiksberg Slot. Div. sager IV. Rådstuen.

Køge Arkiverne

Forholdene må have ændret sig under Frederik 5. med hensyn til at præsentere gevær for majestæterne ved deres gennemrejser. 7.aug. 1751 henvender magistraten sig til stiftamtmanden og beder om,at der må gives mulkt af 2-3 mark til de borgere,som nægter at træde udi gevær ved de kongelige herskabers gennemrejser, eller i andre tilfælde når de af deres foresatte kaptajn bliver kommanderet dertil,enten fandtes genstridige eller uvillige eller aldeles udeblivver,når borgerskabet står samlet på Torvet.

"Men da det nu sidste 5.juli ved Kgl.Majestæts gennemrejse til Bregentved indløb, at en af borgerskabets foresatte,løjtnant Mathias Mørch, var rejst til København, skønt han var advaret,hvorover de øvrige officerer og menige og det hele borgerskab blev fortrydelige,hvilket også i sig selv var aldeles uanstændigt og utilladeligt".

3.september 1751 anmodede farveren Casper Feddersen om at blive fritaget for sit hverv som løjtnant i borgerkompagniet,et hverv som han havde haft i de sidste 2o år. Ved samme lejlighed bad han om at blive fritaget for indkvarteringer.

Ansøgningen var stilet til stiftamtmanden, som bad magistraten om at udtale sig om sagen. Denne fandt, at hvis man fritog Feddersen for indkvarteringer, en borger der ejede en af de bedste og anseligste gårde,som var højt ansat i grundtaksten,ville de falde det øvrige borgerskab for brystet. Farveren blev derfor ikke forskånet for indkvarteringer, og først 7.februar 1754 blev han ved fornyet ansøgning fritaget for sit hverv i borgerkompagbiet,hvorefter magistraten anbefalede købmand Jørgen Poulsen Copman til kaptajn.

Jørgen Poulsen var født i gården Vestergade 16,som hans farfar,købmand Svend Poulsen havde bygget.

Køge Arkiverne

En sag om 16 potter vin

Rådstueprotokollen omtaler i 1628 en trætte om 16 potter vin,som skipper Oluf Jensen(Torvet 3) havde drukket sammen med nogle ryttere. hos Anders Bager(Muligvis i dennes bolig på rådhuset,som Anders Bager havde forpagtet tilligemed stadskælderen).

Anders Bagers hustru, Anne Hansdatter, vidnede tilligemed sønnen,Oluf Andersen Bagger,der begge forklarede, at skipper Oluf kom ind i for - stuen med nogle ryttere og sagde, at han)Oluf)havde berømmet Anders Bagers vin, at han havde en god drik vin, samt om han ville have gæst- er ?

Hertil svarede Anders, at hans vin skulle vel berømme sig selv. "Så gak og tap", sagde Oluf. Senere,da de havde drukket nogen stund, kom Anne Hansdatter og berettede, at Holger Lindenovs bud var der og ville tale med ham. Oluf gik, og lidt efter forlod også et par af rytterne stuen,fordi han blev lidt for længe væk. Da de kom tilbage var skipper Oluf noget beskænket,hvilket sønnen havde bemærket. Derefter blev de siddende til henad aftenen.

Næste morgen kom skipper Oluf ind til Anders Bager og talte med ham om vinen. Da Anders Bager forlangte betaling for 16 potter vin, svarede Oluf:" Du tørstede vel ikke,tværs vel du får din betaling. Sønnen blev sendt hen til rytterne, der svarede, at deres vært skulle være god for betalingen.

Senere gik Anders og Oluf ned i kælderen,hedder det ifølge sønnens for- klaring,og der fik Anders 6 speciedaler,og de lå i timevis på bordet. Rytterne havde i øvrigt været i klammeri om aftenen. Rådstueprt. 19/9 1628.

1.jan. 1628 blev det bestemt, at handelsmanden Frantz Henrichsen (Brogade 9) skulle være kæmner.Han prøvede på at blive fritaget og henviste til, at han for det meste opholdt sig i udlandet, men slots- herren bestemte eller nærmere krævede hans deltagelse.Derefter ville Frantz H. ifølge rådstueprotokollen opsige sit borgerskab,men gjorde det dog ikke alligevel.

Køge Arkiverne

9.april 1628 fik Frantz Henrichsen ordre til at afregne med følgende borgere,som havde ryttere og deres heste indkvarteret:

Mads Ravn (Brogade 5-7)
Jens Jensen(Torvet 21)
Jacob Cortsen(Vestergade 13)
Oluf Tyskølsfører(Vestergade 19)
Mette Lolliks (Vestergade 30)
Hans Poulsen(Vestergade 14)

Ifølge rådstueprotokollen drejed det sig om grev von Solmers og ritmester von Enghusens folk og heste. Det hedder bl.a. :

"Mads Ravn skal gives midlertid greven lå der for sig og sine medhavende folk - for måltid mad 24 skilling og for folkene 8 sk.For hver tønde havre eller opmålt skæppe, 5 slette mark. For hø og strøelse til hestene nat og dag, 6 sk."

" Hvis fortæring hos Søren Kræmmer(Nørregade 4) skal betales således: at han giver for måltid mad til ritmesteren selv , 1 slet mark og for hver måltid mad til hans folk 6 skilling,fordi de klagede, at de blev ilde trakteret.For 1 hest til hø nat og dag, 3 sk."(Ifølge folkene hos Søren Jensen måtte de bytte med havre for at få strøelse) Vin og øl skulle de indkvaterede selv betale for.

Det hedder videre: " Udi forbemeldte fortæring skal ingen frokost beregnes,eftersom de dog havde 7 mark for enhver persons kost om ugen,og særdeles skal betales for hvis øl de over måltid og ellers uden for bekommer."

" Fore-skrevne fortæringer skal Frantz Henrichsen enhver betale efter egen fortegnelse nu straks af skatten, som dertil er takseret og den til ingen anden udgift anvende.Og hvis som han betaler skal han tage deres rigtige bevis på.Hvad Franzis egen fortæring belanger skal gives efter hans egen optegnelse for mad og øl".

(Det var sikkert disse folk, skipper Oluf indviterede på vin hos Anders Bager).

Køge Arkiverne

Tingbogen 1636-37 (158) Et selvmord i arresten

Ridefogeden Erik Christensen på Tryggevælde(blev senere borger i Køge) beder fire mænd syne Jens Pedersen Vognmand,der var anholdt og havde hængt sig i arrestkælderen.Om han selv var årsag dertil,eller om andre havde hjulpet ham .Det hedder videre i tingbogen:

" At Jens Vognmand ikke selv, om han havde haft jern om hænder og fødder kunne have ombragt sig uden hjælp,thi der er rundt 4 alen fra jorden og op til det jern sækken sidder udi".

Ridefogeden spurgte nu alle byens tre tjenere,hvilken af dem der bar sækken med høet ned i kælderen.Herpå svarede Niels Rasmussen,at Christen kastede sækken ind ad døren og lod ham selv rede under sig,hvilket Christen også vedgik samt tilføjede: Niels lukkede døren til,men Oluf havde nøglen den dag,Jens ombragte sig selv. (Sagen ses ikke at være videreført)

Vognmanden, der tilstod i Køge, havde myrdet en rejsende i Tryggevælde mose og stjålet hans værdifulde gods.

Da gården Torvet 3 var i forfald

Velbårne fru Birgitte Gyldenstjerne stævnede i aug. 1648 Anne,sal.Oluf Jensen Skipper, fordi hun ikke kunne nære sig i Annes gård,som fru Birgitte havde lejet til store penge i husleje.Det flød med alskens og taget var utæt,så hun hverken kunne opholde sig i stuen,sengekammeret eller andetsteds.Desuden lå haven øde. (Torvet 3),som Jacob Katterberg havde pant i. Birgitte Gyldens tjerne ses 1650 at have lejet den forflyttede sognepræst Oluf Bendsens gård, nuv. Nørregade 24,hvis nordligste del regnet fra porten havde været præstens.Sammenlægningen skete ved prins Carls køb 1723 af begge gårde,som langt op i 1770-erne kaldtes Prins Carls gård. Rådstueprt. 1648.144.

Christian Brede bartskærs kvinde,Pernille, stævnede en dag købmanden Diderich Speermand,fordi hendes salige mand havde helet hans finger.Det kostede 16 mark.Dertil kom 3 mark for hans øje, han havde slået.Desuden havbartskæreren klippet købmanden i 1 1/2 år,årligt for 6 mark.Selv havde hun til gode for en kammerdugskrave, 3 mark. Pernille var dygtig til at kniple og havde enkelte honnette borgeres døtre i lære. (Rådstueprt. 1649-50,23)

Køge Arkiverne

Rådstueprotokollen 27.febr. 1652,pag.71

Ifølge Kgl.Majestæts brev af 17.jan. 1652 skulle enhver,som havde udestående penge på rente betale 1 slet daler af hver 100 rdl. i skat. Borgmester Christen Caspersen Schiøller opgav at have 3000 rdl. Rådmand Henrich Madsen opgav også 3000 rdl.,men skyldte 1000 rdl. væk.

Jens Dall Glarmester havde 200 rdl. på rente og Lauritz Sørensen Skræder 200 rdl. Alle betalte straks den forfaldne skat. Det gjaldt også borgmester Hans Christensen(Brogade 19),som havde 5000 rdl.på rente og betalte 50 slette daler.

1652 16.marts nævnes smeden Henrich Bolt som oldermand for smede - lauget. pag. 73. rådstueprt.

1652 6.april blev der foretaget en synsforretning over den latinske skole ved kirkegården, pag. 77.

1650 betalte Berenth Rider 25 rdl. for leje af rådhusboden.

1684 12/2 blev Ole Nielsen,Handskemager antaget som oldemand for lauget. (Tingb.)

1684 19/2 blev Michel Marcussen oldermand for slagterlauget (tingb).

1685 17/11 blev Jochum Kramberg oldermand for skrædderlauget(tingb). afsat efter at have været der i 2 år.Derefter valgt Niels Thomsen som oldermand. (130). (Grovsmed).

1686 16/2 Da Oluf Jensen Haarlev nu havde været i 2 år,skulle Jørgen Mortensen (Fleiner ?) Kleinsmed nu være oldermand. (135)Tingb.

1686 27/7 blev Hans Nielsen Læt nu valgt til oldermand for slagter - lauget efter Michel Marcussen. 146.ting.

Køge Arkiverne

August Wellows eftermand i embedet, tolderen Jensen Hansen(1648-54) gjorde springet helt ud ved at købe gården nuv. Torvet 21 af proviantskriver Morten Michelsen i 1649, hvor han bosatte sig . Byrådet var ikke helt tilfreds med denne situation og beklagede sig i et brev til tolderen over forskellige mangler ved driften af rådhuskælderen(14/1 1651).

Dertil kom, at Jens Hansen havde forpligtet sig og lovet hver juleaften at tilsende borgmester og råd halvtredje amme rhinskvin, men i de sidste to år havde byrådet ikke modtaget noget. Man foreslog derfor tolderen at overlade forpagtnigen af rådhuskælderen til byrådet.

Jens Hansen svarede, at når borgmester og råd ikke havde modtaget den lovede vin, skyldtes det den dårlige tid man var inde i for tiden. Han ville gerne overlade kælderen til byrådet, og som det hedder i hans svar:"Efterdi den samme er mig ilde ondt. Han forlangte dog som en betingelse 2oo dl. i afståelse, "item Vinen efterladt, og i så Tilfælde vil jeg udi Dag eller Morgen Kælderen overlevere". Køge, 15. januar 1651.

Kilde: Køge rådstue: Diverse Sager(sagligt henlagt)I.1654-1819. L.

Anders Bysvend for rådhusretten

4.febr. 1651 mødt Anders Hansen Bysvend i rådstueretten og erkendte, at for 8 dage siden, da klokken klemte, indfandt han sig ikke med det samme, som hans bestilling krævede. Alligevel fik han bud fra borgmesteren, Ene - vold Brochmand om at oplukke rådhusdørene, for at man kunne få fat på rådhusets læderspande " om fornøden havde været". "Ej kom han op på Rådhusloftet for at udtage en stor Halmvisk af et Hul i Gavlen, som derudi var anstukken, da Ilden så nær ved Rådhuset var antændt".

Bysvenden vedtog derpå skriftligt, at såfremt han nogen siden herefter blev grebet i forsømmelighed, ville det betyde afskedigelse uden proces foruden afstraffelse på kroppen. Han lovede desuden for fremtiden "at lade sig finde hos borgmesterens Dør og tage Vare på, om noget falder at bestille".

Brandmesteren, maleren Peder Pall, fik 2 slette daler i bøde, fordi han ikke straks indfandt sig, da klokken klemte.

Rådstueprt. 1651 4/2(9o.91)

Køge Arkiverne

Da byens kasse var tom,og borgerskabet var bagefter med skatter

Ved årsskiftet til 1652 blev købmand Jacob Bortig[1] valgt til at være dette års kæmner.Samtidig valgte man 2 taksereborgere for hver fjerding,der sammen med den afgående kæmner skulle "sætte dette års skat pø enhver i byen ingen undtaget". Dertil kom 2 fjerdingskæmnere for hver fjerding,der skulle indkræve husskatter og aflevere dem til Jacob Bortig.

Jacob Bortig fik ifølge protokollen påbud om uforsømmelig "at indfordre og på tilbørligen steder i rette tid indgive og erlægge skatten og den ikke til noget andet at anvende,førend Kgl.Majestæts skatter bliver afbetalt", hedder det.

Han skulle ligeledes iagttage, når Højelse og Ølsemagle sogns bønder blev tilsagte at age Kgl.Majestæts rejser(fadebur),at ingen forsømte, samt huske at påtegne de pas,som folk,der rejste i kongens tjeneste fik udleveret vogne efter,når han havde modtaget byfogedens seddel derom.

Allerede den 22.januar s.å. fik fjerdingskæmnerne ordre til straks at opkræve en enkelt årligt skat til vognleje"og anden byens fornødenhed",fordi den nyansatte kæmner " intet haver anammet(modtaget) til de daglige udgifter på byens vegne" (Rådstueprt. pag,61).

2o.januar s.å. stævnede byrådet 2 fjerdingskæmnere fra det foregående år,som hæftede for nogle skatter i øster fjerding,de ikke havde kunnet inddrive,bl.a.: (Lignende stævninger forelå også for andre fjerdinger)

En enkelt skat,påbudt 29/7 1651,

En halvanden,dobbelt skat til præsteløn fra 16.septbr.

En 5.dobbelt kongeskat påbudt 3o.septbr.

En 5.dobbelt bådsmandskat fra 18.oktober.

24.februar 1652 blev 77 personer krævet af kirkeværgen for leje af stolestader. (Rådstueprtotokollen) Kun få kunne betale.

Fra kirkens side krævede man ellers selv kirkeskatten op,men når kun få kunne betale,henvendte man sig til byrådet og bad om hjælp til præstelønninger, derfor oven nævnte præsteskat.

1) Købmand Jacob Bortig ejede gården Brogade 16 a (A var den sydligste del af nuv. Brogade 16,som havde to ejere.

Køge Arkiverne

Byens kældersvende stod efter gammel sædvane for de varer, de havde solgt, ligesom de også havde ansvar for den kredit,kunderne fik.Hvor ofte en husbond gjorde regnskab med sin kældersvend fremgår ikke af arkivalierne,der - imod alle de sager,som viste,når kældersvenden havde underskud i sit regn - skab.

Tolderen Aug. Wellows enke, Karen Pedersdatter, fik 1644 848 dl.3 mark tilgode efter sin afdøde kældersvend,Thomas Pedersen,som denne havde solgt vin og øl for ifølge sit regnskab. Han bo blev opgjort til 382 dl. og dette beløb blev efter en retskendelse tildelt enken som en slags afdrag på hendes tilgodehavende. (tingbogen pag. 166,1644).

8.maj 1648 efterlyste man forskellige borgere,der skyldte Karen Pedersdat - ter penge.Købmanden Jacob Katterberg forklarede herom følgende i retten: At da Christen Perlestikker flyttede her fra byen,var han ganske forarmet, og Anders Bager i lige måde. Thomas Madsen forlod byen og efterlod sig en stor gæld for armods skyld. Herman Klie(i sin tid fæster af Køge kro) var død for flere år siden og efterlod sig kum en stor gæld,og Mester Peter Ancker Skolemester var ganske forarmet, da han døde. Der var således intet at hente hos disse mennesker,og dermed sluttede denne sag.

Den kommende tolder, Jens Hansen, var også året efter ude for et tilfælde med en besvigen kældersvend.

Ifølge tingbogen 17.9.1649 lukkede byfogeden og tvende mænd kælderstuen en aften ved 12.tiden,fordi kældersvenden Niels Christensen Ruff ikke kunne gøre rede for 449 dl.2 mark og 2 skilling. Da fogeden kom derned,løb Ruff rundt med et kosteskaft i hånden og råbte, at han ville slå,hvem som helst der kom derned."Du bliver ikke gammel i kælderen" sagde fogeden."Det er lige hvad jeg har tænkt mig",svarede Ruff og løb op ad kældertrappen.

Rådstueprotokollen 1651 28.1. beskæftiger sig den dag med en skiftesag vedrørende Jens Hansen tolderes afdøde hustru,Ellen Clausdatter.

Fr. 3. gør regnskab for det sølvtøj hans fader lånte af borgerne

26.1.1652 fik borgerskabet godtgjort det sølvtøj,som de i 1644 havde overladt Chr. 4. under Torstenssonskrigen til hjælp i den strenge krigstid.Det

Køge Arkiverne

drejede sig om 1104 3/4 lod,der ifølge aftalen i 1644 skulle godtgøres med 11 1/2 skilling pr. lod.

Fr. 3. havde 31.12. 1651 solgt gården"Verninge" i Jylland til velb.Erik Juel for 135 rdl.,og det var dette beløb,der var afsat til erstatningen. Flere af de 110 borgere,som havde erstatning til gode var døde i de mellem - liggende år. Pengene blev derfor udleveret til arvingerne eller i flere tilfælde til deres børns formyndere. For rådmand Hans Christensen Hombles vedkommende drejede det sig om 12 rdl. for 100 lod sølvtøj.Rådmanden var død 1645,men da der stadig forekom gældsposter på ham i retten,og som enkens, Karen Hansdatters, nye ægtemand,der havde vedgået arv og gæld, ikke havde eller kunne indfri, blev de 12 rdl. lagt i skabet på rådstuen. Dette notat kunne tyde på, at man ikke på daværende tidspunkt havde taget det såkaldte arkiv bag rådstuen i brug.

Man påtænkte at lægge et parti korn på loftet

På borgmester og råds befaling sendte kæmneren 1653 en bulhugger,en tømmer og en grovsmed op på rådhusloftet" for at syne Loft og Bjælkerne om det er så stærkt, at det kan tage et Parti Korn på uden Fare og Skade".".Kæmnerregn. 18.10. og rådstueprt. Synsforretningen ses ikke.

1654 lavede snedkeren Hans Brunsweig en ny fanestage til byens fane. 13/4. Hans Nielsen fik 8 sk. for at tage byens rettersværd med til hovedstaden for at lade det renovere og polere.5.juli modtog Marcus Sværdfeger i Kbhvn. 1 rdl. for samme arbejde.

1653 21/2 betalt Hans Schaade og Torkil Kornmåler for nogle kobberstykker, der bar ind i rådhusgården.

- 9/3 bekom byens to trommeslager 9 alen rødt klæde til klædninger,både med svensk rok,bukser og hoser samt 9 alen underfoer af blårlærred og hver en grå hat og et par "Mandfelde Sko"[1],derfor 13 rdl.2 mk. for klædet, lærredet 5 mark,syløn 10 sk.,for skoene 2 dl.og hattene samt hægter til klæderne,6 mark.og 8 sk.

- 13/3 Betalt hjulmanden 1 dl. for 2 trommer.Til Claus Bogbinder for 2 trommeskind,remme og bånd, 7 mark.For trommerstikker 8 sk. og for 2 remme til at hænge om halsen og for kroge, 1 dl.12 sk.

1) Sko fra Mandsfeld.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1654-56

Jens Nielsen Falck, født i St-Heddinge og søn af Niels Ibsen, begyndte som tjener for købmand Johan Katterberg (Torvet 3).Derefter lejede han gården Vestergade 11 og købte senere gården Brogade 17,hvor han døde ca. 1705. Tingb. pag. 45,47,156,163. (se også reg. under Brogade 17.

Dagligliv i Køge på Chr.4. tid.

Bernt Jensen Skipper flytter 1657 fra Vestergade 11.
Slagsmål i Johan Skults gård (Tingbogen , pag. 55, og 122) Torvet 21.

1642-43 dømmes købmand Jcob Pomeyer for lejermål med Christense Niels - datter.Betaler 18 rdl. for sig og pigen i bøde og giver hende 27 rdl. Byfogedregn. Rigsarkivet.

1637 dømmes Mads Andersen Guldsmed for lejermål.Slog pigen på munden i retten, bøde 5 rdl. Byfogedregn. R.A. Mads Guldsmeds gård Nørregade 6.

Samme år slog en kvinde stodderfogeden, da han ville forvise hende af byen. Straf:5 dage i kælderen og 1 dag i gabestokken.

Kongebesøg

1632 1/2 kom Chr. 4. fra Nykøbing.Fik 21 vogne,og 2 holdsvogne.

- 10/5 kom Chr. 4. og hertug Frederik fra Gluckstadt og fik 37 borgervogne til København.
- 29/6 kom Chr. 4. og hertug Frederik på rejse til Gluckstadt og fik 39 vogne til Tryggevælde.
- 25/10 kom Chr. 4. og hertug Frederik og fik 26 vogne.På rejse fra Gluckstadt til København.

Orlogsskibet"Delmenhorst "

1. skib af det navn var bygget 1633 som fregat. Deltog i søslag 13/10 1644,hvor det blev drevet på grund af hollænderne ud for Lolland. Tilbagekøbt fra hollænderne 1657-58) (deltog i slaget på Kolberger Heide)

2. skib "Delmenhorst " ,et linieskib. (med Stormaren,Nældebladet,Kronfisken)
1676 23/3.Kapt. Jan Elers med 200 mand. Deltog med "Gyldenløve" og fregatten"Hummeren" i erobringen af Visby og bombardementet af et slot syd for Visby 28/4 1676. Deltog i slaget i Køge bugt med 50 kanoner. Schoutbynacht Jan Ehlers. Kilde: H.C. Garde:Den dansk-norske Sømagts Hist.

Køge Arkiverne

Gabriel Jacobsen(Torvet 9) mødte 28.9.1643 for bytinget,der spurgte ham, om han ikke havde forsyndet sig imod Kgl.Majestæts forordning,fordi han havde genlejet sin gård i Brostræde(nr. 21) til Peder Ibsen. Denne havde tjent velb. Mogens Anfeld,men havde ikke forevist sit pas og afsked fra bemeldte husbond for borgmester og råd ved sin ankomst til byen.
Peder Ibsen, der også var tilsagt,mødte ikke,men da dommen forelå 6.11. s. å.fik han besked på omgående at forføje sig fra byen.)Tingb.1o6.13o)

Tingb. 1643,31.7.(84) Sag angående Mads Jensens arvinger i anledning af dødsfaldet for kort tid siden.

1653 1o/8 Anammet(modtaget) af en doktor,som boede hos Jens Thomsen i Brostræde og havde sit palads på Torvet, 1 dl.

1654 8/9 Bekostet på byens tvættebro på Fændediget:
Til 17 karle for 13 pæle at bukke ned,
2 tylter og 8 bergens-deller er medgået til at klæde på broen.

- 2o/9 Bekostet på den fjellebro tværs over gaden mellem Svend Poulsen og Claus Henrichsen(over for Vestergade 16):
En tyk bred egeplanke at lægge i stenbroen ind til Svend Poulsens rendesten, 3 mark.8 sk,for risten til at slå på er købt søm for 8 sk. (Renden var lavet for at vandet fra rendestenen på nordsiden i Vestergade kunne løbe over gaden og videre ned gennem den store byrende til åen).

- 3o/12 For en pæl med halsjern på at grave ned ved den murede bro i Brostræde.

1657 2o/1o Betalt til skarnageren for Oluf Skaanings lig at optage fra Iver Caspersens (Schiøllers) park(fiskedam).

166o 1/3 Påbudt en enkelt-skat til borgerskabet for underholdning til en arresteret major Schiødt, hans tjenere og hestes forplejning. (tingbogen).

Ejeren af Gjorslev anlagde 25.8. 1662 sag mod Hans Lauritsen Holtug,som han påstod og med henvisning til Hotug kirkebog gjorde krav på som fæstebonde. Gården i Holtug, hvor Hans Holtug var født i, nævnes i sagen og dertil, hvilken bonde,der nu var fæster på gården. Styge Høgs sagsanlæg (pag.97). Hans Holtug ses dog stadig årene fremover at være bosat i Køge.

Køge Arkiverne

En edsaflæggelse som bomslutter og vrager

15.mart 1650 mødte Henrich Aarentzen Kock op i rådstueretten i anledning af, at byrådet havde udpeget ham til at være bomslutter og vrager.Herpå fulgte hans edsaflæggelse,som ifølge rådstueprotokollen lød således:
"At han udi samme Bestilling skal lade sig finde villig,oprigtig og flit - tig og ikke se igennem Fingre med nogen,som handler imod Kgl.Majestæts Forordning med Ind-og udskibning". Med hensyn til lønnen skulle han have ligesom sin formand. Rådstueprt. pag. 164.

Rådmands -og dommered

5/4 1649 valgtes borgerne Henrich Madsen(Nørregade 10) og Jens Hansen Riber(Brogade 23) til rådmænd efter at de i overværelse af slotsherren, velb. Oluf Brokkenhus, havde gjort deres rådmandsed. 1.maj 1649 aflagde den tidligere ridefoged og skriver på Tryggevælde,Erik Christensen, på lignende måde sin rådmands-og dommered.

Da den tidligere foged nægtede at aflægge sin borgerlige ed

Med lange mellemrum havde byrådet vrøvl med folk, som bosatte sig i byen og ikke mente, at de skulle aflægge deres borerlige ed.Blandt de værste var Søren Terkelsen,der havde været foged på Vallø og i 1648 havde købt gården Brogade 23 a af Gabriel Jacobsens arvinger for at begynde som handelsmand.

Da han blev stævnet for at aflægge sin ed,sendte han sin tjener,der frem - viste en erklæring underskrevet af Fr. 3.,dat.7.jan.1649,hvoraf fremgik at han var fritaget for alle borgerlige bestillinger og indkvarteringer i sit hus i hvilken som helst købstad i Danmark.

Søren Terkelsen mente ikke og ville bestemt ikke aflægge sin borgerlige ed og sendte hver gang han blev stævnet sin tjener. Byrådet svarede hertil, at der intet fordredes af ham"ved samme sin Edsaflæggelse, end at han skal svare, at han vil være Kgl.Majestæt og Riger huld og tro".

Da Terkelsen stadig ikke mødte frem og aflagde sin ed,henvendte byrådet sig til Frederik 3., der svarede, at Søren Terkelsen ligesom andre skulle af - lægge sin borgerlige ed. Da Terkelsen blev gjort bekendt med brevet, ville han have en kopi tilstillet,førend han mødte op,men det turde byrådet ikke give ham uden slotsherrens tilladelse. Og endelig 15.febr.1650 mødte den tidligere foged op for rådstueretten. (Rådstueprt.1650)

Køge Arkiverne

Byfogeden lod to kvinder malke

7.maj 165o lod byfogeden to kvinder malke i arrestkælderen i anledning af et barnelig, der var fundet uden for byen. Begge mistænkte svarede, da de blev stillet for retten, at de havde aldrig haft med mandspersoner at gøre "og ej heller ved sligt at sige".
De havde begge været lang tid i byen. Mette Henrichsdatter var født i Aabenraa i Holsten og Boel Christiansdatter i Skoldborg i Jylland.
Byens to jordemødre, der malkede kvinder, Birgitte Skrædders og Gertrud, sal.Søren Tygesens, fandt vædske i deres bryster,men en nærmere undersøgelse viste, at ingen af dem havde født børn for nyligt.Derefter blev de løsladt.
Medens de sad i kælderen, var nabokælderen optaget af en karl, som havde stjålet nogle gæs og efter dommen blev overført til Bremerholm.

Der var igen bud efter skarpretteren

31.oktober 165o skriver kæmneren i sit regnskab.Bespiste jeg en kvinde,der skulle halshugges, med mad og øl.
4. november blev kvindfolket rettet,der havde myrdet sit barn.
Betalt skarnageren for han udåg kroppen med ligkisten og stejlen,som hendes hoved blev sat på,3 mark.
Betalt Mester Laurits Skarpretter for han afhuggede kvindfolket på byens vegne, 9 mark, og Cornelius Snedker for ligkisten, 6 mark.

Anders Læssøe roede Fr. 3. ud langs åen, da majestæten var i byen

6.decbr. 165o betalt skarnageren for han agede 29 læs møg fra Cort Richters dør i den tid,Kgl.Majestæt var i byen.
Efter borgmester Enevolds seddel betalt Anders Læssøe, for han roede Kgl. Majestæt ud at bese bolværket og Blokhuset,så og til Henrich Aarentzen og en hollænder,som roede slotsherren og Enevold Rasmussen udi åen der samme - steds, 3 mark. (Kæmnerregnskaberne).
Der lå fire boder "Ved Stranden" og i en af disse boede fiskeren Anders Læssøe(Panteprt.1651 2o/1o) Der findes et skifte efter Anders Andersen Læssøe 168o,hvoraf fremgår at dennes kone hed Hylleborg Rasmusdatter og der var to børn i ægteskabet,Alhed og Maren Andersdatter. 1665 25/4 fik Anders unge Anders Læssøe borgerskab og er sikkert 2.generation.

Køge Arkiverne

Da borgere Hans Helmers døde i 1651,blev boet som sædvanligt forseglet,men enken,Mette, Hans Helmers, mente ikke, at købmand Erich Helmers og Henrich von Helmers som arvinger kunne kræve afholdt skifte og fremviste et slægtsregister på sal. Hans Helmers arvinger, som Hamborg under deres stads secret havde udgivet 3.mart 1651. Selv efter 6 ugers forløb var boet stadig forseglet,og der var intet skifte holdt.(Rådstueprt. 8.4.51.1o6.)

28.juni 1653 mødte Christopher Helmers af Hamborg og Peter Burmester fra samme stad op i retten og fremlagde to akter udstedt i Hamborg,hvoraf fremgik, at Christopher og Erich Helmers samt Jørgen Remichers efterladte hustru var broderbørn, desuden at Peter,Claus og Anne Burmester på sal. Hans Helmers moders side var broder og søsterbørn,hvorfor alle var arvinger til den arv,som sal. Hans Helmers,der boede og døde i Køge havde efterladt sig. (Rådstueprt. 1653.pag.176.Dom 2o.9.1653,192,196.)

19.juli 1653 blev Albert Snedker stævnet for rådstueretten i anledning af noget arbejde, han havde påtaget sig for 5 år siden i kirkens nordre kapel. Til trods for at han dengang havde modtaget et forskud på betalingen, var arbejdet stadig ikke fuldført. Retten bestemte nu, at det skulle være fordigt inden mikkelsdag,ligesom han skriftligt måtte vedstå at såfremt han ikke overholdt aftalen,ville blive indsat i stadens fængsel på vand og brød.

Efter rådmand Erik Christensens død 1652(Brogade 5) var der adskillige kreditorer,som mødte op med fordringer,deriblandt tolderen Jens Hansen på rådhuset,som fremviste sin regnskabsbog,hvoraf frmgik at rådmanden ikke havde betalt følgende:

1649 25/7 bekom Erik Christensen selv 3 kander øl a 16 sk.,
- 2/8 - - - 2 tdr. rostockerøl a 5 dl.3 mk. er 11 dl.
- 14/12 - - - 1 td. rostockerøl til at traktere dronningens broder,som kom fra Lolland, er 5 dl. 3mark.
- Eudem Die bekom Erik Christensen 24 pot. rhinskvin a 24 sk.er 6 dl.

(Rådstueprt. 3.maj 1653)

Køge Arkiverne

Borgerskabets aftaler med lensmændene på Tryggevælde og Roskildegård om at afløse holdsvognene på Torvet

Onsdag 29.maj 1650 mødte 12 navngivne borgere på det samtlige borgerskabs vegne i rådstuen for at påhøre velb. lensmand Christen Skeels brev ang. Tryggevælde lens pligt til at stille en holdsvogn daglig på Torvet.
Ifølge Skeels brev fremgik det, at lenet ikke så sig i stand til at skaffe de holdsvogne,som skulle holde i byen,men om byen blev nødt til i lenets sted at forordne andre til dagligen at holde,så ville han årlige på bøndernes vegne give byen 200 dalers mønt,hvilken aftale også skulle gælde for de kommende lensmænd på Tryggevælde.
Borgerne svarede hertil, at de var godt tilfreds med beløbet, såfremt også deres egen lensmand, velb. Niels Trolle på Københavns slot kunne godtage ordningen. (Rådstueprt.)

24/3 1651 var 2 borgmestre og 6 rådmænd samt 19 borgere mødt på rådstuen i anledning af et brev fra lensmanden på Roskildegård,hvori han fremførte, at hans bønder på grund af dyrtiden og de sidste tre onde år ikke kunne møde med den holdsvogn,som forordningen krævede,uden at Kgl.Majestæt og kronen led afbræk i fremtiden.
Velb. Niels Trolle havde nu overtaget Roskildegårds len,og han tilbød på egne og Christen Skeels vegne,som skulle afgive den anden holdsvogn, årligen til hver mikkelsdag at betale 100 rdl. for hvert len,daleren til 6 mark.
Hertil svarede borgerskabet, at det faldt dem altfor besværligt at skulle erstatte nævnte 2 holdsvogne imod de 200 rdl.,medmindre de fik for en vogn til København 7 mark og til Tryggevælde 3 1/2 mark. På den måde havde byen kun en udgift på en holdsvogn til 26 skilling.
Men da de tidligere havde samtykket på Tryggevælde lens vegne for den ene holdsvogn imod en årlig afgift på 220 rdl.ville de stadig påtage sig disse rejser, dersom den gode herre, velb. Niels Trolle ville lade sig bekvemme at give et tilsvarende beløb årligt for den anden holdsvogn.
Men hvis de gode herrer, velb. Christen Skeel og Niels Trolle ikke ville samtykke heri,ønskede de at beholde de to holdsvogne",som Kgl.Majestæts hr. fader hid til byen haver perpitueret".Rådstueprt. 102,103.

Køge Arkiverne

17.april 1651 mødte borgerskabet atter på rådstuen for at påhøre Niels Trolles svar på byens tilbud,hvoraf fremgik, at han nu var villig til at give 12o dl.hvilket ville blive 36o sltte daler for begge len.Men det var byen heller ikke tilfreds med- eller rettere borgerskabet, for som de svarede: "Her igennem Byens falder et meget stort Duchtog[1],og fordi her til Byen intet er at pløje eller så, så holder kun få Borgere Heste og Vogn". Derimod ville de gå med, hvis Roskilde len betalte 22o dl. ligesom Tryggevælde.

21.april forlød det, at Christen Skeel og Niels Trolle havde talt sammen om sagen,og de tilbød nu i fællesskab at betale 4oo slette daler for begge holdsvognene årligt,hvad borgerskabet fandt rimeligt og derefter godtog. 6 rådmænd og 21 borgere underskrev kontrakten på det samlede borgerskabs vegne. Af disse 27 var der kun 3,som ikke kunne skrive sit eget navn, men måtte klare sig med et bomærke. 1) Durchtog

Kæmnerregnskaberne fra 1653 viser, at der nu også fra Roskilde „Bispegård" kom et beløb til erstatning for holdsrejser,som kirkens bønder skulle udføre, således 13 rdl. den 13.marts og 17o rdl. 25,november.

Køge Arkiverne

Da tolderen havde antaget en kok i andledning af prinsessens besøg

1651 forelå dommen mellem tolderen Jens Hansen og Jens Nielsen Kok,som havde kogt til prinsessens traktement. Sagen havde været forelagt slotsherren,Oluf Brokkenhus, der satte beløbet til 48 rdl.,fordi Kgl.Majestæt lod prinsessen "friholde for udgifterne".Jens Hansen havde betalt 16 slette daler,men derpå resterede 56 daleres mønt,som tolderen fik besked på at betale. (Rådstueprt.) 1o.juni.

Kendte borgere i rådhuskælderen

28.maj 165o vidnede Jochum Sander i rådhusretten, at 15.maj var han i stadskælderen i selskab med Johs. Falck,Gert Borchending,Hans Dalby,bartskæreren Johan de Voss og købm. Hans Platz, hvor de havde talt om købm. Jørgen Hauchsens bo. Ved den lejlighed havde Johs. Falck og Hans Platz diskuteret behandlingen af boet og sagt, at Falck og Henrich Aarentzen havde behandlet det som tyve og skælme. Sagen endte med et forlig.Begge erkendte at have været godt berusede.

Købmand Jørgen Hauchsens epitafium

Købmanden Jørgen Hauchsen, der ejede gården Nørregade 1o, var død allerede i 1646,men endnu i 165o var der forskellige sager, som ikke var afsluttet i hans store bo, bl.a. havde snedkeren Peiter von Bohn og Bartholomæus Maler,der i fællesskab skulle lave et epitafium til kirken over den afdøde,penge tilgode.

Bartholomæus Maler

Bartholomæus Maler krævede Henrich Aarentzen og hans stedbørn for et epitafium han skulle male ifølge en kontrakt af 19.maj 1646,og som han havde i arbejde.Halvdelen af betalingen skulle falde ved arbejdets begyndelse og resten ved afleveringen . Tavlen skulle koste 2oo rdl.,og deraf skulle Peiter von Bohn have 14o slette daler.Kontrakten var sluttet med Else, sal. Jørgen Hauchsen.(Tingbogen 165o-51. 7.maj og 21.maj.165o.)

Bartholomæus Maler havde gennem åren boet forskellige steder,bl.a. i det sidste hus ved åen på vestsiden. I 1654 hvor han boede til leje i Enevold Brochmands våning bag gården bag gården ved Torvet og havde påtaget sig at staffere den ny altertavle,klaged han over, at der ikke var plads i de små stuer til arbejdet. Borgmesteren tilbød ham derfor at bo i Anker

Køge Arkiverne

Hansens forfaldne gård på Torvets sydside(østre nabogård til nr. 21) (tingb. 1654,261)

Der er bevaret et brev fra Bartholomæus Maler, dat.12.sept. 1654,hvoraf det fremgår, at han skulle have 350 slette daler for at staffere tavlen, men beder nu om 40 dl.ekstra. Han skriver bl.a. at det vil koste ham et helt års arbejde,hvorfor han havde måttet anskaffe sig en svend.Denne skulle have 1 sletdaler ugentlig foruden traktement.Desuden havde han købt farver og anden staffering samt guld og sølv for 200 slette daler. Brevet er stilet til borgmester og råd og slutter:"Eders underdanigste, pligtskyldige og ydmyge

Bartolemey

Bartholomæus Maler stævnede 1655 29.jan. Hans Nielsen Glarmester, fordi denne havde overfaldet ham "med Hug og Slag udi hans Hus" uden årsag, hvilket endnu var synligt.Desuden havde glarmesteren udskældt ham på hans ærlige navn og rygte. Sagen blev forligt i retten ved, at Bartholomæus indrømmede, at han aldrig havde set glarmesteren gå med nogen glaskiste. Tingbogen 1654-56,116.

Bartholomæus Maler døde 1660.Hans begravelse 25.jan. blev betalt af byen, "alt frit", hedder det, d.v.s. jorden og klokkerne. Hans enke, Malene, levede endnu nogle år. De efterlod sig tre børn:

Bastian og Hans Batholomæussen og Regina Bartholomæusdatter.Rådstueprt. 1661 2/4.

Anker Hansens gård blev under besættelsen benyttet af svenskerne til vagtstue,men maleren ses stadig i regnskaberne at være ved stedet.Det havde en temmelig lang sidebygning ind mod nuv. Torvet 21,og her kan han tænkes at have været boet.

Nabogården mod øst, den såkaldte Anders Bagers gård på 13 fag,blev under besættelsen revet ned til grunden og ført til lejren i Brønshøj.Efter krigen købte sognepræsten i Pedersborg,hr. Peder Hansen Fakse,grunden, som han ejede i mange år. Tingb. 21/3 1664(pag.262)

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskabet 1660. Rådhuset vedr.

1660 3/8 Ladet forfærdige 2 nye bænke på rådhuset,hvor ting holdes. Betalt Søren Snedker 3 dl. 1 mark.

1660 4/8 Betalt for 100 hulsten til bryggerset og stalden at i flikke. (samme.dato for 100 ny tagsten til bryggers og kongens stald.)

1660 4/8 Betalt Jens Murmester for han arbejdede i 4 dages i rådhus - gården. Item og murede den store dør efter med dobbelt sten ved rådhusporten - og i flikke alle vegne,som var ruineret af fjenden.

1660 8/8 Betalt Søren Snedker for 2 nye halvdøre"som man går op til Rådstuen", 3 ½ mark.

1660 29/11 Betalt Rasmus Kleinsmed for 2 ny nøgler til den store dør(rådhusdør),af hvilken tolderen bekom den ene. Item flyede låsen til rette. 2 mark. 3 sk.

Kæmnerregnskaber

1657 17/10 ankom Jørgen Bruun Kancellibud på rejsen til København og haver været hos alle rigens råd " med de Aliantz er gjort" mellem Danmark og Polen.Havde derfor regeringens pas,dat. 29.septb. på een vogn med heste og fri underholdning.Bekom 2 måltider mad og øl,aften og morgen.Given ham Thomas Guldsmeds vogn til København.

1657 24/10 ankom 5 pantsvende med jagttøjet til Jungshoved og Møn at forskaffe vildt til Kgl.Majestæts fornødenhed.Havde jæger - mesterens pas på fornødne vogne. Given til Tryggevælde 3 vogne.

1650 15/7 Ankom om aftenen fra København Hendes fyrst. Nåde Magdalene Sibylle af Sachsen og ville forrejse over til Nykøbing F. og bekom H.f.Nåde 11 borgervogne til hendes medhavende "Commetat" og medfølger såvel Kgl.Majestæts hofjunkere som H. f. Nådes geleide. Prinsessen ses at have overnattet hos tolderen Jens Hansen, der boede og ejede nuv. Torvet 21. Det hedder videre: " Rejste om morgenen tidlig som var den 16.juli til Trygge - vælde".

Køge Arkiverne

1657 7.januar ankom rigshofmesterens tjener Michel Lauritzen på sin rejse til Gjorslev efter denne blodige is til Hans kgl. Majestæt.Havde hr. hofmesterens pas,dat.7.jan.,melder på en vogn fremog tilbage.Given Jens Quotrup både til og fra Gjorslev med læs, 1 dl. 2 mark.

1657 8.januar Given Jens Quotrup(vognmand) til København med samme is, 1 dl.2 mark

1657 13.januar AnkomHans Roskilde,Ligger fra København på sin rejse til Gjorslev efter den blodige is.Havde Kgl. Majestæts pas, melder og på fri underholdning og en vogn,dat. 12.jan. Given Søren Pedersen til København frem og tilbage, 1 dl. 2 mark. Bekom et måltid ved hans rejse til Gjorslev, 12 sk.

1657 14.januar Bekom ommeldte Hans Ligger et måltid mad og øl, 12 skil - ling, og for seng om natten, 2 skilling.
Given Jens Lauritzens vogn"som aagh ham med samme blodig til København, 1 dl. 2 mark."

(Nævnte blodige is kan muligvis sættes i forbindelse med en såkaldt blodregn,der ifølge trykte kilder er forekom - met i Danmark 1622,men er mest almindelig i Italien).

1657 14.januar Peder Sonnesen Kgl.Majestæts byfoged og Knud Jespersen byskriver med dem ud til vores gunstige slotsherre, da Peder Sonnesen blev rådmand og Knud Jespersen byfoged.
Given Thomas Guldsmed som "aagh demfrem og tilbage, 3 dl."

(Køge kæmnerregnskaber)

Køge Arkiverne

1658 29.Ejusdem stod købmand Johan Katterbergs datter Anne åbenbar skrifte efter at være besovet af gårdskarlen Peder Madsen.

- 12/9 begravet en svensk officer,der boede på rådhuset hos tolderen Jørgen Bremer(i kirken).

1659 2o/3 begravet en svensk fenrik,der boede hos Christen Frandsen.

- 26/3 begravet rådmand Oluf Svendsen(Vestergade 32) i kirken.

(Broderen,Arved Svendsen,i Nørregade begr. 4,marts i kirken.)

- 2o/4 Betalt klokkerens drenge fordi de fejede og udførte jorden efter tre svenske officerer,begravet i kirken.

- 5/1o blev blokken i kirken åbnet og indeholdt 39 dl. 3 mk.6 sk.

- 21/12 blev læredrengenes blok i kirken åbnet , 75 dl. og 9 sk.

166o 8/3 begravet en felt-proviantmester.Den svenske armes general - proviantmester udså selv stedet i kirken.

- 25/1 begravet maleren Bartholomæus Propopchi på Store kirkegård

1661 12/4 blev enken Lisbeth Lædertougs barn født,hvorefter hun måtte stå åbenbar skrifte.Faderen var kaptajnløjtnant Jonas blandt de svenske. Hun ejede og beboede gården Torvet 15.

166o 28/9 stod Oluf Svendsnes enke(Vestergade 32) åbenbar skrifte efter et forhold til den svenske kvartermester Duesborrig.

Køge Arkiverne

Udgifter i kæmnerregnskabet ved svenskekrigens slutning

1659 21/5 Leveret til oberst Stahl:
1 td. ål, 1 par kalkunske høns, 1 kalv, 6 par småhøns, 1 lam, 1 part oksekød og 4 snese æg.

166o 21/4 Til oberstløjtnant Reimer for 14 dags fortæring, 12 dl.

- 27/4 Til obertløjtnant Reimer for fortæring, 7 dl.

- 7/5 Til Willum Konstabels ugentlige traktement.

- 7/5 Til major Schiødt traktement. (Var tilsyneladende dansk ?)

- 14/5 Kom til oberst Jennicher(svensk kommandant)

- 27/5 Kommissær Schor til de fornødne legater, 15o rdl.

- 28/5 Leveret til den major,som ligger til Mads Mathiesen,for en uge, 3 rdl.

- 28/5 Til oberstløtnant Christner Carsen over artilleriet.

- 28/5 Efterkommet kommandant Jennichers befaling og gav til oberstløjtnant Christener Carsen over artilleriet,eftersom han i de dage vile have noget med, at han ikke skulle drage tomhændet hjem til Sverige mere end hans andre ".Gav ham 24 rdl.

- 25/5 Leveret til major Schiødt efter assignation her af byen, 13 rdl.

- 27/5 Givet til løjtnantGabriel Vallas efter borgmester Ditlev Bertrams befaling. Skulle her ud af byen, 8o dl.Efter Ditlevs befaling havde Hans Frederiksen samme løjtnant 4 dage i kvarter og han fik mad og øl. Havde kvarter i byen til sine heste.

- 6/6 Efter begæring af oberst Jennichers sekretær leveret 5 køer hver dag til det polske regiment.Betalt for lo køer.

- 9/6 Leveret til det polske regiment på blegdammen, 15 køer.

- 16/6 Major Schiødt under det danske regiment på 3 ugers tid.Traktement.

- 2o/6 -28/6 Bespist vores egne allernådigste Herre Konges folk:
1 kaptajn, 1 løjtnant,1 fenrik,som lå her på rejse.For traktement: 13 rdl. 2 mark, 6 skilling.

- 21/6 Til det polske regiment på blegdammen(Den gamle blegdam mellem Klosterkirkegården og Ringstedvejen) 2 tdr. og 4 skp. fransk salt

- 24/6 Jens Poulsens enke i Vestergade leverede:
1 td. tjære til det svenske artilleri.9 rdl. 3 mark.

Ifølge tingbogen 166o 1/3 (6o) blev der vedtaget en enkelt skat for underhold til en arresteret major Schiødt, hans tjeneres og hestes forplejning (bemærk 7/5 166o,kæmneregn.)

Køge Arkiverne

Rådhuset vedrørende:

Kæmnerregnskaber 1663-64:

24/2 Købt 2 egeplanker til rådhusvægten og betalt snekeren for 2 vægtskåle til vægten, 1 dl. 3 mark.

15/4 Grovsmeden for nødvendigt arbejde med vægten, 8 dl.
22/5 og for 6 lispd.og 6 pd. jern dertil, 5 dl.3.9.

11/8 Betalt til snedkeren for tingbænken at forfærdige, 2 mark. 8 sk.

Betalt for 14 nye piller hos drejeren, 1 mark, 12 sk.
og for samme bænke at bære til snedkeren og op igen, 8 sk.
1 delle og søm dertil, 1 mark,8 sk.
3 sivmåtter, 2 mark. (Sandsynligvis har denne tingbænk stået på rådstuen)

1663 23/11 Købt en løsholt og en stolpe til tre ben på den vestre tingbænk på Torvet, 1 mark, 8 sk.

Skuespillertrup på rådhuset

1664 3o/7 Anammet(modtaget) af kommedianter for leje af rådhuset i 6 dage, hvor de haver optrådt, 9 dl.
- 2o/12 modtaget igen efter akkord, 5 dl.

1661 22/1o Boel,sal.Hans Hammer bliver under et besøg i Køge krævet for sin salige mands gæld.Hun var på det tidspunkt bosat i Halden i Norge. (Rådstueprt.)

Byens to sejerværker

1662 14/1 akkorderede byrådet med Henrich Johansen Smed,at han skulle holde begge sejerværker, kirkens og rådhusets ved lige og stlle dem efter solens gang. Hvis der var mangler på værkerne, skulle han selv bekoste dem,såfremt disse var under en dalers værdi.Jernet ville han dog få godtgjort.Men hvis han ikke forstod sig på sligt arbejde og værkerne derfor blev beskadiget, ville han blive anklaget derfor.Endvidere måtte han love, at han ikke selv bevidst lavede noget arbejde,som havde til årsag at værkerne blev slidt.

I lige måde skulle klokkeren stille klokkerne og værkerne således, at disse ikke på grund af hans(klokkerens) forsømmelse blev ødelagt. Som en godtgørelse for sit arbejde ville smeden de første 3 års blive fritaget for skat og indkvartering,indtil der blev truffet en ny kontrakt.

Samtidigt traf man den aftale, at de til gengæld for fritagelsen for skat og indkvartering årligt skulle gøre 5o rejser for byen,

Køge Arkiverne

og disse skulle være fire mils rejser,da de var forskånet for at køre for posten.Derimod skulle de tillige med borgerskabet age Kgl.Majestæts fadebur, som ikke var medregnet i nævnte rejser.

Det fremgår 1662 af protokollen, at enken efter bartskæreren Johan de Voss Torvet 7 blev ved fjendens indfald udplyndret. Hun havde mange små børn og kunne ikke betale sine skatter samt renterne af den kapital,der stod som pant i gården.[1)] Borgerskabet valgte otte taksereborgere

1663 3.januar var borgerskabet forsamlet på rådhuset for at udvælge taksereborgere," og da haver de udvalgt otte borgere til dette år at taksere, hvilke mænd og Joen Børgesen forleden års kæmner(sidste års) haver at sætte dette års skatter på enhver her i byen (rådstueprt. pag.108) Derefter fulgte navnene på de otte mænd. Drenge fandt guldskat i jorden

1664 8/2 blev der ved bytinget oplyst, at nogle drenge den 17.jan. havde fundet"efterskrevne Guld" i jorden ved stadskælderen: 1 dobbelt og 2 enkelte dukater samt 1 fransk krone.Der blev spurgt,om nogen under den sidste fejdetid havde lagt dem der,og om de ville give sig til kende.Ingen meldte sig,og guldet tilfaldt derfor byen og kongen i forening. (tingbogen)

1667 3/7 betalte fattigforstanderen Lyder Sivert 3 daler for at lade vinduerne i sal. Erich Helmers gård(Torvet 11) istandgøre. Han skriver i sit regnskab, at det var i anledning af Deres Majestæters og deres kongelige hofs ophold ved deres rejse til Lolland.(Fr. 3. og dronning Sophie Amalie gjorde 24.juni s.å. ophold i Køge på rådhuset,da de var på vej til Nykøbing slot, hvor prins Chr.(5.) og Charlotte Amalies bryllup skulle holdes.Kongen og hans ministre,hedder det overnattede på rådhuset,og man kan tænke sig, at Erich Helmers gård overfor er taget i brug til pesonalet).

1) Ifølge rådstueprotokollen 1653 skulle Johan de Voss 15.marts være færdig med sin bartskærer-kiste for at tjene Kgl.Majestæt,desuden skulle også Søren Trompeter "forføje sig på Hans kgl.Majestæts skibe.

Køge Arkiverne

1653 1/6. Betalt Anders Bysvend for at slå nogle breve på rådhusdøren, for sømmene, 2 skilling.

- 13/6. Betalt for at lade den ene brandstige hænge på Enevold Brochmands hus(Torvet 14).

1655 14/6 Bekom Rasmus Pottemager for 4o astrag til rådhusgulvet.

- 14/6 Betalt 2 karle for at rense rådhusbrønden og købt dertil et nyt bastreb og en ny spand.

- 23/12 Købt 2 nye junger af bødkeren og betalt smeden for beslagene, og betalt for hampetovet til at hænge jungerne i, lo mark..

1665 13/6 Bekom Peder Sadelmager for 25 læderspande,"som er på Rådhuset at færdiggøre".

- 28/lo Ladet gøre 2 store trævinduer for sejerværket,dertil 3 deller.

1666 11/12 Anammet(modtaget) Johan Kohls pantegods,som er pantsat for 35 dl. 3 mark og 15 sk.,og som er 5 kobberkedler, 4 lispd.14 pd.
8 gryder 5 - 14 -
4 tinfade 12 -
(Der omtales årtier senere en pantestue,hvor man opbavarede effekter, som borgerne havde pantsat). 1)

- 14/6 Da man rev det gamle bryggerhus ned og byggede et nyt,hjalp 18 skoledrenge med at tage tagstenene ned.De modtog derfor 1 mark og 2 sk. samt 2 kander øl. Det samme gentog sig 4.juli,da den gamle skorsten i bryggerset skulle tages ned.Her fik lo drenge hver 1 sk. men tilsammen 2 kander øl. 5 karle hjalp med at rejse det ny bryggerhus.

166o 6/8 Bekom Tommes Smed for adskilligt arbejde på rådhuset.Samme tid reparede han på den store jernstang,som går op til rådhuset og gjorde 4 dragbånd,samt slog 16 store søm,som kom til sejer - værket.

1663 13/9 Bekom Claus Tømmermand for rådhusboden at forfærdige på en gavl ud til vejerhustrappen, 1 dl. 1 mark.

1) At man havde pantegods på rådhuset vidner en udtalelse fra kæmneren efter svenskekrigen 166o,hvori det hedder: Udi mildere Tid,hvor Kobber og andet Gods stod på Rådstuen blev mig frastjålet i Kobber og Tin: 8 Lisp.5 pd. som endnu kan ses på Loftet,hvor Tyvene brød ind".

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaber 1684 Solskiven på rådhuset

Udgift nr.29. Betalt til Søren Hansen Snedker for solskiven,som han med tømmer haver forfærdiget, lo dl.
Nr. 32. Efter ordre betalt Jacob Murermester for arbejde på rådhuset, 4 dl.Nok efter samme seddel betalt til maleren for sol - skiven, 12 dl.
Endnu bekostet til den stilling,som blev opsat ved rådhuset, 6 dl. og til den som malede oven for solskiven.
Nr. 36. Betalt til Anders Nielsen Smed for solskiven efter ordre, 2 dl.2 mark.

Tingbogen 1662 lo.marts bringer følgende krav fra Engel,sal.Gert Kollendal,som kræver Arent von der March(Torvet lo) for 585 daler ifølge et gældsbrev fra 1648. Enken havde også penge til gode har andre køgensere, men om dem hedder det: Forarmede borgere
Povel Nielsen var død i armod, og det gjaldt også David Farver. Momme Thomsen var død i svenskekrigens tid i Københavns len,men hans kone levede endnu i byen i armod. Henrich Aarentzen var rejst fra byen for flere år siden og havde efterladt sig stor gæld,desuden havde Hans Hammer forladt byen for flere år siden. Tingbogen pag. 44.

Kæmnerregnskabet 1684 Betalt for 1 1/2 tylt deller til at reparere boden på gaden for tolder Peder Davidsens residens(bolig),desuden for 4oo tagsten til taget på rådhuset efter ordre 13.juli 1684.
Det fremgår tillige, at i Mouritz Dreyers gård(Torvet 9) skulle en oberst heste opstaldes,hvorfor der skulle foretages de nødvendige reparationer. 1684.

Til arrestens inderste rum

1687 Betalt for en stor murstabel med dobbelt-klør og krampe, 3 kvarter lange.Nok en spidshænger, 3 kvarter lang,og et anker i muren ud til gaden på 5 kvarter, 1 stor slå, 1 hængsel 1 1/2 alen langt påslagen med 7 store søm.
2 store taske låse at gøre til den store blok og 2 nye store jern over blokken såvel som 2 store ny jernbolte. Sten til træhesten

1684 Betalt for 4 store sten at beslå til at hænge på soldaterne. nr.33.

1685 2o/lo købt i København til rådhuset:

1 saltolden	8 dl.	3 mark	4 sk.
1 saltskæppe	1 -	3 -	
1 kornskæppe	1 -	2 -	
1 messingpotte	5 -		

Køge Arkiverne

Tingb. 1.9.1660 oplyser, at enken efter Hans Brunsweig Snedker, der blev dræbt på kirkegården, nu var gift med Henrich Rehling.

1662. 12.5. afkald fra arvinger efter Arent Henrichsen, bl.a. Baltzer Kop, pukkenslager under Johan Brokkenhus regiment i Norge på sin hustrus, Karen Arentzdatters vegne, og på hendes sal.moders, Anne Erichsdatters, og og broderens, Erik Arentzsens, vegne. (pag. 66)

Kæmnerregnskaberne

1660 14/5 Blev skaffet til kommandantens residens i Oluf Svendsens gård (Vestergade 32) 100 tagsten, som kom til at forbedre taget med, fordi det regnede ned. (Gentaget på bagsiden i forb. med oberst Jennichers omtale)

1660 den 15.16.og 17.aug. da Kgl.Majestæt og dronningen rejste her igennem byen, gav jeg 4 af majestæternes karle tilsammen 17 måltider mad og øl a 12 skilling, 3 dl.12 sk.

1662 8/7 For stenbroen i Nyportstræde at forfærdige, som volden stod på. (Et bevis på at den gamle vold blot blev udvidet på dette sted)

- 9/10 For 10 alen islands vadmel til begge dragerne til kjole at have på, mens de går vagt om natten. Dragerne fungerede på det tidspunkt tillige som nattevægtere, 4 dl.1.8.

- 12/4 Opsat et gærde af stager og tjørne, hvor Morten Pays gård stod (Vestergade 34 blev nedrevet, da fæstningsanlægget blev anlagt 1659)

1660 21/8 Betalt Zidsel Rokkemagers 10 dl. i løn, fordi hun blev taget i Niels Fakses bo og given oberst Stahl, den forrige svenske kom - mandant.

- 23/12 Betalt til brandmester Morten Pottemager for 2 tdr. øl til ham og hans 30 folk, som de haver krav på hver jul.

1663 16/8 Gav byens tjenere 2 kander øl, fordi de løb så meget om vogne, da prinsen kom her igennem byen.

1668 30/11 Skødeprotokollen omtaler her den landevej, der udløb fra Ny - portstræde og mod nord. (pag.46)

1662 15/7 hedder det: Christen Frandsen Rådmand haver i Dag påtaget sig at være Skomagerlaugets Bisidder, eftersom de derom haver anammet". Samtidig erklærede rådmand Jacob Pomeyer efter anmodning sig villig til at være væverlaugets bisidder. (Rådstueprt.)

Køge Arkiverne